

ವೃಜಿನಿರ ಜ.ಪ್ರಸ



ಡಾ. ಅಂಬಳಕೆ ದಿರಿಯಣ್ಣ



ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ
೧೪/೨, ನೃಪತುಂಗ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦ ೦೦೨

ಜಾನಪದ ಕಿರು ಪುಸ್ತಕ ಮಾಲೆ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು
ಡಾ. ಎಚ್. ಜಿ. ಅಕ್ಕಪ್ಪೆಗೌಡ

ವ್ಲಜಿಮಿಾರ್ ಜಿ. ಪ್ರಾಪ್

ವಜ್ರಮೀರ್ ಜಿ. ಪ್ರಾಪ್

ಡಾ. ಅಂಬಳಿಕೆ ಹಿರಿಯಣ್ಣ



ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ
ನೃಪತುಂಗ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦ ೦೦೨

Vladimir J. Propp—A book on V. J. Propp and his works written in kannada by Dr. Ambalike Hiriyanna. Published by The Registrar, Karnataka Janapada & Yakshagana Academy, Bangalore-560 002. Pp. 72+XII. Price : Rs. 15-00

ಮೊದಲನೆಯ ಮುದ್ರಣ : ೧೯೯೫

© ಹಕ್ಕುಗಳು ; ಲೇಖಕರವು

ಜನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ

ಬೆಲೆ : ರೂ. ೧೫-೦೦



ಮುದ್ರಕರು : ಎ. ಜಿ. ಸುವ್ರತೀಂದ್ರ

ವಾಣಿಜ್ಯ ಪ್ರೆಸ್ : ಚಾಮರಾಜಪುರಂ : ಮೈಸೂರು ೫೭೦ ೦೦೫

అರ್పణ

ప్రియ గురుగళూ

నాడిన యేసరాంత సాహితీగళూ ఆద

డా. సి. టి. కృష్ణ కుమార్

అవంగే

గౌరవపూర్వకనాగి

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರ ಮಾತು

ಹಿಂದೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನಾಂಗದ ಸ್ವಯಂಸ್ಫೂರ್ತ ಹಾಗೂ ದಟ್ಟವಾದ ಅನನ್ಯ ಅನುಭವ ದ್ರವ್ಯಕೇಂದ್ರಿತ ಹಾಡು ಕಥೆ ಕಲೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ಪ್ರಸಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮಗ್ನವಾಗಿದ್ದ ಜಾನಪದ ಇಂದು ಆ ಸೀಮಿತ ಪರಿಧಿಯನ್ನು ದಾಟಿ, ಶೋಧನೆ ಸಂಶೋಧನೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ವಿಚಾರ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಗಂಭೀರ ಹಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಿಸುತ್ತ ಹೊಸಹೊಸ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಅವಿಷ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ಅನ್ವಯಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಇತರ ಜ್ಞಾನ ವಿಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಅಂತರ್‌ಶಿಸ್ತಿಯ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಧಾರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಜಾನಪದ ಶಾಸ್ತ್ರವಾಗಿ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಅದ್ಭುತ ಪ್ರಮಾಣದ ಜಾನಪದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕ ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಜಾನಪದದ ಬಗೆಗೆ ಕೇವಲ ಮುಗ್ಧ ಕುತೂಹಲ ಮತ್ತು ಆವಿಚಾರಿತ ಅಭಿಮಾನಗಳನ್ನು ಕನವರಿಸುತ್ತ ಚಿಪ್ಪಿನೊಳಗಣ ಆಮೆಯಾಗಿ ಉಳಿಯುವುದು ಸರ್ವಥಾ ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯವಲ್ಲ; ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ನೈವಿದ್ಯಮಯ ಚಿಂತನೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಒಡ್ಡಿಕೊಂಡಾಗ ಮಾತ್ರ ಅದು ತನ್ನ ಅನಂತ ನೈಶಿಷ್ಯದ ಅಸಾಧಾರಣ ಅಂತರ್ನಿಹಿತ ನಿಕ್ಷೇಪದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಮಾಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಜಾನಪದ ಭೂಮಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಚಿಂತನೆಗಳ ಮುಖ್ಯ ಫಲಿತಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಪರಂಪರಾಗತ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಹೊಳಪನ್ನು ಹರಿತವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತವಾಗಿದ್ದು ವಿಶ್ವಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೃತಿ ಇಂಥ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು.

ವ್ಲಜಿಮಿರ್ ಜೆ. ಪ್ರಾವ್ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಖ್ಯಾತಿಯ ಜಾನಪದ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ. ಜನಪದ ಗದ್ಯಕಥನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಈತನದು ಮರಿಯಲಾಗದ ಹೆಸರು. ರಷ್ಯಾದ ಈ ವಿದ್ವಾಂಸ ರಷ್ಯನ್ ಮತ್ತು ಜರ್ಮನ್ ಭಾಷಾ ಶಿಕ್ಷಕನಾಗಿ ತನ್ನ ವೃತ್ತಿ ಜೀವನವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ ತನ್ನ ಸತತ ಬೋಧನೆ ಚಿಂತನೆ ಸಾಧನೆಗಳಿಂದಾಗಿ ರಷ್ಯಾದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಏರಿದವನು; ಕೇವಲ ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆಯ ಪರಿಮಿತವಲಯಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಅಸಾಧಾರಣ ಪ್ರತಿಭೆ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಅಪಾರ ವಿಸ್ತಾರದ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವತ್‌ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ತನ್ನನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ

ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅದರ ಜ್ಞಾನದ ದಿಗಂತಗಳನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿದವನು. ತನ್ನ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳ ರೂಪತತ್ವ, ಅದ್ಭುತ ಕಥೆಗಳ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಬೇರುಗಳು, ಅದ್ಭುತ ಕಥೆಗಳ ಮೂಲ, ರಷ್ಯಾದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಹಬ್ಬಗಳು, ರಷ್ಯನ್ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಿಧಾನಗಳು, ರಷ್ಯನ್ ವೀರಕಾವ್ಯ ಮುಂತಾದ ಸೋಪಜ್ಜು ಶೀಲ ಬರಹಗಳ ಮೂಲಕ ಜಾನಪದ ಚಿಂತನ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ನಿಟ್ಟಿನ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಹೊಸ ದಾರಿಯನ್ನೇ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಆಸಾಧಾರಣ ಪ್ರತಿಭಾವಂತನೇ. ಅಲೆನ್ ಡೆಡೆಸ್, ಲೆವಿಪ್ರಾಪ್ ಮುಂತಾದ ಮಹಾಪಂಡಿತರ ಮೇಲೆ ಅಪಾರ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿ, ಇಂದಿಗೂ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಹಾತಾರೆಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬನೆನಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇಂಥ ಮಹಾಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಜಾಗತಿಕ ವಿದ್ವಾಂಸನ ಹಾಗೂ ಆತನ ಸಾಧನೆಗಳ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಡಾ. ಅಂಬಳಿಕೆ ಹಿರಿಯಣ್ಣ ಈ ಕೃತಿಯ ಮೂಲಕ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಕನ್ನಡ ಯುವಪೀಳಿಗೆಯ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಡಾ. ಅಂಬಳಿಕೆ ಹಿರಿಯಣ್ಣ ಒಂದು ಬಹುಮುಖ್ಯನಾದ ಹೆಸರು. ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡರೂ ಆತ್ಯಂತ ಶ್ರದ್ಧಾಸಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ತನ್ನನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಅಧ್ಯಯನಶೀಲತೆ ವಿಚಾರಶೀಲತೆ ಪರಿಶ್ರಮಶೀಲತೆಗಳು ಅವರಿಗಿವೆ. ಜನಪದ ಕಥೆ ಕಾವ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕಲೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ನಡೆಸಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜಾನಪದ ಜಗತ್ತಿನ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿರುವ ಹಿರಿಯಣ್ಣ, ಆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿರುವ ಲೇಖನಗಳು, ಗ್ರಂಥಗಳು ಕನ್ನಡ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಕೊಡುಗೆಗಳಾಗಿವೆ. ಜಾನಪದ ಪರಿಶೋಧನೆ, ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಜಾನಪದ, ಜಾನಪದ : ಕೆಲವು ಅಧ್ಯಯನಗಳು, ಕಚ್ಚಿಗೊಳಗರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮುಂತಾಗಿ ಈವರೆಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ಜಾನಪದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದಿರುವ ಹಿರಿಯಣ್ಣ ನಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಈಗಾಗಲೇ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ತರುಣ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆಕಾಡೆಮಿಯ ಪರವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಯ ನಮನಗಳು. ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿ ವಾಣೀ ಪ್ರೆಸ್‌ನ ಸುವ್ರತೀಂದ್ರ ಮತ್ತು ಅವರ ಬಳಗಕ್ಕೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ಎಚ್. ಜೆ. ಲಕ್ಕಪ್ಪಗೌಡ

ಅರಿಕೆ

ಜಾನಪದ ಇಂದು ಇತರ ಎಲ್ಲ ಮಾನವಿಕ ವಿಷಯಗಳಂತೆ ಒಂದು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ; ಒಂದು ಗಂಭೀರ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪದಕ್ಕೆ ಭೂತದಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತಕ್ಕೆ ಕೊಂಡಿ ಏರ್ಪಡಿಸುವ ಒಂದು ಶಿಸ್ತು. ಬೇರೆಬೇರೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಆಂತರಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆಡಹುವುದರಲ್ಲೂ ಮುಂದಿರುವಂಥದು. ಮಾನವೀಯವಾದ ಸಂಗತಿಗಳೊಡನೆ ತನ್ನನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾನವನಿಷ್ಠ ವಿಷಯ. ಹೀಗೆ ಇದು ಮನುಷ್ಯತ್ವದ ಮೂಲ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಲು ಮಾನವ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಅವಶ್ಯ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಲು ನೆರವಾಗುವ ಸಾಧನವೇ ಆಗಿದೆ. ಈ ಸಂಗತಿ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾನವಿಕ ಅಧ್ಯಯನದ ಹೃದಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಟ್ಟಿದೆ. ಇದರ ಈ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಮನಗಂಡೇ ಜಗತ್ತಿನ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಕಳೆದ ಶತಮಾನದಿಂದಲೇ ಜಾನಪದವನ್ನು ವಿದ್ವತ್ತಿನ ಗದ್ದುಗೆಗೆರಿಸಲು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದರು. ಹಾಗೆ ಜಾನಪದದ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದ ವಿಶ್ವಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಕುರಿತು ಇದೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ ಕೃತಿ ರಚನೆ ಮಾಡಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಚರಿತ್ರಾರ್ಹ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, ಜಾನಪದವನ್ನು ಆಧುನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪರಿಭಾವಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಈಚಿನದು. ಅರ್ಮಿ ಆಂಟಿ ಮತ್ತು ಸ್ಪಿಥ್ ಥಾಂಸನ್ ಅವರ 'ಆಶಯ ಮತ್ತು ಮಾದರಿ' ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಅನಂತರ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನದ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸಾಧನೆ ರಚನಾ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದುದು. ರಷ್ಯಾದ ವ್ಲಜಿಮಿರ್ ಜೆ. ಪ್ರಾಪ್ ಅವರ ಅಧ್ಯಯನ. ಜನಪದ ಕತೆಗಳ ರಚನಾತತ್ವವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿ ರಾಚನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾಕ್ರಮವೊಂದನ್ನು ಅವರು ರೂಪಿಸಿದರು. 'ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಗಳು (functions) ಮಾತ್ರ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ವಸ್ತುವಿನ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಗೊತ್ತಾದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾರ್ಯ ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತದೆ. ಕತೆಯ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಅವುಗಳ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸರಣಿಯೇ ಆಯಾ ಕಥೆಯ ರೂಪರಚನೆ (Morphology)' ಎಂದು ಸಾಧಿಸಿ ತೋರಿಸಿದರು.

ಪ್ರಾಪ್ ಅವರ The Morphology of the Folktale ರಷ್ಯನ್ ಮೂಲ

ದಲ್ಲಿ (1928) ಪ್ರಕಟವಾದ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಅನಂತರ 1958 ರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷಿಗೆ ತರ್ಜುಮೆಗೊಂಡಿತು. ಅಲ್ಲಿದ್ದೀಚೆಗೆ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನದ ಗತಿಗೆ ಹೊಸ ತಿರುವು ಬಂದಿತು. ಅಲನ್ ಡಂಡೆಸ್ ಪ್ರಾಪ್ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕನ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಪ್ರಾಪ್ ರಚನಾ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟರು.

ಜನಪದ ಕಥೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಅನೇಕ ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಮಾನವ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಅರಿಯಲು ಅವನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಲು ಜನಪದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಮೂಲಸಾಮಗ್ರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಂತೆ ಅವುಗಳ ರಚನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕಾಣಲು ಪ್ರಾಪ್ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು.

ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಆಧುನಿಕ ಅಧ್ಯಯನದ ಜನಕ ಎಂದೇ ಖ್ಯಾತರಾಗಿರುವ ಈ ವೆ ಜಿಮಿರ್ ಜೆ. ಪ್ರಾಪ್ ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೃತಿ ರಚನೆ ಮಾಡಲು ನನಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ದಿವಂಗತ ಪ್ರೊ. ಜಿ. ಶಂ. ಪರಮಶಿವಯ್ಯ ಅವರಿಗೂ, ಈಗಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಡಾ. ಎಚ್. ಜೆ. ಲಕ್ಕಪ್ಪಗೌಡ ಅವರಿಗೂ, ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಜೂನ್ ೨೪, ೧೯೯೫
ಮಾನಸಗಂಗೋತ್ರಿ, ಮೈಸೂರು ೬

ಅಂಬಳಿಕೆ ಹಿರಿಯಣ್ಣ

ಸ್ವಜಿವಿಾರ್ ಜಿ. ವ್ರಾಪ್

ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು...
ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿಸುವುದು...
ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿಸುವುದು...
ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿಸುವುದು...

ವ್ಲಜಿಮಿರ್ ಜೆ. ಪ್ರಾಪ್

ಗದ್ಯಕಥನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ವ್ಲಜಿಮಿರ್ ಜೆ. ಪ್ರಾಪ್ (Vladimir J. Propp) ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಹೆಸರು. ಅವರು ೧೮೯೫ರ ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೨ರಂದು ಸೇಂಟ್ ಪೀಟರ್ಸ್‌ಬರ್ಗ್ ನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ೧೯೧೮ರಲ್ಲಿ ಸೇಂಟ್ ಪೀಟರ್ಸ್‌ಬರ್ಗ್ ವಿ. ವಿ. ದ ಪದವೀಧರರಾದರು.

ರಷ್ಯನ್ ಮತ್ತು ಜರ್ಮನ್ ಭಾಷೆಗಳ ಬೋಧಕರಾಗಿ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಅಧ್ಯಾಪನವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ ಪ್ರಾಪ್ ಬಹುಬೇಗ ಜರ್ಮನ್ ಭಾಷಾ ಬೋಧಕ ರಾಗಿ ಕಾಲೇಜು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಪದೋನ್ನತಿ ಹೊಂದಿದರು. ೧೯೩೨ರಲ್ಲಿ ಲೆನಿನ್ ಗ್ರಾಡ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ನೇಮಕ ಹೊಂದಿದ ಪ್ರಾಪ್ ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದುವವರೆಗೂ ಅದೇ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು. ತಮ್ಮ ನೇಮಕದ ಆರಂಭದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿದ್ದುಂಟು. ಆದರೆ ೧೯೩೮ರ ಅನಂತರ ಜಾನಪದ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರಾವ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಅವರು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ರಷ್ಯನ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರ್ಪಡೆ ಹೊಂದುವವರೆಗೂ ಅವರು ಲೆನಿನ್ ಗ್ರಾಡ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಜಾನಪದ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಂತೆ ಪ್ರಾಪ್ ಕೂಡ ಸೋವಿಯತ್ ಒಕ್ಕೂಟದ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ಆಕಾಡೆಮಿಯೊಂದಿಗೆ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧಿಸಿದ್ದರು.

ಜೋಸೆಫ್ ಜೇಡಿಯರ್ (೧೮೯೩) ಅವರಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾದ ಪ್ರಾಪ್, ಜೇಡಿಯರ್ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡದ್ದಲ್ಲದೆ ಅತನ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ತಂತ್ರವನ್ನು ಎರವಲಾಗಿ ಪಡೆದು ಜನಪದ ಕತೆಗಳ ರೂಪತತ್ವವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ೧೯೨೮ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪ್

ತಮ್ಮ ಮೊದಲ ಗ್ರಂಥ Morphology of the Folktaleನ್ನು ಹೊರತಂದರು. ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ದೊರೆತ ಅದ್ಭುತ ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ಮನಗಂಡು ಪ್ರಾಪ್ ಅವರೇ ಕೃತಿಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು Morphology of the wondertale ಎಂದು ಕರೆದದ್ದುಂಟು. ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ತಡವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರವಾದ (೧೯೫೮) ಮೇಲೆ ಕೃತಿಯು ಜಗತ್ತಿನ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದುಕೊಂಡಿತು. ರಷ್ಯನ್ ಆವೃತ್ತಿಯೊಂದಿಗೇ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅವತರಣಿಕೆ ಬೆಳಕುಕಂಡಿದ್ದರೆ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಏನು ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದವೋ ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ರಷ್ಯನ್ನರೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದುಂಟು. ಈ ಗ್ರಂಥ ಸೋವಿಯತ್ ಒಕ್ಕೂಟದಲ್ಲಿ ಬಲವಾದ ಬಿರುಗಾಳಿಯನ್ನೇ ಎಬ್ಬಿಸಿತು ಎಂಬ ಮಾತು ಇದ್ದರೂ ೧೯೨೮ರ ರಷ್ಯನ್ ಆವೃತ್ತಿಯೇ ರಷ್ಯನ್ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ದೂರೂ ಇದೆ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಪ್ರಾಪ್ ಅವರು ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಹತ್ತರವಾದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಪಸ್ವರವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲೂ ಲೆವಿಸ್ಟ್ರಾಸ್ ಅವರು ೧೯೬೦ರಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕೂಲಂಕಷ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸಿದ ಮೇಲಂತೂ ಪ್ರಾಪ್ ಕೀರ್ತಿ ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟಿತು.

ಪ್ರಾಪ್ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಅವಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡಿದವರು ಅಲನ್ ಡಂಡೆಸ್. ಜಾನಪದದ ಜೇರಿ ಜೇರಿ ರೂಪಗಳಿಗೆ ಆ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಿ ನೋಡಿದ ಮೊದಲಿಗೂ ಅವರೇ (೧೯೬೨, ೧೯೬೪). ಲೆವಿಸ್ಟ್ರಾಸ್ ಅವರ ಟೀಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳಿಂದ ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪ್ ಚಿರಪರಿಚಿತರಾಗಿದ್ದರೆ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪ್‌ನನ್ನು ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದವರು ಅಲನ್ ಡಂಡೆಸ್. ಪ್ರಾಪ್ ಅವರ 'ಸ್ವೀಕರಣ ಮತ್ತು ಪ್ರಸರಣ'—ಪರಿಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಾದ್ಯಂತವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಇವರಿಬ್ಬರೇ. ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ರಚನಾವಾದಿಗಳಾಗಿದ್ದ ರೋಲಾಂಡ್ ಬಾರ್ತ್, ಅಲ್ಬರ್ಟ್ ದಾಸ್, ಗ್ರೀನಾಸ್, ಟಿ. ತೊದೊರವ್, ಕ್ಲಾಡ್ ಬಿಮಾಂಡ್ ಪ್ರಾಪ್ ಅವರ ರೂಪತತ್ವವನ್ನು ಪದರಚನೆ (Semiotics)ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಚರ್ಚಿಸಿದರು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಲೆವಿಸ್ಟ್ರಾಸ್ ಅವರು ಗಂಭೀರ ಟೀಕೆ, ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರೆ ಅತ್ತೀಚೆಗೆ ಡಂಡೆಸ್ ಪ್ರಾಪ್ ವಿಧಾನದ ಆನ್ವಯಿಕತೆಯ ಸಾಧ್ಯಾಸಾಧ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ ಮತ್ತು ಅವರ ವಿಚಾರಗಳು ಬಹುಜೀವಿ ವಿದ್ವಜ್ಜನರ ಗಮನ ಸೆಳೆದವು. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ ತತ್ವ ಮತ್ತು ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದ ಓದುಗರೂ ಪ್ರಾಪ್ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಮಾರುಹೋಗಿದ್ದರು. ಎಷ್ಟತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಂತೂ ಪ್ರಾಪ್ ಫೈಂಚ್ ಟೀಕಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಮನೆಮಾತಾಗಿಹೋಗಿದ್ದರು. ಪ್ರಾಪ್ ವಿಚಾರಗಳು ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಹೋದಮೇಲಂತೂ ಪ್ರಾಪ್ ಕೀರ್ತಿಶಿಖರದ ಉತ್ತುಂಗಕ್ಕೆ ಏರಿದರು.

Morphologyಯ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅವತರಣಿಕೆ ಎಷ್ಟು ಯಶಸ್ಸು ಸಾಧಿಸಿತೆಂದರೆ

ಲೆವಿಸ್ಟ್ರಾಸ್ ಟೀಕೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಿರುವ ಇತಾಲಿಯನ್ ಆವೃತ್ತಿ ಹೊರಬಂದ ಮೂರೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ರಷ್ಯನ್ ಆವೃತ್ತಿ ಬೆಳಕು ಕಂಡಿತು. ಅದರ ಮರುವರ್ಷವೇ ಅದರ ಪ್ರೋಲಿಷ್ ಆವೃತ್ತಿ ಹಾಗೂ ೧೯೨೦ರ ಆಗಸ್ಟ್ ೨೨ರಂದು ಪ್ರಾಪ್ ಮರಣ ಹೊಂದುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮೊದಲು ಎರಡನೆಯ ಅಮೆರಿಕನ್ ಆವೃತ್ತಿಯೂ ಬೆಳಕು ಕಂಡವು. ೧೯೨೫ರಲ್ಲಿ ಲೆನಿನ್‌ಗ್ರಾಡ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಪ್ರಾಪ್ ಅವರ ಎಸ್ಪತ್ತನೆಯ ಜನ್ಮದಿನವನ್ನು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜಾನಪದ ತಜ್ಞರ (Meletinskij, Zirmunskij ಮತ್ತು P. N. Berkov) ಪ್ರಬುದ್ಧ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಬಹಳ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆಚರಿಸಿತು.

ರಷ್ಯನ್ ಅದ್ಭುತ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ಪ್ರಾಪ್ ೧೯೩೪ರಲ್ಲಿ 'On the origin of the wondertale' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕತೆಗಳ ಮೂಲದ ಬಗೆಗೆ ಮೊದಲ ಸುಳುಕು ನೀಡಿದರು. ಪ್ರಾಪ್ ಅವರ ಇನ್ನೂ ಎರಡು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಬರಹಗಳು ೧೯೩೯ರಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದವು (Men's House in the Russian wondertale ಮತ್ತು Ritual Laughter in Folklore). ಅದೇ ವರ್ಷ ಜೂನ್ ೧೫ರಂದು ಪ್ರಾಪ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ನಿಬಂಧ 'The Genesis of the wondertale'ನ್ನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಾದರಪಡಿಸಿದರು. ಅದು ಯುದ್ಧದ ಸಮಯವಾದ್ದರಿಂದ ನಿಬಂಧದ ಪ್ರಕಟಣೆಯನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯಲಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರಾಪ್ ಅವರ ಇನ್ನೊಂದು ಗಮನಾರ್ಹ ಕೊಡುಗೆ ಎನಿಸಿರುವ Historical Roots of the wondertale ೧೯೪೬ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿತು. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪ್ ಅವರು ಅದ್ಭುತ ಕತೆಗಳ ರಚನೆ ಹಾಗೂ ಮೂಲ ಕುರಿತು ವಿವೇಚನೆ ನಡೆಸಿದ್ದರು.

ಅದೇ ವೇಳೆಗೆ ಸೋವಿಯತ್ ಒಕ್ಕೂಟದ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತೀವ್ರ ಕ್ಷೀಣಿಸಿತು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ ಕೃತಿಗಳ ಮೇಲೂ ಕೊಡಲಿ ಏಟು ಬಿದ್ದಿತು. ಆರಂಭಿಕ ಮೂರು ದಶಕಗಳಲ್ಲಂತೂ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ರೂಪನಿಷ್ಠ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ವಿರೋಧವಿತ್ತು. ಆದರೂ ಪ್ರಾಪ್ ಎದೆಗುಂದದೆ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದರು.

ಯುದ್ಧದ ತರುವಾಯ ಬೇರುಗಳಿಲ್ಲದ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವಿಲ್ಲದ ಜನರ ವಿರುದ್ಧ ಒಂದು ತೀಕ್ಷ್ಣ ರೂಪದ ಚಳವಳಿಯೇ ನಡೆಯಿತು. ಯಹೂದಿ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ನೈರಿಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಯಿತು. ಪಶ್ಚಿಮದ ಪ್ರಶಂಸೆಯ ಅಳುಕೂ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿತ್ತು. ಆಗ ರಷ್ಯನ್ ಆದ್ಯತೆ ಚಳವಳಿಯ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ಕಲೆ ಮತ್ತು

ವಿಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹೊಚ್ಚ ಹೊಸ ಶೋಧವೂ ರಷ್ಯನ್ನರಿಂದ ಆದದ್ದೆಂದು ತೋರಿಸಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಬೇಕು. ವಿದೇಶೀ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ Historical Roots ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಜೀವಂತ ದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಸುದೈವದಿಂದ, ಪ್ರಾಪ್ ಅವರು ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರವೇಶಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಗ್ರಂಥವು ಖಂಡನೆಯಿಂದ ಪಾರಾಯಿತು.

ಇಷ್ಟಾದರೂ ಬದಲಾದ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸೋವಿಯತ್ ಒಕ್ಕೂಟದ ಪತ್ರಿಕಾ ಮಾಧ್ಯಮ ಪ್ರಾಪ್ ಗ್ರಂಥಗಳ ಮೇಲೆ ಟೀಕಾ ಪ್ರಹಾರವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿತು. ಪ್ರಾಪ್ ಅವರು ರಷ್ಯನ್ ರೂಪನಿಷ್ಠವಾದದಿಂದ ಬಹುದೂರ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆಂದೂ ಅಂಗೀಕೃತ ರಷ್ಯನ್ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿದ್ದಾರೆಂದೂ ಆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದವು. ಪ್ರಾಪ್ ಅವರ Historical Roots ಗ್ರಂಥ 'ಲಂಡನ್ ಆಫ್ ದಿ ಬರ್ಲಿನ್ ಟಿಲಿಫೋನ್ ಡೈರೆಕ್ಟರಿ ತಯಾರಿಸುವವರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಿದೆ' ಎಂದು ಇನ್ನೂ ತೀಕ್ಷ್ಣ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ Novyjmir ಪತ್ರಿಕೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿತು. ಸೋವಿಯತ್ ಒಕ್ಕೂಟದ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ಆಕಾಡೆಮಿಯಂತೂ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಭೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಪ್ರಾಪ್ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು 'ರಷ್ಯನ್ ವಿರೋಧಿ' ಗ್ರಂಥಗಳೆಂದು ಘೋಷಿಸಿತು. ಆದರೆ ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕೇವಲ ಆರಂಭದ್ದಾಗುತ್ತಾ!

ಈ ರಾಜಕೀಯ ಧಾಳಿಯನ್ನು ರಷ್ಯನ್ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ವಿದ್ವಾಂಸ ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್ ವೆಸೆಲೊವ್‌ಸ್ಕಿಜ್ ಬಹು ಜೀಗ್ರಹಿಸಿದ. ಆತನ ಶಿಷ್ಯರು ತಮ್ಮ ಗುರುವನ್ನು ಬರಹಗಳ ಮೂಲಕ ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇದೇ ಮುಂದೆ ವೆಸೆಲೊವ್‌ಸ್ಕಿಜ್ ಪಂಥವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿತು. ಪ್ರಾಪ್ ತತ್ವದ ಪ್ರಬಲ ಸಮರ್ಥಕ ಪಂಥ ಇದಾದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ ಗ್ರಂಥಗಳು ಪ್ರಬಲ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಆಕ್ರಮಣವನ್ನು ತುಂಬ ಸಮರ್ಥವಾಗಿಯೇ ಎದುರಿಸಿದವು.

ಈ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪ್ ತಮ್ಮ ಹೊಸ ಹೊಳಹುಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಲು ವಿದೇಶೀ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಾಗ ರಷ್ಯನ್ ಬೈಲಿಗಳ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ತೀವ್ರ ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದರು. ಸತತ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಶ್ರಮದ ಫಲದಿಂದ ೧೯೫೫ರಲ್ಲಿ Russian Heroic Epic Poetry ಎಂಬ ಮಹತ್ವದ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಹೊರತಂದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ಪಶ್ಚಿಮದ ಆಕರಗಳ ಉಲ್ಲೇಖ ತರಲಿಲ್ಲ; ರೂಪ ತತ್ವದ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಾಪ್ ಅವರು ಸುದೀರ್ಘ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ದುಡಿದಿದ್ದರೂ ಅವರ ಪ್ರಕಟನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ನಿಧಾನಗತಿಯಲ್ಲೇ ಏರಿತವು. ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತು

ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಒಬ್ಬ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಾಪ್ ೧೯೫೫ರಿಂದ ೧೯೬೦ರ ವರೆಗೆ ಹದಿನೈದು ಸುದೀರ್ಘ ಬರಹಗಳನ್ನೂ ಅನೇಕ ಪುಸ್ತಕಾವಲೋಕನಗಳನ್ನೂ ಅನೇಕಾನೇಕ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅವರೊಬ್ಬ ಅವಿಶ್ರಾಂತ ದುಡಿಮೆಗಾರರಾಗಿದ್ದರು. ಹತ್ತು ಮಹತ್ವದ ಸಂಗ್ರಹಗಳೂ ಅವರ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಫನೇಷ್ಯೆವ್ ಅವರ ಕಥೆಗಳ ಪುನಃ ಮುದ್ರಣವೂ ಒಂದು. ೧೯೬೩ರಲ್ಲಿ ಲೆನಿನ್‌ಗ್ರಾಡ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ Russian Agrarian Festivals ಎಂಬ ಪ್ರಾಪ್ ಅವರ ಮತ್ತೊಂದು ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಪ್ರಾಪ್ ಬರಹಗಳ ಒಂದು ಸಂಕಲಿತ ಕೃತಿ ೧೯೬೬ರಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ಕೊದಿಂದ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿದೆ. ಲೆನಿನ್‌ಗ್ರಾಡ್ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ ನೀಡಿದ ಉತ್ತರ ಅದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿದೆ. ಆ ಉತ್ತರ ಮೊದಲು ರಷ್ಯನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಾಪ್ ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದಿರುವ ಬರಹಗಳೆಲ್ಲ ಅವರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೇ ಕುರಿತವೆ. ಆದರೂ ಅಲ್ಲೊಂದು ಇಲ್ಲೊಂದು ಕಡೆ ಪ್ರಾಪ್ ಅವರ ದಯಾಳುತನ, ಉಪಕಾರಿ ಮನೋಭಾವ, ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಬೋಧನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ—ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸ್ಪಷ್ಟಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

೧೯೨೮ರಲ್ಲಿ ರಷ್ಯನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದ ಅವರ Morfologia Skazki (Morphology of the Folktale) ಅವರಿಗೆ ಹೆಸರು ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಗ್ರಂಥ; ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಒಂದು ಸ್ವೋಪಜ್ಞ ಕೃತಿ; ಗದ್ಯಕಥನ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು. ಈ ಗ್ರಂಥವೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಮಹತ್ವದ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಬರಹಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಆಧುನಿಕ ಅಧ್ಯಯನದ ಜನಕ ಎಂದೇ ಅವರು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ರಷ್ಯನ್ ವೀರಕಾವ್ಯ (೧೯೫೫), ರಷ್ಯನ್ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಐತಿಹ್ಯ (೧೯೫೫), ರಷ್ಯನ್ ವೀರಕಾವ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಹೆಜ್ಜೆ ಗುರುತುಗಳು (೧೯೫೮), ರಷ್ಯನ್ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವಿಧಾನಗಳು (೧೯೬೨), ಭಾವಗೀತಾತ್ಮಕ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು (೧೯೬೨), ಮಾಂತ್ರಿಕ ಕತೆಗಳ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಬೇರುಗಳು (೧೯೫೬), ರಷ್ಯನ್ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿ ಹಬ್ಬಗಳು (೧೯೬೩), ರಷ್ಯನ್ ಜಾನಪದದ ರೂಪ ಸಂಯೋಜನೆ (೧೯೬೪)—ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಅಭ್ಯಾಸ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಬರಹಗಳನ್ನು 'ರೂಸ್ಯಯ ಲಿಟರೇಚೂರ್' (Russian Literature) ಎಂಬ ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಪ್ರಾಪ್ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನದ ಆಧುನಿಕ ಶಕೆಯನ್ನೇ ಆರಂಭಿಸಿದರು.

ಮಾನವಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಪ್ರಚುರಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದೇ ಒಂದು ಚರಿತ್ರಾರ್ಹ ಸಂದರ್ಭ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಈ ಅಧ್ಯಯನಕ್ರಮ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ

ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲು ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರ ಹಾಗೂ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ ಹೆಸರು ಮಾಡಿತ್ತು. ಹ್ಯುಬರ್ಟ್ ಮತ್ತು ಮಾಸ್, ಥರ್ಕಿಮ್ ಮತ್ತು ಮಾಸ್ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ರಾಚನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಒಂದು ದಶಕದ ನಂತರ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ಕೊ ಪಂಥ ಹಾಗೂ ಡಿ ಸಸ್ಸೂರ್ ಅವರ ವಿಚಾರಗಳು ಮಹತ್ತರ ಬೆಳವಣಿಗೆ ತೋರಿಸಿದವು. ಕವಿ ಗಯೆಟಿ ಮತ್ತು ರಷ್ಯನ್ ರೂಪನಿಷ್ಠವಾದಿ ಬೇಡಿಯರ್ ಅವರ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಗೊಂಡ ಪ್ರಾಪ್ ಜಾನ ಪದ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೂ ಅದನ್ನು ಎಳೆದು ತಂದರು. ಗಯೆಟಿ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಯರ್ ಅವರನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿ ಪ್ರಾಪ್ ಅವರು ರೂಪತತ್ತ್ವ (Morphology)ವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು (ಪಿರೇಟ್ಸ್ : ೧೯೩೦). 'ರೂಪತತ್ತ್ವ' ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಚಲಾವಣೆಗೆ ತಂದವರು ಗಯೆಟಿ ಅವರು. ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ಪ್ರಾಪ್ ಅಲ್ಲಿಯ ಪರಿಭಾಷೆಗಳನ್ನೇ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೂ ತರುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು.

ರಚನೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮೊದಲು ವ್ಯಾಪಕ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದುದು ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತತ್ತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ. ೧೭ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರದ ಶಬ್ದಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ ಸಾನ ಪಡೆದ ಅದು ಅನಂತರ ೧೯ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ತತ್ತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಚುರ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಹೀಗಾಗಿ 'ಜನಪದ ಕತೆಯ ರಚನಾ ತತ್ತ್ವ' ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ 'ಜನಪದ ಕತೆಯ ರೂಪತತ್ತ್ವ' ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯಿತು. ಮನೋವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳಿಂದ ಅದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವಿದ್ದುದು ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ.

ರಾಚನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಮೊದಲು ವಿಕಾಸ ಹೊಂದಿದ್ದು ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ. ಟ್ಯುಬಿಟ್ಸ್ ಕಾಯ್, ಜಾಕಬ್‌ಸನ್ ಇವರೇ ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಹು ತೀವ್ರ ಪ್ರಚೋದನೆ ಒದಗಿಬಂದಿತು. ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚರು ಒಟ್ಟು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಗತಿಗಳ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದರು. ಫ್ರೆಂಚರ ಮಾದರಿಗೆ ವೈದೃಶ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ ಜನಪದ ಕತೆಗಳನ್ನು ಬಹು ನಿಕಟವಾಗಿ ನೋಡಿದರು. ಆದರೂ ಅವರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭದ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನಹರಿಸಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ (೧೯೬೫). ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಾರ್ಯಸಾಧನವಾದ ಒಂದು ಮಾದರಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಯೋಜನೆಗೆ ಅವರು ಕೈಹಾಕುವಂತೆ ಅದು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿತು. ಹ್ಯುಬರ್ಟ್, ಮಾಸ್ ಮತ್ತು ವಾನ್‌ಸಿಡೊ ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗಿಂತ ಅದು ಹೆಚ್ಚು ಮೌಲಿಕವಾದುದಾಗಿತ್ತು. ಹ್ಯುಬರ್ಟ್ ಮತ್ತು ಮಾಸ್ ಅವರು ಮಾಟ ಮತ್ತು

ಬಲಿದಾನದ ಸಂಗತಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದರೆ, ಪ್ರಾಪ್ ಅವರು ಜನಪದ ಕತೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನದ ವಿನ್ಯಾತನ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದರು.

ಆರಂಭಿಕ ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ರೂಪನಿಷ್ಠರು ವಸ್ತು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚೂರುಚೂರಾಗಿ ಒಡೆದು ಅವನ್ನು ಮರುಜೋಡಣೆಗೈಯುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಿದ್ದರು ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಕಾವ್ಯ, ಕತೆ ಹೇಗೆ ರಚಿತವಾಯಿತು? ಅದರ ಘಟಕ ಭಾಗಗಳು ಯಾವುವು? ಆ ಘಟಕ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡರೆ ಒಂದು ರಚನೆಯನ್ನು ಅರಿಯುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು ಕುತೂಹಲಕರವಾಗಿ ಕಂಡಿರಬೇಕು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಘಟಕ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಜೋಡಣೆಗೈಯುವ ವಿನ್ಯಾಸ ಹೇಗೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು ಅವರ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕಾಳಜಿಯಾಗಿತ್ತು. ಹುಟ್ಟು ವಿಕಾಸವಾದಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಪ್ರಾಪ್ ಈ ರೂಪನಿಷ್ಠ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಮತ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರು ರೂಪತತ್ವವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಅವರ ಬಹುತೇಕ ಕೊಡುಗೆಗಳು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜನಿಕ ಮಾದರಿಗಳು: ಕೆನ್ನರ ಕತೆಯ ರಚನೆ, ಮೂಲ ಮತ್ತು ಅದರ ರೂಪಾಂತರ; ವೀರ ಕಾವ್ಯದ ಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ಆಚರಣಾತ್ಮಕ ಜಾನಪದ ರೂಪಗಳ ಮೂಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ. ವಸ್ತುಗಳ ಸದೃಶ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಸಮಗ್ರತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನೈದಾಂತಿಕ ಪ್ರಮೇಯವಾಗಿ ಕೆರೆದುಗೊಳಿಸಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವುದು ಅವರ ಕಾಳಜಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ನೊದಲ ದಶಕದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ರಷ್ಯದಲ್ಲಿ ನೊದಲು ರೂಪನಿಷ್ಠ ಪಂಥ ಉದಯಿಸಿತು. ಅದು ಅಲ್ಲಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದುದಾಗಿತ್ತು. ರಷ್ಯನ್ನರು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದ ರೂಪನಿಷ್ಠ ತತ್ವದ ಫಲವಾಗಿ ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರ ಚಿಗುರಿತು. ಅದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅನಂತರದ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಡಿ. ಸ್ಪೂರ್ ರಾಜನಿಕ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಪ್ರಾಪ್ ಅವರಿಗೆ ಸ್ಪೂರ್‌ನ ವಿಚಾರಗಳ ಅರಿವಿತ್ತೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ. ಆದರೆ ಪ್ರಾಪ್ ಅವರ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಧಾನಕ್ಕೂ ಸ್ಪೂರ್‌ನ ವಿಚಾರಗಳಿಗೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾಮ್ಯಗಳಿರುವುದನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರು ದೃಢ ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಡಿ. ಡಿ. ಇನ್‌ಲ್ಡ್ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ, ಪ್ರಾಪ್ ಅವರು ಕೆನ್ನರ ಕತೆಗಳ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾದ ವರ್ಣನೆಗೆ ತಮ್ಮ ಗಮನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದರು. ರೂಪನಿಷ್ಠ ಪಂಥದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಮುಖ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸಮಗ್ರತೆ ತಂದು ಕೊಳ್ಳುವ ಯತ್ನವನ್ನೂ ಅವರು ಮಾಡಿದರು. ರೂಪನಿಷ್ಠ ಪಂಥದ ಹಿರಿಯರ ಪೈಕಿ

ಜೋಸೆಫ್ ಬೇಡಿಯರ್ (೧೮೯೩), ಕಾರ್ಲ್ ಸ್ಪೀಸ್ (೧೯೨೪), ಫ್ರೆಡರಿಕ್ ವಾನ್ ಡೆರ್ ಲೇಯಾನ್ (೧೯೨೫), ಆರ್. ಎಂ. ವೋಕೊವ್ (೧೯೨೪), ವೆಸಲೊವ್ ಸ್ವಿಜ್ (೧೯೨೭-೧೯೦೬), ಎ. ಐ. ನಿಕಿಫೆರೊವ್ (೧೯೨೮)—ಮುಂತಾದವರಿಂದ ಪ್ರೇರಣೆ ಪ್ರಭಾವ ಹೊಂದಿದವರು ಪ್ರಾಪ್. ಅವನೇನಿಸಿದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಒಂದು ತತ್ವವಾಗಿ ಪ್ರಚುರ ಪಡಿಸಿದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಅವರದು.

ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, ಪ್ರಾಪ್ ಗಿಂತ ಮೊದಲೇ ಆಂಡ್ರೆಸೊಲೈಸ್, ಲಾರ್ಡ್ ರ್ಯಾಗ್ಲಾನ್, ಆ್ಯಕ್ಸೆಲ್ ಓಲ್ರಿಕ್, ಪಾನ್ ಸಿಡೊ ಮುಂತಾದವರು ಜನಪದ ಕತೆಗಳನ್ನು ರಾಜನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಆ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನೇ ಮಸಳುವಂತೆ ಮಾಡಿ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ರೂಪರಚನಾತತ್ವವನ್ನು ಬಿಳಗದವರು ಪ್ರಾಪ್. ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ತುತಿಪಾದಿಸಿದ 'ಯಾವುದೇ ಘಟನೆಯ ಮೂಲವನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಮೊದಲು ಆ ಘಟನೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಬೇಕು' ಎಂಬ ವಿಚಾರಧಾರೆ ವಿದ್ವಜ್ಜನರ ಗಮನ ಸೆಕೆಯಲು ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷ ಬೇಕಾಯಿತು. ಅನೇಕ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ ಗ್ರಂಥ ಕಾಲದ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿತ್ತು. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಮಾನವಕುಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ರಾಜನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣ ಕ್ರಮ ಪ್ರವೇಶ ಹೊಂದುವವರೆಗೂ ಪ್ರಾಪ್ ಅವರ ಸಂಶೋಧನೆಯ ನಿಜವಾದ ಮಹತ್ವ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂದು, ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲೇ ಪಾಪ್ ಕೃತಿ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದ ಗ್ರಂಥ ಎನಿಸಿದೆ. Morphology of the Folktale ಎನ್ನುವ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ೧೯೫೮ ಮತ್ತು ೧೯೬೮ರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಆವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಂಡ ಈ ಕೃತಿ ೧೯೬೬ರಲ್ಲಿ ಇತಾಲಿಯನ್ ಭಾಷೆಗೆ ಭಾಷಾಂತರಗೊಂಡಿತು. ೧೯೫೮ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಗ್ರಂಥ ಇಂಗ್ಲಿಷಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಗೊಂಡಾಗ ಜನಪದ ಕತೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನದ ಗತಿಗೆ ಹೊಸ ತಿರುವು ಬಂದಿತು ಜನಪದ ಗದ್ಯಕಥನಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ನಡೆದು ಬಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅಧ್ಯಯನ (atomistic study) ಧೋರಣೆಯ ಬುಡವನ್ನೇ ನಲುಗಿಸಿತು.

ಕತೆಯ ರೂಪಗಳನ್ನು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಆಂತರಿಕ ಸ್ಥಿರತೆಯಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಅವನ್ನು ವಿಭಜನೆ ತತ್ವಗಳನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಮೊದಲು ತೋರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟವರೇ ಪ್ರಾಪ್. ಅವರ ಸಕಾರ ವಸ್ತು, ರೂಪ, ಕ್ರಿಯೆ—ಯಾವುದೂ ಪರಸ್ಪರ ಸಮಾನವಾದವಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಅವನ್ನು ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿತನದಿಂದ ವರ್ಗೀಕರಿಸುವುದು ಯುಕ್ತವಲ್ಲ ಎಂದು ಸಾಂದರು.

ಪ್ರಾಪ್ ಗ್ರಂಥ ಬಿಳಕಿಗೆ ಬರುವ ಮೊದಲು ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅಧ್ಯಯನಕ್ರಮ ಬಹು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಅಧ್ಯಯನಕ್ರಮ 'ಆಶಯ'

(Motif) ಅಥವಾ 'ವರ್ಗ'ವನ್ನು (Type) ಕತೆಯ ಮೂಲಭೂತ ಅಂಶವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿತ್ತು. ಕಾರ್ಲ್ ಸ್ಪೀಗ್ (೧೯೨೪), ಫ್ರೆಡ್ರಿಕ್ ವಾನ್ ಡೆರ್ ಲಿಯಾನ್ (೧೯೨೫) ಮುಂತಾದವರು 'ಆಶಯ'ಗಳನ್ನು ಜನಪದ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಾಂಶಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದರೆ ಆರ್ಮಿ ಅಂಟಿ ಜನಪದ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ನಿಯತವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥದು 'ವರ್ಗ' ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದರು. ಈ 'ವರ್ಗ' ಮತ್ತು 'ಆಶಯ'ಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಎಷ್ಟು ಅಸಂಗತವಾದದ್ದು, ಸಂದಿಗ್ಧ ಪೂರ್ಣವಾದುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ವಿಚಾರಮಾಡಿದರು. ವರ್ಗವಾಗಲಿ ಆಶಯವಾಗಲಿ ಎಷ್ಟೇ ನಿಯತತೆ (constancy) ಸಾಧಿಸಿದರೂ ಅವು ಕಿನ್ನರಕತೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ರಚನಾ ಸಾಂಗತ್ಯವನ್ನಷ್ಟೇ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುತ್ತವೆ; ವರ್ಗದಲ್ಲೇ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ಆಶಯಗಳ ಸಮೂಹ ಅವುಗಳ ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯ ಜೊಡಣೆ ಮತ್ತು ವಿತರಣೆ ಕಥಾರೂಪದ ನಿಯತ ರಚನೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದರು. ಕಿನ್ನರಕತೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಗೆ ಆಶಯಗಳಷ್ಟೇ ಕಾರಣವಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ಆಶಯಗಳು ಇತರ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ರಾಚನಿಕ ಮೂಲ ಮಾನ (unit)ಗಳಲ್ಲಷ್ಟೇ ಆಶಯಗಳು ಒಂದುಗೂಡಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ಅಧಾರಗಳೊಡನೆ ಪ್ರಾಪ್ ಸಾಧಿಸಿ ತೋರಿಸಿದರು.

ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, ಆರ್ಮಿ ಅಂಟಿಯವರ ಜನಪದ ಕತೆಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ ಪ್ರಾಪ್ ಅವರಿಗೆ ಹಿಡಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಸಮರ್ಪಕವೂ ಅನೈಜ್ಞಾನಿಕವೂ ಆಗಿದ್ದ ಆ ವರ್ಗೀಕರಣ ಕ್ರಮವನ್ನು ಪಲ್ಲಟಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಅನ್ವಯವಾಗುವ ಒಂದು ವರ್ಗೀಕರಣ ತತ್ವವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ ರಷ್ಯನ್ ಕಿನ್ನರ ಕತೆಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿದರು. ಜನಪದ ಕತೆಗಳ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ 'ಕಾರ್ಯ'ಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರು. ಆರ್ಮಿ ಅಂಟಿ ಮತ್ತು ಸ್ಪಿತ್‌ಥಾಂಸನ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ಕಥನಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ ಸಾತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿದ್ದು ಅವರಿಗೆ ಸರಿಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಕತೆಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಸಾತ್ಯವರ್ಗದ ಅಧಾರದ ಮೇಲೆ ವರ್ಗೀಕರಿಸುವುದು ಸಾಧುವಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಾತ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾದುದು 'ಕಾರ್ಯ' ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ರಷ್ಯನ್ ಕಿನ್ನರ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಬದಲಾಗದೆ ನಿಯತವಾಗಿ ಬರುವ ಸ್ಥಿರ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಅವರು ಗುರುತಿಸಿದರು. ಕಥಾರಚನೆಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೇ ಬರುವ ಸ್ಥಿರ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ನಡುವಣ ಸಂಬಂಧದ ಎಳೆ ಕಿನ್ನರ ಕತೆಯ ರಚನೆಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರೂಪವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಇದು ಪ್ರಾಪ್ ಅವರ ಕೊಡುಗೆ.

ಜನಪದ ಕತೆಗಳ ರೂಪತತ್ವವನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಮೊದಲು ಪ್ರಾಪ್ ಅವರು ಜನಪದ ಕತೆಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಆ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಕತೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ವಿದ್ವತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರೀಮಂತವಾದುದೇನಲ್ಲ. ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಗ್ರಂಥಗಳು ತೃಪ್ತಿಕರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಕತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಮೇಲೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗ್ರಂಥಗಳಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಗ್ರಂಥಗಳೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೂ ಅವು ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕವಾಗಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ವರ್ಣನಾತ್ಮಕವಾಗಿರುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಕತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆ ವಿದ್ವದ್ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಕೆರಳಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಆಧಾರಗಳಿವೆ. ಲಭ್ಯವಿದ್ದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿ ವಿಧ್ವಂಸರು ಆಗಲೇ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ನೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳದೆ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಸಾಮಗ್ರಿ ಕೊರತೆಯ ಸಬೂಬು ಒಡ್ಡಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಂದೂಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕಟುವಾಗಿ ಟೀಕಿಸುತ್ತ ಪ್ರಾಪ್, ಈ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರುವ ಸಾಮಗ್ರಿ ಏನೇನೂ ಸಾಲದು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ; ಇಲ್ಲಿ ಸಾಮಗ್ರಿ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ; ಆದರೆ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಅನುಸರಿಸುವ ವಿಧಾನ ಮುಖ್ಯ ಎಂದು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಭೌತ ಹಾಗೂ ಗಣಿತ ವಿಜ್ಞಾನಗಳು ಸುಸಂಬಂಧವಾದ ವರ್ಗೀಕರಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವಕ್ಕೆ ಸರಿಸಾಟಿಯಾದುದನ್ನು ನಾವೇನು ಹೊಂದಿದ್ದೇವೆ? ಎಂಬ ಮೂಲಭೂತ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೇ ಎತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕಥಾ ಸಾಮಗ್ರಿಯ ವಿಫಲತೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಬಹುಮುಖತೆ ಕರಾರುವಾಕವಾದ ವರ್ಗೀಕರಣವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಾಪ್ ಅವರು ೧೯೭೮ರ ವರೆಗೂ ನಡೆದ ಅಧ್ಯಯನದ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಿ ಆ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಂದ ಎದುರಾಗುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಕುರಿತಾಗಿ ಕೂಲಂಕಷವಾದ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಕತೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆದು ಬಂದ ದಾರಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಗೋಚರಿತೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

ನಾವು ನಮ್ಮ ಸುತ್ತ ಇರುವ ವಸ್ತು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಸಂಯೋಜನೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ರಾಜನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಭ್ಯಸಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ಅವುಗಳ ಮೂಲವನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವುಗಳ ರೂಪಪರಿವರ್ತನೆ ಬಗೆಗೆ ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯ. ಯಾರೇ ಆದರೂ ಮೊದಲಿಗೆ ಘಟನೆ ಏನನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವರ್ಣಿಸದೆ ಮೂಲದ ಬಗೆಗೆ ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ. ಕತೆಯ ಮೂಲವನ್ನು ಶೋಧಿಸುವ ಮೊದಲು ಆ ಕತೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಬೇಕು.

ಕತೆ ಬಹು ವೈವಿಧ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ ಪ್ರಕಾರವಾದ್ದರಿಂದ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಅದರ ಸಮಗ್ರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಸಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯ. ಅದರ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಹಲವು ಗುಂಪಾಗಿಸಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬಹುದು. ಎಂದರೆ ಅದನ್ನು ವರ್ಗೀಕರಣಕ್ಕೆ ಗುರಿಪಡಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸಮರ್ಪಕ ವರ್ಗೀಕರಣವೇ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೊದಲ ಹಂತ. ಮುಂದಿನ ಅಧ್ಯಯನದ ಕಾರುವಾಕ್ಯತೆ ವರ್ಗೀಕರಣದ ನಿಖರತೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿರುತ್ತದೆ. ವರ್ಗೀಕರಣ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಶೋಧಕ್ಕೂ ಮೂಲಭೂತವಾದದ್ದು; ತಳಹದಿ ಸ್ವರೂಪದ್ದು. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಎನಿಸಿದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಅದು ತನಗೆ ತಾನೇ ಒದಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಾವು ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಸನ್ನಿವೇಶವೇ ಬೇರೆ. ಬಹು ಮಟ್ಟಿನ ಅಧ್ಯಯನಕಾರರು ವರ್ಗೀಕರಣದೊಡನೆಯೇ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಗ್ರಿಯ ಒಳಗಿನಿಂದ ಅದನ್ನು ಹೊರಡಿಗೆಯುವ ಬದಲು ಸಾಮಗ್ರಿಯ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಹೇರುತ್ತಾರೆ. ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆ ವರ್ಗೀಕರಣದ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನೂ ಉಲ್ಲಂಘಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಪ್ ಹಲವು ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕತೆಗಳ ಅತ್ಯಂತ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ವಿಂಗಡಣೆ ಎಂದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಅದ್ಭುತ ವಸ್ತುವುಳ್ಳ ಕತೆಗಳು, ದೈನಂದಿನ ಜೀವನ ಕುರಿತ ಕತೆಗಳು, ಪ್ರಾಣಿಜೀವನ ಕುರಿತ ಕತೆಗಳು ಎಂದು ವಿಭಜಿಸುವುದು. ಈ ವಿಭಜನೆ ಮೊದಲ ನೋಟಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಣಿಕತೆಗಳು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪನೆಯ (fantasy) ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದೇ ಇಲ್ಲವೆ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎದುರಾಗುತ್ತದೆ. ಅಫನೇಸ್ಟ್ರೀವ್ ಅವರು ಮೀನು ಮತ್ತು ಮೀನುಗಾರರನ್ನು ಕುರಿತ ಕತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಣಿಕತೆಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿರುವುದನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕತೆಯು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ, ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಅಭೇದ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಅರೋಪಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಯಮ ಕಿನ್ನರ ಕತೆಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ಕತೆಗಳಿಗೆ ಸಹಜವಾದುದು. ಅಂತೆಯೇ ಇದನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕತೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ನಿದರ್ಶನವೆಂದರೆ ಸುಗ್ಗಿಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ರಷ್ಯದಲ್ಲಿ ವಂಚಕ ಪ್ರಾಣಿ ಕರಡಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಪಶ್ಚಿಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಂಚಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ದೆವ್ವ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಈ ಕತೆ ಪಶ್ಚಿಮದ ಭಿನ್ನರೂಪವಾಗಿ ಕಂಡಾಗ ಅದನ್ನು ಪ್ರಾಣಿಕತೆಗಳಿಂದ ಹೊರಗಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಕತೆ ಯಾವ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಬೇಕು ?

ವರ್ಗೀಕರಣ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೊಡಗುವ ಯಾರೇ ಆದರೂ ಮೇಲಿನ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ವರ್ಗೀಕರಣಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದರೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ವಿವಾದಕ್ಕೆ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಯತ್ನವಾಗು

ತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕತೆಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣವನ್ನು ಹೊಸ ಹಳೆಯಲ್ಲಿ ಇಡಬೇಕಾದ ಜರೂರು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಪ್ರಾಪ್ ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ರೂಪ ರಚನಾತ್ಮಕ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಆಗ್ರಹಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕತೆಗಳನ್ನು ಪಂಗಡವಾಗಿ ಗುಂಪಾಗಿರುವ, ವಿಷಯ ವಸ್ತುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವಿಂಗಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೂ ಮೇಲಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ ಅವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿವೆ. ಪ್ರಾಪ್ ಪ್ರಕಾರ, ವಸ್ತುವಾಧಾರಿತ ಕಿನ್ನರ ಕತೆಗಳ ವಿಂಗಡಣೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಸಾಧ್ಯ. ಕಿನ್ನರ ಕತೆಗಳು ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಕತೆಯೊಂದರ ಘಟಕಗಳು, ಏನೇ ಆಗಿರಲಿ, ಏನೂ ಬದಲಾವಣೆಗೊಳಗಾಗದೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕತೆಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆ ಹೊಂದಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮಾಯಾರಕ್ತಸ ಮಾಂತ್ರಿಕವಲ್ಲದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜೀರಿಯದೇ ಆದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಕತೆಯಲ್ಲೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ಗುಣಸ್ವಭಾವ ಜನಪದ ಕತೆಯ ಆತ್ಯಂತ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಮನಗಾಣದೆ ಕತೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿ ಅದನ್ನು ಅಸಂಬಂಧ ವರ್ಗೀಕರಣಕ್ಕೆ ಗುರಿಮಾಡಿರುವ ನಿದರ್ಶನಗಳಿವೆ. ಕತೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ನಾಯಕ ಅಗ್ನಿ ಸರ್ಪದೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿದರೆ ಆ ಕತೆಯನ್ನು ಅಗ್ನಿ ಸರ್ಪದೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿದ ನಾಯಕನನ್ನು ಕುರಿತ ಕತೆ ಎಂದು ನಿರ್ವಚಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ತರ್ಕದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ನಿಯಮಗಳನ್ನೂ ಗಾಳಿಗೆ ತೂರುವ, ಸಾಮಗ್ರಿಯ ಸಾರವನ್ನೇ ಕೆಡಿಸುವ ಈ ಬಗೆಯ ವಿಂಗಡಣೆ ದೋಷಪೂರಿತವಾದುದು ಎಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೂಲ ವರ್ಗೀಕರಣ ತತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಅಸಂಬಂಧತೆಯೇ ಕಾರಣ ಎಂದು ಪ್ರಾಪ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸಮರ್ಥನೆಗೆ ಪ್ರಾಪ್ ಅವರು ಅದ್ಭುತ ಕತೆಗಳು ಹದಿನೈದು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಮೊಕೊವ್ (೧೯೨೪) ಅವರನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಾರೆ:

೧. ವೈರತ್ವ ಮತ್ತು ಊನತ್ವ ಕುರಿತ ಕತೆಗಳು. ೨. ಮೂರ್ಖ ನಾಯಕನನ್ನು ಕುರಿತ ಕತೆಗಳು. ೩. ಮೂವರು ಸೋದರರನ್ನು ಕುರಿತ ಕತೆಗಳು ೪. ಅಗ್ನಿ ಸರ್ಪದೊಡನೆ ನಾಯಕನ ಸೇನಾಪತಿ ಕುರಿತ ಕತೆಗಳು ಮುಂತಾಗಿ ಗುಂಪಾಗಿ ಈ ಹದಿನೈದು ವಸ್ತು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿದ ಬಗೆಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸದೆ ಉದ್ಧರಿಸಿರುವ ವಿಂಗಡಣೆ ಅದು. ಇಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಸುಸಂಬಂಧ ವಾದ ವಿಂಗಡಣತತ್ವವೇ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಇದರ ಫಲಶ್ರುತಿ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಗೊಂದಲ; ಗಲಿಬಿಲಿ. ಮೂವರು ಸೋದರರನ್ನು ಕುರಿತ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ತಂತಮ್ಮ ಸಂಗಾತಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಐದನೆಯ ಪಂಗಡ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಮಂತ್ರ ಮಾಟದ ಸಾಧನ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದವರು ಮಾಂತ್ರಿಕ ತಾಯಿತದ ನೆರವಿನಿಂದ ಅವಿಧೇಯ ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆ? ಈ ರೀತಿ

ಯಾಗಿ ೧೯೨೮ಕ್ಕೂ ಮೊದಲೇ ರಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದ ವರ್ಗೀಕರಣ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವರ್ಗೀಕರಣ ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ. ಅದು ಕೇವಲ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸೂಚಿ. ಅಷ್ಟೇ. ಸಂಪೂರ್ಣ ಆಮೌಲಿಕವಾದ ಇಂಥ ಒಂದು ವರ್ಗೀಕರಣವನ್ನು ಸಸ್ಯ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣದೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ವಸ್ತುವಿಂಗಡಣೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಆರ್ಮಿಯವರ ಕಥಾಸೂಚಿಯನ್ನು ಟೀಕೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಪ್ರಾಪ್. ಫಿನ್ನಿಷ್ ವಿಧಾನದ ಪ್ರವರ್ತಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ಆರ್ಮಿಯವರು ಈ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗದ್ಯ ಕಥನಗಳ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಎತ್ತರವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟವರು. ಕತೆಯ ವಸ್ತು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಭಿನ್ನರೂಪಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ನಡೆಸಿದವರು. ಅವರು ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡ ಭಿನ್ನರೂಪಗಳು ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಅಕರಗಳಿಂದ ದೊರಕಿಸಿಕೊಂಡವು ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಲಾಗದು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವು ಕ್ರಮೇಣ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಂಡವು. ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನಡೆಸಿರುವ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂಘದ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಹೋಲುವ ಹಾಗೂ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ವಿತರಣೆಗೊಂಡ ಕತೆಗಳ ಭಿನ್ನರೂಪಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡುವ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗಾಗಿ ಶೋಧ ನಡೆಸುವ ಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದು ಮಾತ್ರ ಗಮನಾರ್ಹ. ಆ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಚ್ಚಾನುಸಾರವಾಗಿ ಭೌಗೋಳಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹಿಂದೆ ರೂಪಿಸಿದ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ ಜೋಡಿಸಿ ಮೂಲಭೂತ ರಚನೆಗೆ ಮತ್ತು ವಸ್ತುಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಎಳೆದು ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಿಂದಾಗಿಯೇ ಈ ವಿಧಾನ ಅನೇಕ ಅಕ್ಷೇಪಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದೆ. ವಸ್ತು ವಿಷಯಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರಕವಾದವು. ಒಂದು ವಸ್ತು ಮತ್ತು ಅದರ ಭಿನ್ನರೂಪಗಳು ಮುಕ್ತಾಯ ಸಾಧಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದು ವಸ್ತು ವಿಷಯ ಆರಂಭಗೊಳ್ಳುವುದು ಕ್ರಮ. ಕತೆಗಳ ವಸ್ತು ವಿಷಯಗಳ ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸುವಾಗ ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ವಸ್ತು ವಿಷಯಗಳ ಮತ್ತು ಭಿನ್ನರೂಪಗಳ ಆಯ್ಕೆ ತತ್ವವನ್ನು ಕರಾರುವಾಕಾಗಿ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮೂಲಾಂಶಗಳ ವರ್ಗಾವಣೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಿಲ್ಲದಿರುವುದು ದೊಡ್ಡ ಲೋಪವಾಗಿದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವೂ ಆ ವಯವಿಕವಾಗಿ ಸಮಗ್ರವಾದದ್ದು. ಇತರ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಅದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಗೊಳಿಸಬಹುದು ಹಾಗೂ ಸ್ವತಂತ್ರಗೊಳಿಸಬಹುದು.

ಪ್ರಾಪ್ ಪ್ರಕಾರ, ವಸ್ತುವೊಂದನ್ನು ಮತ್ತೊಂದರಿಂದ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಭಿನ್ನರೂಪಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವುದು ಈ ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಬಹು

ಸರಳವಾದ ಕೆಲಸವೆಲ್ಲ. ಕತೆಯ ವಸ್ತುಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದವಾಗಿದ್ದು ಅವು ಒಂದರೊಡನೊಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಿರೆತುಹೋಗಿರುತ್ತವೆ. ಅದರಿಂದಾಗಿಯೇ, ಪ್ರಾಪ್ ಪ್ರಕಾರ, ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ವಿಶೇಷ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ: ರಷ್ಯನ್ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಬ್ಜಗ ಪಾತ್ರ ತುಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದುದು. ಅಗ್ನಿ ಸರ್ಪದ ಬದಲಿಗೆ ಮಾಟಗಾತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕತೆಗಳೂ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ರಷ್ಯನ್ 'ನೊರಾಜೊ' ಕತೆಯೂ ಅದೇ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರುವಂತಹ ಕತೆ. ಆರ್ಮಿಯವರ ತತ್ವದ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಕತೆ ಆ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆ ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಸ್ಪಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಮಲತಾಯಿಯು ಅವಳ ಸವತಿಯ ಮಗಳನ್ನು ಹೊರಹಾಕುವುದು, ಉಡುಗೊರೆಗಳೊಡನೆ ಅವಳು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರುವುದು, ಆಮೇಲೆ ಸ್ವಂತ ಮಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅವಳು ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವುದು—ಇದು ಕತೆ. ಈ ಕತೆಗೆ ನೊರಾಜೊ ಮತ್ತು ಫ್ರಾನ್ ಹೊಲ್ಟ್—ಎರಡು ಭಿನ್ನರೂಪಗಳು. ರಷ್ಯನ್ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಜರ್ಮನ್ ಭಿನ್ನರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವು ಸ್ತ್ರೀರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಈ ಒಂದು ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಹೊರತಾಗಿ ಎರಡನ್ನೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕಗೊಳಿಸಲು ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟ ಮಾನದಂಡವೇ ಇಲ್ಲ.

ಆದು ಹೇಗೆ ಇರಲಿ, ಈ ಪಂಥ ಅನುಸರಿಸಿದ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳು ವಸ್ತುಗಳ ಒಂದು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ. ಆರ್ಮಿಯವರು ಕೈಕೊಂಡ ಕೆಲಸ ಆ ಬಗೆಯದು. ಅವರ ಪಟ್ಟಿ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಳಕೆಯ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅವರು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು (Themes) 'ವರ್ಗಗಳು' (Types) ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿ ಅವು ಒಂದೊಂದಕ್ಕೂ ಒಂದೊಂದು ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಸಾರಲೇಖದೊಡನೆ ಅವುಗಳ ಸಂಕ್ಷೇಪವಿವರಣೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಅವರ ವಿಶೇಷ.

ಪ್ರಾಪ್ ಪ್ರಕಾರ, ಮೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳ ಬಹುದಾದ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳೊಡನೆ ಈ ಸೂಚಿಯು ಅಸಂಖ್ಯಾತ ನೈಜ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆಡಹುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನವರು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪನ್ನೇ ಈ ಸೂಚಿಯೂ ಮಾಡಿದೆ ಎಂದರೆ ಅಶ್ಚರ್ಯವಾಗಬಹುದು. ನಿಜ. ಆರ್ಮಿಯವರು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಮೈಜ್ಲಾ ನಿಜ ವರ್ಗೀಕರಣವನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಲು ಹೋದವರಲ್ಲ. ಅವರ ಸೂಚಿ ಒಂದು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿ ಮುಖ್ಯವಾದುದಾಗಿದ್ದು ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಮಹತ್ತರವಾದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಆದರೆ ಆರ್ಮಿ ಸೂಚಿ ಬೇರೆಯ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ತಿರಸ್ಕಾರಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅತ್ಯಂತ ಅಸಮರ್ಪಕವಾದ ಕೆಲವು ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಅದು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತದೆ. ವರ್ಗಗಳಾಗಿ ವಿಭಜಿಸುವ ಪ್ರಮೇಯವೇ ಅಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬಹಳಷ್ಟು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಕೇವಲ ಒಂದು ಕಲ್ಪನೆ. ಸದೃಶ ಕತೆಗಳ

ರಾಜನಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವು ಉದ್ಭವವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ಪ್ರಾಪ್ ಅವರ ದೃಢವಾದ ತೀವ್ರವಾಗಿ.

ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಧ್ಯಯನಕಾರರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಗೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೇ ಕತೆಯನ್ನು ಆರೋಪಿಸಲು ಆರಂಭ ಮಾಡಿದರೆ ಪರಿಣಾಮ ಗೊಂದಲಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕತೆಯ ರಚನೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸದೆ ಬೇರೆ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಚಿಸಿದ್ದರ ಫಲ ಅದು. ಕತೆಯೊಂದು ಹಲವಾರು ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದ್ದರೂ ಕೆಲವೇ ಮೈ ಅದು ಹಲವಾರು ವರ್ಗಗಳೊಡನೆ ಸಂಬಂಧ ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಇದು ದತ್ತ ಪಠ್ಯವೊಂದು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಐದು ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಚರವಾಗುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆ ಕತೆಯ ವರ್ಗೀಕರಣದ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಹು ತೊಡಕಿನದಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ವರ್ಗೀಕರಣವು ಯಾವುದೇ ಅಧ್ಯಯನದ ಬಹು ಮಹತ್ವದ ಹಾಗೂ ಆದ್ಯತೆಯ ಮೆಟ್ಟಿಲಾಗಿದೆ. ಲಭ್ಯವಿರುವ ವರ್ಗೀಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ತಜ್ಞರು ಕತೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸುವ ಗೋಚರಿಗೆ ಹೋಗದೆ ಅದರ ಕೆಲವು ಮುಖಗಳನ್ನು ಸ್ವೇ ಆಭ್ಯಸಿಸಿದ್ದು ದೊಡ್ಡ ಲೋಪವಾಗಿದೆ. ಸಂಶೋಧಕನೊಬ್ಬ ಈ ಎರಡರಲ್ಲೂ ಆಸಕ್ತಿವಹಿಸಿದರೆ ಆಗ ವರ್ಗೀಕರಣ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸಿದ್ಧ ವರ್ಗೀಕರಣದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲೇ ವರ್ಣನೆ ನಡೆಸಿರುವ ನಿರರ್ಥನಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ.

ಪ್ರಾಪ್ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವಂತೆ, ಕತೆಯ ವರ್ಣನೆ ಕುರಿತು ವೆಸಲೊವ್‌ಸಿಜ್ ಹೇಳಿರುವುದು ಅತ್ಯಲ್ಪ. ವೆಸಲೊವ್‌ಸಿಜ್ ಪ್ರಕಾರ ವಸ್ತು (Theme) ಎಂದರೆ ಆಶಯಗಳ ಸರಣಿ. ಆಶಯವೊಂದು ವಸ್ತುವಾಗಿ ವಿಕಾಸ ಹೊಂದಬಹುದು. ವಸ್ತುಗಳು ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಸಾಧಿಸಬಹುದು. ಕೆಲವು ಆಶಯಗಳು ವಸ್ತುವಿಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡಬಹುದು. ಅಥವಾ ವಸ್ತುಗಳು ಒಂದರೊಡನೊಂದು ಬೆರೆತಿರಬಹುದು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಸ್ತು ಎಂದರೆ ಆನೇಕಾನೇಕ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು, ಆಶಯಗಳು ಒಳಹೊರಗೆ ಚಲಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿರುವಂಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ವೆಸಲೊವ್‌ಸಿಜ್ ಅವರಿಗೆ ಆಶಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾದುದು ; ವಸ್ತು ಅನಂತರದ್ದು. ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ವಸ್ತು ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಕ್ರಿಯೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅವರು ಕತೆಗಳನ್ನು ಆಶಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಭ್ಯಸಿಸುವಂತೆ ವಸ್ತು ವಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ನಡೆಸಬಾರದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಏನೇ ಇರಲಿ, ವೆಸಲೊವ್‌ಸಿಜ್ ಅವರ ಗ್ರಹಿಕೆ ಆಶಯಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ವಸ್ತು ವಿಷಯಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಯಿಂದ ಬೇರೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಆಶಯವೊಂದು ಅವಿಭಜಿತವಾದ ನಿರೂಪಣಾತ್ಮಕ ಮೂಲಮಾನ. ಪ್ರಾಪ್ ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ.

ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಆಶಯ ಎಂದರೆ ನಿರೂಪಣಾತ್ಮಕ ಮೂಲಮಾನದ ಸರಳ ರೂಪ. ಆಶಯವೊಂದು ತಾರ್ಕಿಕವಾಗಿ ಸರಿಪೂರ್ಣವಾದುದಾದರೆ ಕತೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಘಟಕವೂ ಒಂದು ಆಶಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ತಂದೆಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳು ಒಂದು ಆಶಯ. ಮಲತಾಯಿ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದು—ಒಂದು ಆಶಯ. ರಾಜಕುಮಾರ ಅಗ್ನಿ ಸರ್ಪದೊಡನೆ ಕಾದಾಡುವುದು ಒಂದು ಆಶಯ—ಹೀಗೆ. ಆಶಯಗಳು ವಿಭಜನೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವುದಾದರೆ ಹೆಚ್ಚೇನೂ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಶಯಗಳ ಸೂಚಿಯನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಬಹುದಿತ್ತು. ಆನೆಯೊಂದು ರಾಜಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ಆಶಯ. ಈ ಆಶಯವನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಮೂಲಾಂಶಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು. ಆನೆಯ ಬದಲಿಗೆ ರಕ್ತಸ ಆಗಬಹುದು. ಸುಂಟರಗಾಳಿಯಾಗಬಹುದು. ದೆವ್ವ ಆಗಬಹುದು. ಮಾಟಗಾರ ಆಗಬಹುದು. ಮಗಳ ಬದಲಿಗೆ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಬಹುದು, ತಾಯಿಯಾಗಬಹುದು, ಸೋದರಿಯಾಗಬಹುದು. ದೊರೆಯ ಬದಲಿಗೆ ರಾಜಕುಮಾರನಾಗಬಹುದು, ರೈತ ಆಗಬಹುದು, ಪೂಜಾರಿ ಆಗಬಹುದು. ಯಾರೂ ಆಗಬಹುದು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆಶಯ ಅವಿಭಜಿತವಾದುದು. ತನ್ನ ಮೂಲಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಅದು ವಸ್ತುವಿಗಿಂತ ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾದುದು.

ಏನೇ ಇರಲಿ, ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರ ಮತ್ತು ಚರ ಅಂಶಗಳ ನಡುವೆ ಉದ್ಭವವಾಗುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಗುರುತಿಸಿದವರು ವೆಸಲೋವ್ ಸ್ಕಿಜ್. ಸ್ಥಿರಗಳನ್ನು ಅವರು ಕತೆಯ ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾದ ಮೂಲಮಾನಗಳು/ಮೂಲಾಂಶಗಳು (elements) ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅವರು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿಲ್ಲ.

ಕತೆಯನ್ನು ಸರಿಪೂರ್ಣರೂಪದ್ದು, ದತ್ತವಾದುದು ಎಂಬ ಗ್ರಹಿಕೆಯಿಂದ ಕತೆಯ ವರ್ಣನೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಅಲಕ್ಷಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಕತೆಯ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತ್ರ ಬಹು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿದರು. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಖನಿಜಗಳು, ಸಸ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ರಚನೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದರೆ ಗದ್ಯಕಥನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕತೆಯನ್ನು ಅಂಥ ಯಾವ ವರ್ಣನೆಗೂ ಗುರಿ ಮಾಡದೆ ಅಭ್ಯಸಿಸಲಾಯಿತು ಎಂದು ಪ್ರಾಪ್ ಅವರು ಖೇದ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ವೆಸಲೋವ್ ಸ್ಕಿಜ್ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಯರ್ ವಿಧಾನಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವು. ಈ ವಿಧ್ವಂಸರು ಜಾನಪದ ಚರಿತ್ರಕಾರರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದ ರೂರೂಪಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನದ ಅವರ ಮಾದರಿಗಳು ಹೊಸ ಸಾಧನೆಗಳೇ ಆಗಿವೆ.

ಇಷ್ಟಾದರೂ ಆಗ ಲಭ್ಯವಿದ್ದ ಸಾಮಗ್ರಿ ಕತೆಗಳ ರೂಪಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ, ಅದರ ಮುನ್ನಡೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು. ಕತೆಗಳು ಮೊದಲಿಗೆ ಆಶಯಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ನಾಯಕನುಣಗಳ ಗುಣಾವಗುಣಗಳು, ಇಬ್ಬರು ಬುದ್ಧಿವಂತ ಅಳಿಯಂದಿರು (ಮೂರನೆಯವನು ಮೂರ್ಖ), ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ (ಮೂವರು ಸೋದರರು), ನಾಯಕರ ಸಾಧನೆಗಳು (ತಂದೆಯ ಪ್ರತಿಬಂಧಕಾಜ್ಞೆ-ತನ್ನ ಮರಣಾನಂತರ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಕಾಯಲು ಯಾರನ್ನಾದರೂ ನೇಮಿಸುವುದು, ಮೂರ್ಖನೊಬ್ಬನೇ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಅದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು), ಕೋಳಿಯ ಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ ಗುಡಿಸಲನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ—ಈ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಆಶಯಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆಶಯಕ್ಕೂ ಒಂದು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಗುರುತು, ಒಂದು ಅಕ್ಷರ ಮತ್ತು ಒಂದು ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಬಗೆಯಲ್ಲೇ ವೊಕೊವ್ ಅವರು ಇಂಥ ಎರಡುನೂರಾ ಐವತ್ತು ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಸರಿಸಿದ ಮಾನದಂಡ ಏನೆಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿಲ್ಲ. ಆಶಯಗಳನ್ನು ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನಾಗಿ ತೌಲನಿಕ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನಾಗಿ ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಸರಳಗೊಳಿಸಿದ್ದು ಅವರ ವಿಶೇಷ. ಆದರೆ ಈ ಕ್ರಮ ಸದೃಶ ರಚನೆಗಳು ಸದೃಶ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ; ಸದೃಶ ಕತೆಗಳು ಒಂದನ್ನೊಂದು ಹೋಲುತ್ತವೆ ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರಲು ಆಸ್ಪದ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು—ವರ್ಗೀಕರಣದ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ ಬಿಚ್ಚಿಟ್ಟ ರೀತಿ ಇದು. ಈ ವಿವರಗಳ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪ್ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿದ್ದಾರೆ: ವಿಜ್ಞಾನ ಕೂಡ ಇಂಥ ಶೂನ್ಯವನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆ? ಆಶಯವಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಏನೇ ಆಗಿರಬಹುದು. ಎಲ್ಲ ಒಂದೇ ಅಲ್ಲವೆ? ಒಳ ವಿಭಜನೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವಂಥವಲ್ಲವೆ? ಮೂಲಭೂತ ಮೂಲಾಂಶಗಳನ್ನು ಒಂದರಿಂದ ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಗೊಳಿಸುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆಂಬುದು ಚರ್ಚೆಯ ವಿಷಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಕತೆಯನ್ನು ವರ್ಗೀಕರಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ಕತೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಅವುಗಳ ಆಶಯ ಅಥವಾ ವಸ್ತುಗಳೆನಿಸುವವಾಗಿ ಅಭ್ಯಸಿಸುತ್ತೇವೆಯೆ?—ಯಾರೇ ಆದರೂ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಎತ್ತುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿವು.

ಇಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗಷ್ಟೇ ಈ ವಿಷಯ ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಎಂದರೆ ರೂಪ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗಷ್ಟೇ ಇದು ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಬೃಹತ್ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ನಾವು ಮುಟ್ಟಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಪ್ರಾಪ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸಂಶೋಧನೆ ರೂಪರಚನಾತ್ಮಕ ಶೋಧನೆಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ. ಎಲ್ಲೆಯವರೆಗೆ ಸಮರ್ಪಕ, ರೂಪರಚನಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸಮರ್ಪಕ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು

ಪ್ರಾಪ್ ಅವರ ದೃಢವಾದ ನಿಲುವು. ಕತೆಯನ್ನು ಅದರ ಘಟಕಭಾಗಗಳಾಗಿ ಒಡೆಯಲು ಅಸಮರ್ಥರಾದರೆ ಸಮರ್ಪಕ ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ನಾವು ಶಕ್ತರಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಕತೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಲು ಆಗದಿದ್ದರೆ ಧರ್ಮ ಅಥವಾ ಪುರಾಣದೊಡನೆ ಕತೆಗಳನ್ನು ಸಮೀಕರಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ಎಂದು ಪ್ರಾಪ್ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ನದಿಗಳೂ ಹೇಗೆ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರು ವವೋ ಅಂತೆಯೇ ಕತೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನವೂ ಪ್ರಪಂಚಾದ್ಯಂತ ಕಂಡುಬರುವ ಕತೆಗಳ ಸಾಮ್ಯತೆಯ ಬಹು ಮಹತ್ವದ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದುವರೆಗೂ ಅದು ಬಗೆಹರಿದಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಅಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ರಷ್ಯ, ಜರ್ಮನಿ, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಭಾರತ, ಅಮೆರಿಕೆಯ ಜನರ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ ಸಂಪರ್ಕಗಳನ್ನು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವಾಗಿ ಸಾಧಿಸದೆ 'ಕಪ್ಪೆರಾಣಿ' ಕತೆಯ ಸಾಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ರೂಪತತ್ವವನ್ನು ಬಲ್ಲವನು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ತೋರಿಸಬಲ್ಲ—ಇದು ಪ್ರಾಪ್ ಅವರ ನೇರ ನುಡಿ.

ಪ್ರಾಪ್ ಅವರ 'ಜನಪದ ಕತೆಗಳ ರೂಪರಚನಾತ್ಮಕ' ಗ್ರಂಥ ಕಿನ್ನರ ಕತೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾದುದು. ಆರೈ ವರ್ಗಸೂಚಿಯ ವರ್ಗ ೨೦೦ ರಿಂದ ೨೪೯ರ ವರೆಗಿನ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಕತೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಗುರಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆರೈಯವರು ಈ ಗುಂಪಿನ ಕತೆಗಳನ್ನು ಕಿನ್ನರ ಕತೆಗಳು ಎಂದು ನಿರ್ವಚಿಸಿದ್ದು ಈ ನಿರ್ವಚನವನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ ಕೃತಕವಾದುದು ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕತೆಗಳ ವಸ್ತುವನ್ನು ತೌಲನಿಕವಾಗಿ ನೋಡುವ ಪ್ರಾಪ್ ರೂಪತತ್ವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಿನ್ನರ ಕತೆಗಳ ಘಟಕ ಭಾಗಗಳಿಗನು ಗುಣವಾಗಿ ಕತೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಘಟಕ ಭಾಗಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟು ಸಂಬಂಧವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ ಕೆಳಗಿನ ನಿದರ್ಶನದೊಂದಿಗೆ ರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ :

೧. ರಾಜನು ನಾಯಕನಿಗೆ ಗರುಡ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಗರುಡ ನಾಯಕ ನನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದಿತು.
೨. ಮುದುಕನೊಬ್ಬ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಒಂದು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಕುದುರೆ ಹುಡುಗನನ್ನು ಬೇರೊಂದು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದಿತು.
೩. ಮಾಟಗಾತಿ ಮೂರ್ಖನಿಗೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ದೋಣಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು. ದೋಣಿಯು ಮೂರ್ಖನನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದಿತು.
೪. ರಾಜಕುಮಾರಿ ಹೆಡ್ಡನಿಗೆ ಒಂದು ಉಂಗುರ ಕೊಟ್ಟಳು. ಉಂಗುರದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಂಡ ಯುವಕರು ಹೆಡ್ಡನನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊ ಯ್ದರು.

ಇಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರವರ್ಗದ (dramatis personae) ಹೆಸರುಗಳು ಮಾತ್ರ ಬದಲಾಗುತ್ತವೆಯೇ ಹೊರತು ಅವರ ಕಾರ್ಯಗಳು ಬದಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕತೆಯೊಂದು ನಾನಾ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಒಂದೇ ಬಗೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಆರೋಪಿಸುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟ. ಇದು ಕತೆಯ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಪಾತ್ರವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ನಡೆಸುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಗಳು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಆವರ್ತಿಸುವ ಸ್ಥಿರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತವೆ? ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಕಾರ್ಯಗಳು ಇರುತ್ತವೆ? ಎಂಬುದೇ ಇಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಜನಪದ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಗಳ ಆವರ್ತನ ಸಹಜವಾದುದು. ಮಾಟಗಾತಿ, ಕರಡಿ, ಕಾಡಿನಭೂತ, ಮಲಮಗಳಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆ ನೀಡುವುದು—ಇಂಥ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ಮಾಟಗಾತಿ ಕರಡಿನಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಕಾರ್ಯ ಮಾತ್ರ ಸ್ಥಿರ. ಕತೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಕತೆಗಳ ಪಾತ್ರವರ್ಗ ಏನು ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳು ವೆಸಲೋವ್‌ಸ್ಕಿಜ್ ಅವರ ಆಶಯ (Motif) ಅಥವಾ ಬೇಡಿಯರ್ ಅವರ ಮೂಲಾಂಶಗಳನ್ನು (elements) ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುತ್ತವೆ. ಪುರಾಣ ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪಾತ್ರವರ್ಗಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳ ಆವರ್ತನವನ್ನು ಚರಿತ್ರಕಾರರು ಬಹು ಹಿಂದೆಯೇ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಕತೆಗಳ ಚರಿತ್ರಕಾರರು ಗುರುತಿಸಲಿಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಳು ಒಂದರಿಂದ ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾವಣೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಕೆಲವು ಪಾತ್ರವರ್ಗಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳು ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ವರ್ಗಾವಣೆ ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಚಿಕ್ಕದು. ಪಾತ್ರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ದೊಡ್ಡದು. ಇದು ಕತೆಯ ಎರಡು ಮಡಿಲೆಯ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಕತೆಯ ಬಹುರೂಪತೆ ಒಂದು ಕಡೆ; ಸಮರೂಪತೆ ಮತ್ತು ಪುನರುಕ್ತತೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ—ಇವು ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಗುಣಗಳು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪಾತ್ರವರ್ಗದ ಕಾರ್ಯಗಳೇ ಕತೆಯ ಮೂಲಭೂತ ಘಟಕಗಳು. ನೊದಲು ಅವನ್ನು ಹೊರದಿಗಿಯಬೇಕು ಎಂದು ಪ್ರಾಪ್ ವಾದ ಹೂಡುತ್ತಾರೆ. ಕತೆಯ ನಿರ್ವಚನವು ನೊದಲಿಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಕಾರ್ಯದ ನಿರ್ವಚನವು ಬಹುತೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಾಮಪದದ ರೂಪದಲ್ಲಿ (ಬಹುಷ್ಕಾರ, ಪ್ರಶೋತ್ತರ ಮತ್ತು ಯಾನ ಇತ್ಯಾದಿ) ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕ್ರಿಯೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದತ್ತಕಾರ್ಯವೊಂದು ಹೊಂದುವ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ

ಎಂದು ಪ್ರಾಪ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ವಾದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನೆಯಾಗಿ ಅವರು ಎರಡು ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ: ೧. ನಾಯಕನು ರಾಜಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರೆ ಅದು ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ವಿಧವೆಯೊಬ್ಬಳನ್ನು ವಿಧುರನೊಬ್ಬ ಮದುವೆಯಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನ. ೨. ನಾಯಕನು ತನ್ನ ತಂದೆಯಿಂದ ಒಂದು ನೂರು ರೂ.ಗಳಷ್ಟು ಕಾಣಿಕೆ ಪಡೆದರೆ ಆ ಹಣದಿಂದ ಅವನು ಒಂದು ಬುದ್ಧಿವಂತ ಬೆಕ್ಕನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ನಾಯಕನು ಸಾಹಸ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಹಣದ ರೂಪದ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಕೊಡುಗಿಯಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಬಗೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಎರಡು ರೂಪರಚನೆಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಎರಡೂ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಹಣದ ವರ್ಗಾವಣೆ ಉಂಟು.

ಇದುವರಿಗಿನ ಚರ್ಚೆಯ ಫಲಿತಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಹೇಳಬಹುದು:

೧. ಪಾತ್ರಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳು ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರ ಮತ್ತು ಚರ ಅಂಶಗಳಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವು ಕತೆಯೊಂದರ ಮೂಲಭೂತ ಘಟಕಗಳಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

೨. ಕಿನ್ನರ ಕತೆಗೆ ಪರಿಚಯವಿರುವ ಕಾರ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಪರಿಮಿತವಾದುದು.

ಕಥಾಸರಣಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಕತೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳು ಜೋಡಣೆಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಸರಣಿ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾದುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆ ಕಥಾಸರಣಿಯ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳ ದೃಢೀಕರಣದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ ಅದು ಘಟನೆಗಳ ಸರಣಿಯೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಘಟನಾಸರಣಿಗಳ ತಪ್ಪುಗ್ರಹಿಕೆಗೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ ಕತೆಯ ನಿರೂಪಣೆ ಅರ್ಥಹೀನವಾಗುತ್ತದೆ. ಘಟನಾಸರಣಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅನಯವಿಕ ಸಮೀಕರಣಗಳು ಉಂಟುಮಾಡುವಂತೆ ಸಣ್ಣ ಕತೆ ಕೂಡ ಸದೃಶ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಬಾಗಿಲನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸಿದರೆ ಕಳವು ಸಂಭವಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಕಡಿಮೆ. ಅಂತೆಯೇ ಕತೆಗಳು ಕೂಡ. ಕತೆ ತನಗೇ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಹಾಗೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕತೆಯ ಮೂಲಾಂಶಗಳ ಸರಣಿ ಸಮರೂಪದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪ್ ತಮ್ಮ ಮೂರನೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಹೀಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ:

೩. ಕಾರ್ಯಗಳ ಸರಣಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದೇ ಬಗೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

ಎಲ್ಲ ಕತೆಗಳೂ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳ ಆಧಾರ ಒದಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇದು ಯಾವ ವಿಧದಲ್ಲಿಯೂ ಸರಣಿಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯಗಳ ಗೈರು

ಹಾಜರಿ ಉಳಿದ ಕಾರ್ಯಗಳ ಸರಣಿಯನ್ನು ಏನೂ ಬದಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಒಂದರಿಂದ ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಗೊಳಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಅಭೇದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುವ ಕತೆಗಳನ್ನು ವೆತ್ತಿ ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದೇ ಬಗೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕತೆಗಳು ಒಂದು ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿತವಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಶಾಸ್ತ್ರೀಕ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ವರ್ಗಗಳ ಸೂಚಿಯೊಂದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬಹುದು : ವರ್ಗ ನಿರ್ಣಯ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಹಾಗೂ ಅಸಮಗ್ರ ವಸ್ತುವಿಷಯಗಳ ಲಕ್ಷಣಾಧಾರದ ಮೇಲಾಗದೆ ಖಚಿತ ರಾಚನಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳ ಮೇಲೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ರಚನೆಯೊಂದನ್ನು A ಅಕ್ಷರದಿಂದ ಹೆಸರಿಸಿದರೆ ಕಾರ್ಯವೊಂದು ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಎಣಿಕೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ B ಅಕ್ಷರದಿಂದ ನಾಮನಿರ್ದೇಶನಗೈದರೆ B ಕಾರ್ಯ ಯಾವತ್ತೂ Aಯ ಹಿಂದೆಯೇ ಹೋಗುವಂಥದು. ಕತೆಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳೂ ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವು ಒಂದು ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜೋಡಣೆಗೊಂಡು ಕತೆ ಒಂದು ರಚನೆಯಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಯಾವೊಂದು ಕಾರ್ಯವೂ ಹೊರಗುಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ವಿರೋಧಾಭಾಸಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಗಳು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿರುತ್ತವೋ ಅಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಕತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಭವವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

೪. ರಚನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕಿನ್ನರ ಕತೆಗಳೂ ಒಂದೇ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವು.

ಈ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವ, ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸದ್ಯ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನಾಧರಿಸಿ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮೊದಲ ನೋಟಕ್ಕೆ ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಪಾತ್ರವರ್ಗಗಳ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಕತೆಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸುವುದರಿಂದ ಸಾಮಗ್ರಿಯ ಶೇಖರಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಕಗತೆಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿತವಾದವು ಹೊಸ ಕಾರ್ಯಗಳೇನನ್ನೂ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಗಾಣಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಶೋಧಕ ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದ ಉಲ್ಲೇಖ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅವನು ಸಾಮಗ್ರಿಯ ಪೂರ್ಣ ಶರೀರವನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಮೂಲಭೂತ ಘಟಕಗಳ ಪುನರುಕ್ತಿ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನಿರೀಕ್ಷೆಯನ್ನೂ ಮೀರಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಚಿಕ್ಕ ಸಾಮಗ್ರಿಗೆ ಮಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಸೇಕ್ಷಣೀಯ ಎಂದು ಪ್ರಾಪ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

ರೂಪರಚನಾ ತತ್ವದ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪ್ ತಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಯ ಮಾದರಿ ಕತೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿದಂತೆ ಎಣಿಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ —

೧. ಅದರ ಸಾರಸಂಗ್ರಹ

೨. ಒಂದು ಪದದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ನಿರ್ವಚಿಸುವ ಯತ್ನ

೩. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಚಿಹ್ನೆ ಗುರುತು ಹಾಗೂ

೪. ಸೂಕ್ತನಿರರ್ಥನಗಳೊಡನೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕೆಲವೆಡೆ ಉಪಪಾತಿಯಿಂದ (species) ಜಾತಿಗೆ (genus) ಸಂಬಂಧ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿಯೂ ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕತೆಯೊಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆರಂಭಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶವೊಂದರಿಂದ ಆರಂಭಗೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಆ ಸನ್ನಿವೇಶ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರ ತಲೆ ಎಣಿಕೆ ಅಥವಾ ಭಾವಿನಾಯಕನ ಸ್ಥಾನಮಾನ, ಅವನ ಗುರುತು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಧ್ವನಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸರಳ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸುವುದು ರೂಢಿ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಈ ಸನ್ನಿವೇಶ ಒಂದು ಕಾರ್ಯವೇನೂ ಅಲ್ಲ, ರಾಚನಿಕ ಮೂಲಾಂಶವೂ ಅಲ್ಲ. ಕತೆಯ ಆರಂಭದ ಬಗೆಗಳು ಈ ಕಾರ್ಯದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ ಆರಂಭಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶ ಎಂದು ಹೆಸರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ (x) ಈ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಆರಂಭಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶದ ನಂತರ ಕತೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳು ಆರಂಭಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ :

1. ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲೊಬ್ಬರು ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದು :

ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವಿಕೆ : (b)

೧. ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವವರು ಹಳೆಯ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿರಬಹುದು. (b¹)

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಅ. ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದು.

ಆ. ಅವರು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಗಬಹುದು.

ಇ. ದಂಡಿಗೆ ಹೋಗಬಹುದು ಇತ್ಯಾದಿ.

೨. ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಸಾವಿನಿಂದ ಗೈರು ಹಾಜರಿ ತೀಕ್ಷ್ಣಗೊಳ್ಳಬಹುದು (b²)

೩. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಹುಡುಗ/ಹುಡುಗಿ ಮನೆಯಿಂದ ಗೈರು ಹಾಜರಾಗಬಹುದು (b³)

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

ಕಾಡಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಶೇಖರಿಸಿ ತರಲು ಹೋಗುವುದು, ಮೀನು ಹಿಡಿಯಲು ಹೋಗುವುದು, ದೇಶ ಪರ್ಯಟನೆಗೆ ಹೋಗುವುದು.

II. ನಾಯಕನಿಗೆ ನಿರ್ಬಂಧ ವಿಧಿಸುವುದು :

ಬಹಿಷ್ಕಾರ : (y)

೧. ನಾಯಕನಿಗೆ ನಿರ್ಬಂಧ ವಿಧಿಸುವುದು (y^1)

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

‘ಈ ಪ್ರಪಾತದ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡುವ ಸಾಹಸ ಮಾಡಬೇಡ.’ ‘ಅಂಗಳ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಡ, ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನನ್ನು ಜೋಪಾನವಾಗಿ ನೋಡಿಕೊ. ಭಿಕ್ಷುಕರು ಬಂದರೆ ಏನೂ ಮಾತಾಡಬೇಡ, ಸುಮ್ಮನಿರು’—ಈ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಿಗಿರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಿಡುವ ಕ್ರಮಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಈ ನಿರ್ಬಂಧ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಒಂದು ಕೋರಿಕೆ ಅಥವಾ ಬುದ್ಧಿಮಾತಾಗಿಯೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು :

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

ತಾಯಿಯು ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ‘ಮಗನೇ ನೀನಿನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕವನು, ಮೀನು ಹಿಡಿಯಲು ನೀನು ಹೋಗಬಾರದು’ ಎಂದು ಕಿವಿಮಾತು ಹೇಳುವುದು.

ಕತೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನೋಡಲು ಗೈರುಹಾಜರಿಯನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ. ಆಮೇಲೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಅಥವಾ ನಿರ್ಬಂಧವನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಘಟನಾ ಸರಣಿ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಚಲಿಸಬಹುದು. ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೇ ಅವನಿಗೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ವಿಧಿಸಬಹುದು : ಹಣ್ಣನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ, ಚಿನ್ನದ ಗರಿಗಳನ್ನು ಅಯ್ದುಕೊಳ್ಳಬೇಡ, ತಂಬೂರಿಗೆ ಮತ್ತು ಕೊಡಬೇಡ ಇತ್ಯಾದಿ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಗಳು.

೨. ಒಂದು ಅದೇಶ ಅಥವಾ ಸಲಹೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಬಂಧ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು (y^2)

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

(ಅ) ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಬುತ್ತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ.

(ಆ) ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನನ್ನು ಕಾಡಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು.

ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕತೆ ನಮ್ಮನ್ನು ದಿಕ್ಕುಗೆಡಿಸಬಹುದು. ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾದ ಸಂಕಷ್ಟದ

ಅಗಮನವನ್ನು ಸೂಚಿಸಬಹುದು. ಬಂಗಾರದ ಸೇಬುಗಳನ್ನೇ ಬೆಳೆಯುವ ತೋಟವಿದ್ದ ರಾಜನ ಸುಖೀ ಕುಟುಂಬದ ಮೇಲೆ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯದ ಮುಸುಕು ಕವಿಯಬಹುದು. ಈ ಸನ್ನಿವೇಶದಿಂದ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಅಥವಾ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನೇ ಮುರಿಯುವ ಘಟನೆಗಳು ಚಿಗುರೊಡೆಯಬಹುದು. ಹಿರಿಯರ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿ ಕಿರಿಯರ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ ಯಾಗಬಹುದು.

III. ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಭಂಗ ಅಥವಾ ನಿರ್ಬಂಧ ಮೀರುವಿಕೆ :

ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಭಂಗ : (d)

ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಅಥವಾ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿಗನುಸಾರವಾದ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಭಂಗಗಳು ಇರುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

ರಾಜಕುಮಾರಿ ವಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ತೋಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಳು ; ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರಲು ತಡಮಾಡುವಳು.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕತೆಗೆ ಖಳನಾಯಕನ ಪ್ರವೇಶವಾಗುವುದು. ಒಂದು ಸುಖೀ ಕುಟುಂಬದ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ಕೆಡಿಸುವುದೇ ಅವನ ಉದ್ದೇಶ. ಈ ಖಳನಾಯಕ ದೆವ್ವ ಆಗಿರಬಹುದು, ಮಲತಾಯಿ ಆಗಿರಬಹುದು, ಮಾಟಗಾತಿ ಆಗಿರಬಹುದು. ಆತ ನಡೆದು ಬರಬಹುದು, ಕದ್ದು ಬರಬಹುದು, ವಾಯುಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಬಹುದು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆತ/ಅಕೆ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

IV. ವಿರೋಧಿಯ ಹುಡುಕಾಟಕ್ಕಿಳಿಯಲು ಖಳನಾಯಕ ಯತ್ನಿಸುವುದು :

ವಿರೋಧಿಯ ಹುಡುಕಾಟ : (e)

೧. ಈ ಹುಡುಕಾಟ ಅನುೂಲ್ಯವಸ್ತುಗಳು ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳು ಅಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ (e¹)

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

ಅ. ಕರಡಿಯೊಂದು ಕೇಳುತ್ತದೆ : “ರಾಜನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಏನಾಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಹೇಳುತ್ತೀರಾ ?”

ಇ. ಪೂಜಾರಿ ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ : “ನೀವು ಅಷ್ಟುಬೀಗ ಅದನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು ?” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದು.

೨. ಆಹುತಿಗೊಳಗಾಗುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಖಳನಾಯಕನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಾಗ ವಿರೋಧಿಯು

ಹುಡುಕಾಟದ ಸುಳಿವು ಸಿಗುವುದು (e^2)

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

‘ನಿನ್ನ ಜೀವನವು ಎಲ್ಲಿ?’ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದು. ‘ನೀನು ಹೊಂದಿರುವ ಕುದುರೆ ಯಾವ ಬಗೆಯದು?’ ಎಂದು ಕೇಳುವುದು.

೩. ಇತರರ ಮೂಲಕ ಬೇರೆಬೇರೆ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿರೋಧಿಯ ಹುಡುಕಾಟದ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಎಡತಾಕುವುದು (e^3)

V. ಖಳನಾಯಕನು ತನಗೆ ಅಹುತಿಯಾಗುವವನ ಬಗೆಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು :

ತನಗೆ ಅಹುತಿಯಾಗುವವನ ಬಗೆಗೆ ವಿರೋಧಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು : (f)

೧. ಖಳನಾಯಕ ತನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ನೇರ ಉತ್ತರ ಪಡೆಯುವುದು (f^1)

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

(ಅ) ಚೇಳೊಂದು ಕರಡಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ : ‘ನನ್ನನ್ನು ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಒಯ್ದು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಒಗೆ. ನಾನು ಎಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತೇನೆ ಅಲ್ಲಿ ಚೇನುಗೂಡು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.’

(ಬ) ಬಹು ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಹರಳುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಖಳನಾಯಕ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥನು ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವಳು ‘ಕೋಳಿ ನಮಗಾಗಿ ಮೊಟ್ಟೆ ಇಟ್ಟಿದೆ’ ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನಾವು ಜೋಡಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಅವು ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಪ್ರಶೋತ್ತರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ : ‘ನಿನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ಎಳ್ಳಷ್ಟು ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ’ ಕನ್ನಡಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ‘ಆದರೆ ನಿನ್ನಗೊಬ್ಬಳು ಮಲತಾಯಿ ಇದ್ದಾಳೆ. ದಟ್ಟ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗದಾಟದ ಕುದುರೆಗಳೊಡನೆ ಜೀವಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳು ನಿನಗಿಂತ ಸುಂದರಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ.’ ಸದೃಶ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಿರುವಂತೆ ಜೋಡಿಕ್ರಿಯೆಗಳ ಶುತ್ತರಾರ್ಥ ಪೂರ್ವಾರ್ಥವಿಲ್ಲದೆ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಸಾಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

೨. ವಿರೋಧಿಯ ಬಗೆಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕನುಗುಣವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುವುದು ($f^2 f^3$).

VI. ಖಳನಾಯಕನು ತನಗೆ ಆಹುತಿಯಾಗುವವನನ್ನು ಅಥವಾ ಅವನಿಗೆ ಸೇರಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವನನ್ನು ವಂಚಿಸುವ ಯತ್ನ ಮಾಡುವುದು :

ಕುಟಿಲೋಪಾಯ : (n)

ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಖಳನಾಯಕ ವೇಷಧಾರಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅಗ್ನಿ ಸರ್ಪವು ಬಂಗಾರದ ಜಿಂಕೆಯಾಗಿ, ಒಬ್ಬ ಸುಂದರ ತರುಣನಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಮಾಟಗಾತಿಯು ಮುದುಕಿಯಾಗಿ ವೇಷಾಂತರ ಹೊಂದಿ ತಾಯಿಯ ದ್ವಂದ್ವಿಯನ್ನು ಅನುಕರಿಸಬಹುದು. ಪೂಜಾರಿಯೊಬ್ಬ ಜಿಂಕೆಯೊಂದರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವೇಷ ಧರಿಸಬಹುದು. ಕಳ್ಳನೊಬ್ಬ ಭಿಕ್ಷುಕಧಾರಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

೧. ಖಳನಾಯಕನು ತನಗೆ ಆಹುತಿಯಾಗುವವನ ಮನವೊಲಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುವುದು (n¹).

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

ಅ. ನಾಯಕನು ಉಂಗುರ ಸ್ವೀಕರಿಸುವಂತೆ ಮಾಟಗಾತಿ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಲೋಭನೆ ಒಡ್ಡುವುದು.

ಇ. ಅವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಸೂಚನೆ ಕೊಡುವುದು.

ಉ. ಬಟ್ಟೆಬರೆ ತೆಗೆದುಹಾಕಲು ಸೂಚನೆ ನೀಡಬಹುದು. ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲು ಸೂಚಿಸಬಹುದು.

೨. ಮಾಂತ್ರಿಕ ಸಾಧನಗಳ ನೇರ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಖಳನಾಯಕನು ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಲು ಮುಂದಾಗುವುದು (n²)

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

ಅ. ಮಲತಾಯಿ ಮಲವಾಗಿಸಿಗೆ ಒಂದು ನಿದ್ರೆಯ ಗುಟುಕು ಕೊಡುವುದು.

ಇ. ಅವನ ಉಡುಗೆಗಳಿಗೆ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಸೂಚಿಯನ್ನು ಲಗತ್ತಿಸಿಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ.

೩. ಖಳನಾಯಕನು ಮೋಸದ ಇತರ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು (n³)

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

ಅ. ದುಷ್ಟ ಸೋದರಿಯರು ಕಿಟಕಿಯ ಸುತ್ತ ಚೂರಿ ಮತ್ತು ಮೊಳೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇ. ಅಗ್ನಿಸರ್ಪವು ಮರದ ಹುಡಿಗಳನ್ನು ಮರುಜೋಡಣೆಗೈದರೆ ಅವು

ಅಸಹಾಯಕ ಸೋದರಿಯು ತನ್ನ ಸೋದರನನ್ನು ಹೋಗಿ ಸೇರಲು ದಾರಿ ತೋರಿಸುತ್ತವೆ.

VII. ಅಹುತಿಯಾಗುವವನು ಪ್ರತಿನಾಯಕನ ವಂಚನೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವನು ಮತ್ತು ಆ ಮೂಲಕ ಅನುದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತನ್ನ ವೈರಿಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತಾನೆ :

ಅಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ : (Z)

೧. ನಾಯಕನು ಪ್ರತಿನಾಯಕನ ಎಲ್ಲ ಆಮಿಷಗಳಿಗೂ ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ (Z¹)

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

ಉಂಗುರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಅವಿಸ್ವಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು, ಈಜಲು ಹೋಗುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ.

೨-೩. ಮಾಂತ್ರಿಕ ಅಥವಾ ಇತರ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಾಯಕನು ಬಳಸಿದಾಗ ನಾಯಕ ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ನಿದ್ದೆ ಹೋಗುವುದು, ಗಾಯಗೊಳ್ಳುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ. ನಾಯಕನು ನಿದ್ದೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಯಾರೂ ಜೋಗುಳ ಹಾಡದಿದ್ದರೂ ವೈರಿಯ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಅವನು ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ನಿದ್ದೆ ಹೋಗುವನು (Z² Z³).

ಅಹುತಿಯಾಗುವವನನ್ನು ಬಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭ ಅದು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನಾಯಕನಿಗೆ ಅತೀವ ಕಷ್ಟದ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡುವ ಪ್ರಸಂಗ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಪ್ರತಿನಾಯಕ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕಷ್ಟಕರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಬಹುದು.

VIII. ಖಳನಾಯಕನು ಮನೆಯ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಉಂಟುಮಾಡಬಹುದು; ಅಥವಾ ಘಾಸಿಗೊಳಿಸಬಹುದು :

ದೌಷ್ಟವ್ಯುಹ : (A)

ಈ ಕಾರ್ಯ ಬಹುಮಹತ್ವದ್ದು. ಕೆಲವು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಚಾಲನೆ ಸಿಗುವುದೇ ಈ ಕಾರ್ಯದಿಂದ. ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವಿಕೆ, ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಅಥವಾ ನಿರ್ಬಂಧ ಮೀರುವಿಕೆ ಅಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ—ಈ ಎಲ್ಲವೂ ಕೂಡಿ ದೌಷ್ಟವ್ಯುಹ ಕಾರ್ಯ ಘಟಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೊದಲ ಏಳು ಕಾರ್ಯಗಳು ಕತಿಯ ಪೂರ್ವ ಸಿದ್ಧತಾಭಾಗವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ದೌಷ್ಟವ್ಯುಹ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ನಾಯಕನಿಗೆ ತೊಡಕುಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತವೆ.

೧. ಪ್ರತಿನಾಯಕನು ಮನೆಯ ಬಬ್ಬರನ್ನು ಅಪಹರಿಸುತ್ತಾನೆ (A¹)

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

ಅ. ಅನೆಯೊಂದು ರಾಜಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸುತ್ತದೆ.

ಆ. ಮಾಟಗಾತಿ ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ಅಪಹರಿಸುತ್ತಾಳೆ.

೨. ಖಳನಾಯಕನು ಮಾಂತ್ರಿಕ ನಿಯೋಗಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ (A²)

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

ಅ. ರಾಜಕುಮಾರಿಯ ಮಾಂತ್ರಿಕ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಖಳನಾಯಕ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಆ. ಖಳನಾಯಕನು ಮಾಯಾಕುದುರೆಯನ್ನು ತನ್ನ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

೩. ಖಳನಾಯಕನು ಬೆಳೆಯನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ (A³)

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

ಕುದುರೆಯು ಹುಲ್ಲುಮೆದೆಯನ್ನು ತಿಂದುಹಾಕಬಹುದು ; ಕರಡಿಯೊಂದು ಗೊರಟೆಯನ್ನು ಕದಿಯಬಹುದು ; ಕೊಕ್ಕರೆಯು ಬಟಾಣಿಗಳನ್ನು ಕದ್ದು ತಿನ್ನಬಹುದು.

೪. ಖಳನಾಯಕನು ಹಗಲೇ ಕತ್ತಲಾವರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು (A⁴)

೫. ಇತರ ರೂಪಗಳಲ್ಲೂ ಖಳನಾಯಕ ಲೂಟಿ ಮಾಡಬಹುದು (A⁵)

ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ವಿನಾಶಗಳನ್ನೂ ದೌಷ್ಟ್ಯವು ಎಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು.

೬. ಪ್ರತಿನಾಯಕನು ನಾಯಕನಿಗೆ ದೈಹಿಕ ಊನ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಾನೆ (A⁶)

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

ಮನೆಗೆಲಸದವಳು ಮನೆಯೊಡತಿಯ ಕಣ್ಣು ಕೀಳುತ್ತಾಳೆ. ವಿರೋಧಿಯು ರಾಜಕುಮಾರಿಯ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ರಾಜನಿಹ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇವು ಕೂಡ ಪ್ರಹಾರಗಳ ಪ್ರಕಾರಗಳೇ ಆಗಿವೆ.

೭. ಖಳನಾಯಕನು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಅದೃಶ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ (A⁷)

ಈ ಅಗೋಚರತೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಾಟ ಮಂತ್ರ ಅಥವಾ ಇತರ ಮೋಸದ ಮಾರ್ಗಗಳ ಫಲದಿಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಮಲತಾಯಿ ಮಲಮಗನನ್ನು ನಿಂದೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಅವನ ಪತ್ನಿ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಚಾಪೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಬಹು ದೂರ

ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ನಾಯಕ ಅದೃಶ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮಾಟಗಾರ ಹೆಣ್ಣು ಅವನ ಹೊರ ಉಡುಪನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮಮಾಡುತ್ತಾಳೆ.

೮. ಖಳನಾಯಕನು ತನಗೆ ಆಹುತಿಯಾಗುವವನನ್ನೂ ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ (A⁸)

ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಂಚನೆಯ ಒಪ್ಪಂದದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಮುದ್ರ ರಾಜನು ದೊರೆಯ ಮಗನಿಗಾಗಿ ಯಾಚನೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ರಾಜಕುಮಾರನು ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

೯. ಪ್ರತಿನಾಯಕ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಹಾಕುತ್ತಾನೆ (A⁹)
ಮಲತಾಯಿಯು ತನ್ನ ಮಲಮಗಳನ್ನು ಓಡಿಸುತ್ತಾಳೆ.
ಪೂಜಾರಿ ತನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ಹೊರಹಾಕುತ್ತಾನೆ.

೧೦. ಪ್ರತಿನಾಯಕನು ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಎಸೆಯಲು ಆಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತಾನೆ (A¹⁰)

ರಾಜನು ತನ್ನ ಮಗಳು ಮತ್ತು ಅಳಿಯನನ್ನು ಒಂದು ಪೀಪಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಎಸೆದು ಬರಲು ಆಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತಾನೆ.

೧೧. ಖಳನಾಯಕನು ಯಾವುದಾದರೂ ವಸ್ತು ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಮಂತ್ರ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ (A¹¹)

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

ಹೆಂಡತಿಯೊಬ್ಬಳು ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ನಾಯಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆಮೇಲೆ ಅವನನ್ನು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಹಾಕುತ್ತಾಳೆ. ಮಲತಾಯಿಯು ಮಲಮಗಳನ್ನು ಕಾಡುವೃಗವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಹಾಕುತ್ತಾಳೆ.

೧೨. ಖಳನಾಯಕನು ಒಂದು ಪರ್ಯಾಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡುತ್ತಾನೆ (A¹²)

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

ಆ. ಶುಕ್ರಾಪಕಿಯೊಬ್ಬಳು ವಧುವೊಬ್ಬಳನ್ನು ಸಣ್ಣ ಬಾತುಕೋಳಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಮಗಳನ್ನು ವಧುವಿನ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಆ. ದಾಸಿಯೊಬ್ಬಳು ರಾಜಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಕುರುಡಾಗಿ ತಾನೇ ವಧುವೆನ್ನುವಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಾಳೆ.

೧೩. ಖಳನಾಯಕನು ಕೊಲೆಮಾಡಲು ಆಜ್ಞಾ ಪಿಸುತ್ತಾನೆ (A¹³)

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

ಅ. ಮಲತಾಯಿಯು ತನ್ನ ಮಲವುಗಳನ್ನು ಒಯ್ದು ಕೊಲೆ ಮಾಡಲು ಸೇವಕನಿಗೆ ಆಜ್ಞಾ ಪಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಆ. ರಾಜಕುಮಾರಿ ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಕಾಡಿಗೆ ಒಯ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಕೊಲೆಮಾಡುವಂತೆ ಸೇವಕಿಗೆ ಆಜ್ಞಾ ಪಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅಂಥ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಲೆಗೀಡಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೃದಯ ಮತ್ತು ಶ್ವಾಸಕೋಶವನ್ನು ತಂದುಕೊಡಲು ಆಜ್ಞಾ ಪಿಸಲಾಗುವುದು.

೧೪. ಖಳನಾಯಕ ನಾಯಕನನ್ನು ಕೊಲೆಗೈಯುತ್ತಾನೆ (A¹⁴)

ಇದು ಕೂಡ ದೌಷ್ಠ್ಯವ್ಯೂಹದ ಇತರ ಕಾರ್ಯಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವಂಥದು :

ಅ. ರಾಜಕುಮಾರಿ ತನ್ನ ಗಂಡನ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಅಂಗಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅನಂತರ ಕೊಲೆಗೈಯುತ್ತಾಳೆ.

ಇ. ಅಣ್ಣಂದಿರು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ ಕಿರಿಯವನನ್ನು ಕೊಂದು ಅವನ ವಧುವನ್ನು ಅವಿಸಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಉ. ಸೋದರಿಯು ತನ್ನ ಸೋದರನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೀಳಿಸಿ ಕೊಲೆ ಮಾಡುವಳು.

೧೫. ಖಳನಾಯಕ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ತನ್ನ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು(A¹⁵)
ಖಳನಾಯಕನು ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ಒಂದು ಕತ್ತಲೆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಸೆರೆ ಇರಿಸುತ್ತಾನೆ.

೧೬. ಬಲಾತ್ಕಾರದ ಮದುವೆಗೆ ಖಳನಾಯಕ ಪಟ್ಟುಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ(A¹⁶)
ಅಣ್ಣನು ತಂಗಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಲಾತ್ಕರಿಸುವನು.

೧೭. ಖಳನಾಯಕನು ವ್ಯಕ್ತಿ/ಜನರಿಗೆ ತಿಂದುಹಾಕುವುದಾಗಿ ಬೆದರಿಕೆ ಒಡ್ಡುತ್ತಾನೆ(A¹⁷)

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

ಅ. ಅಗ್ನಿ ಸರ್ಪ ರಾಜಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಊಟಕ್ಕೆ ಬಯಸುತ್ತದೆ.

ಇ. ಅಗ್ನಿ ಸರ್ಪವು ಹಳ್ಳಿಯ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ತಿಂದು ಹಾಕುವುದು.

ಉ. ರೈತನನ್ನು ತಿಂದು ಹಾಕುವುದಾಗಿ ಅಗ್ನಿ ಸರ್ಪ ಬೆದರಿಕೆ ಒಡ್ಡುತ್ತದೆ.

೧೮. ಖಳನಾಯಕನು ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಯಾತನೆ ನೀಡುತ್ತಾನೆ(A¹⁸)

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

ಅ. ಅಗ್ನಿ ಸರ್ಪ ಅಥವಾ ಭೂತ ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆ ರಾಜಕುಮಾರಿಗೆ ಯಾತನೆ ನೀಡುವುದು.

ಇ. ಮಾಟಗಾತಿಯೊಬ್ಬಳು ಮನೆಗೆಲಸದವಳ ಬಳಸಾರಿ ಅವಳ ಎದೆಹಾಲು ಹೀರುವುದು.

೧೯. ಖಳನಾಯಕನು ವಿರೋಧಿಯೊಡನೆ ಸಮರ ಸಾರುವುದು (A¹⁹)

ರಾಜನು ಯುದ್ಧ ಸಾರುವನು. ಖಳನಾಯಕನು ಅವನ ಸಾವ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಧ್ವಂಸ ಮಾಡುವನು.

ದೌಷ್ಯಮೃದಿಂದ ಆರಂಭಗೊಳ್ಳುವ ಕತೆಗಳು ನ್ಯೂನ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಲೇ ಚಾಲನೆ ಹೊಂದುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಈ ನ್ಯೂನತೆ ಒಂದು ರೂಪರಚನಾತ್ಮಕ ಅಂಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ರಾಜಕುಮಾರಿಯು ನಾಯಕನ ವಶದಲ್ಲಿ ವಸ್ತುವೊಂದನ್ನು ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಫಲಶ್ರುತಿ ಎಂದರೆ ನಾಯಕನು ಆ ವಸ್ತುವಿನ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ದೌಷ್ಯಮೃದಿ ಗೋಚರವಾಗದಿದ್ದಾಗ ನ್ಯೂನತೆಯಿಂದಲೇ ಕತೆಯ ನಿಜವಾದ ಆರಂಭವಾಗುವುದು. ನಾಯಕ ಮಾಯಾಕುದುರೆಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ. ಅದರ ಅನ್ವೇಷಣೆಗೆ ತೊಡಗುತ್ತಾನೆ. ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನಾಯಕನಿಗೆ ಪ್ರಚೋದನೆ ಒದಗಿಸಿ ಎರಡನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಕೊರತೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುವ ಕ್ರಮ ಅನ್ವೇಷಣೆಯನ್ನು ತೀವ್ರಗೊಳಿಸುವ ಕೌಶಲವೇ ಆಗಿದೆ. ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ನ್ಯೂನತೆಯ ಅನುಭವವಾದರೆ ಎರಡನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಅದರೊಳಗಿಂದಲೇ ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ಅವಿಷ್ಕಾರವಾಗುವುದು.

VIII (a). ಮನೆಯ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಏನಾದರೊಂದು ಕೊರತೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಏನನ್ನಾದರೂ ಹೊಂದುವ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ :

ನ್ಯೂನತೆ : (a)

ಇಲ್ಲಿಯ ನಿರರ್ಥನಗಳು ಬಹು ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುಂಪಿಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ವಸ್ತುವಿನ ಕೊರತೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

೧. ವಧುವಿನ ಕೊರತೆ (a¹)

ನಾಯಕ ಅವಿವಾಹಿತನಾಗಿದ್ದು ವಧುವನ್ನು ಅರಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

೨. ಮಾಂತ್ರಿಕ ನಿಯೋಗಿಯ ಕೊರತೆ (a²)

೩. ಮಾಂತ್ರಿಕ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಅದ್ಭುತ ವಸ್ತುಗಳ ಕೊರತೆ (a^3)

೪. ಪ್ರೀತಿಯ ಕೊರತೆ (a^4)

೫. ಹಣ ಅಥವಾ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಸಾಧನಗಳ ಕೊರತೆ (a^5)

೬. ಇತರ ರೂಪಗಳ ಕೊರತೆ (a^6)

IX. ದುರ್ವಿಧಿ ಅಥವಾ ಕೊರತೆ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ನಿಯಂತ್ರಣ ಅಥವಾ ಕೋರಿಕೆಯೊಡನೆ ನಾಯಕನ ಬಳಿ ಸಾರುವುದು :

ಅವನಿಗೆ ಹೋಗಲು ಬಿಡುವುದು ಅಥವಾ ಅವನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಬಿಡುವುದು : ಮಧ್ಯೆ ಸ್ಥಿಕೆ, ಸಂಬಂಧ ಸಾಧಿಸುವ ಘಟನೆ : (B)

ಈ ಕಾರ್ಯ ನಾಯಕನನ್ನು ಕತೆಯ ಶರೀರದೊಳಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ನಿಕಟ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಅನೇಕ ಘಟಕಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಣೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ನಾಯಕ ಎರಡು ಬಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು :

ಅ. ಕನ್ಯೆಯೊಬ್ಬಳು ಅಪಹೃತಳಾದರೆ ಮತ್ತು ದಿಗಂತದಿಂದ ಅವಳು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ನಾಯಕನು ಅವಳನ್ನು ಅರಸಿಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಆಗ ಕತೆಯ ನಾಯಕ ಅನ್ವೇಷಕ ನಾಯಕನೇ ಹೊರತು ಅಪಹೃತ ಕನ್ಯೆಯಲ್ಲ. ಈ ಬಗೆಯ ನಾಯಕರನ್ನು ಅನ್ವೇಷಕ ನಾಯಕರು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಬ. ಹುಡುಗ/ಹುಡುಗಿ ಯಾವ ಮಾಂತ್ರಿಕ ನಿಯೋಗಿಯ ವಶಕ್ಕೂ ಒಳಗಾಗದೆ ಕಥಾನಕದ ಎಳೆಯು ಅವರ ಹಣೆಬರಹದೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಸಾಧಿಸಿದರೆ ಆಗ ಕತೆಯ ನಾಯಕ ಬಹಿಷ್ಕಾರಕ್ಕೊಳಗಾದ ಹುಡುಗ/ಹುಡುಗಿ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ವೇಷಕರು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಬಗೆಯ ನಾಯಕರನ್ನು ಆಹುತಿಯೊಳಗಾದ (Victimized hero) ನಾಯಕ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅನ್ವೇಷಕ ಹಾಗೂ ಆಹುತಿಯೊಳಗಾದ ನಾಯಕ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಅನುಸರಿಸಿ ಕತೆ ಸಾಗುತ್ತದೆ.

೧. ನಾಯಕನ ನಿರ್ಗಮನದ ಕಾರಣದಿಂದ ನೆರವಿಗಾಗಿ ಕೋರಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು (B')

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರಾಜನಿಂದ ಆಮಂತ್ರಣ ಬರುತ್ತದೆ. ಆ ಆಮಂತ್ರಣ ಭರವಸೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಬೈಗುಳ, ಭರವಸೆಗಳು ತುಂಬಿರುತ್ತವೆ.

೨. ನಾಯಕನನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಲಾಗುವುದು (B²)

ಈ ಕಳುಹಿಸುವಿಕೆಯು ಆಜ್ಞೆ ಅಥವಾ ಕೋರಿಕೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಬೆದರಿಕೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಭರವಸೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಬೈಗುಳ ಮತ್ತು ಭರವಸೆಗಳು ತುಂಬಿರುತ್ತವೆ.

೩. ನಾಯಕನಿಗೆ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲು ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ (B³)

ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವ ಪ್ರಮೇಯ ನಾಯಕನಿಂದಲೇ ಬರುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಬೇರಾರಿಂದಲೂ ಅಲ್ಲ. ಯಾವ ಗೊತ್ತುಗುರಿಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ನಾಯಕ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಅವನು ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಅಣಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

೪. ದುರ್ವಿಧಿ/ದುರ್ದಶೆ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ (B⁴)

ತಾನು ಹುಟ್ಟುವ ಮೊದಲೇ ಅಪಹೃತಳಾದ ತನ್ನ ಅಕ್ಕನ ಅಪಹರಣದ ಬಗೆಗೆ ತಾಯಿಯಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆದೇಶ ಇಲ್ಲದೆಯೂ ಅವನು ತನ್ನ ಹಿರಿಯ ಸೋದರಿಯನ್ನು ಅರಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಅಣಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

೫. ಬಹಿಷ್ಕಾರಕ್ಕೊಳಗಾದ ನಾಯಕ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯಲ್ಪಡುವುದು (B⁵)

ಮಲತಾಯಿಯಿಂದ ಬಹಿಷ್ಕೃತಳಾದ ಮಗಳನ್ನು ತಂದೆಯು ಕಾಡಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಾನೆ. ಈ ಪ್ರಕರಣ ಆನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ. ತಾರ್ಕಿಕವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ತಂದೆಯ ಸಾತ್ರ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮಗಳೇ ಸ್ವಯಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರಬಹುದು. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕತೆ ಪೋಷಕ ಅನುಯಾಯಿಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪರಚನಾತ್ಮಕ ಆಚೆಗೆ ಇರುವಂಥದು. ಅಗ್ನಿಸರ್ಪದ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಮಣಿದು ರಾಜಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯಲಾಗುವುದು.

೬. ಜೀವ ಬೆದರಿಕೆಗೆ ಗುರಿಯಾದ ನಾಯಕನನ್ನು ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವುದು (B⁶)

ಕೊಲೆಗಡುಕನು ಅಮಾಯಕ ಹುಡುಗ/ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕೊಂದುಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಕೊಲೆ ಮಾಡಿದ್ದರ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಗುರುತನ್ನು ಒಯ್ಯುತ್ತಾನೆ.

2. ಶೋಕಗೀತೆಯನ್ನು ಹಾಡಲಾಗುವುದು (B')

ಇದು ಕೊಲೆ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು. ಇದನ್ನು ಬದುಕಿರುವ ಸೋದರ
ನಿಂದ ಹಾಡಿರುವುದು ಕ್ರಮ. ಕೊನೆಗೂ ದುರ್ದಶೆ ಏನೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗು
ವುದು ; ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗೆ ಅವಕಾಶವಾಗುವುದು.

X. ಅನ್ವೇಷಕ ನಾಯಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಶೋಕಿಸಲು ಸಮ್ಮತಿಸುವುದು ಅಥವಾ
ತೀರ್ಮಾನಿಸುವುದು :

ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಆರಂಭಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ : (e)

ಈ ಕಾರ್ಯ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಣೀಕರಣಕ್ಕೊಳಗಾಗುತ್ತದೆ : 'ನಿಮ್ಮ
ರಾಜಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಅರಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ನಮಗೆ ಅನುಮತಿ ಕೊಡಿ' ಎಂದು
ಕೋರುವುದು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಇಂಥ ಸ್ಪಷ್ಟ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಗೊಳ್ಳದೆ ಹೋಗ
ಬಹುದು. ಸಂಕಲ್ಪವೇ ಅನ್ವೇಷಣೆಯನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಚಲನೆ ಅಂಥ ಕಥೆಗಳ
ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದ್ದು ನಾಯಕ ಅನ್ವೇಷಕನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಗಡೀಪಾರು ಮಾಡಿದ, ಅದೃಶ್ಯ
ನಾದ, ಮಾಟದ ಪರಿಣಾಮಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದ ಪರ್ಯಾಯ ನಾಯಕ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ
ನಿರ್ಣಯದ ಅನ್ವೇಷಣೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

XI. ನಾಯಕ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ :

ಮನೆಯಿಂದ ನಿರ್ಗಮನ : (&)

ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾದ ಗೈರುಹಾಜರಿಯಿಂದ ನಡೆಯುವ ನಿರ್ಗಮನಕ್ಕೂ ಈ ನಿರ್ಗಮ
ನಕ್ಕೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಅನ್ವೇಷಕ ನಾಯಕ ಮತ್ತು ಅಹುತಿಗೊಂಡ ನಾಯಕರುಗಳ
ನಿರ್ಗಮನವೂ ಭಿನ್ನರೀತಿಯದು. ಅನ್ವೇಷಕ ನಾಯಕನ ನಿರ್ಗಮನ ರೀತಿ ಅನ್ವೇಷಣೆ
ಯನ್ನೇ ತನ್ನ ಗುರಿಯನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಅಹುತಿಗೊಂಡ ನಾಯಕನ ನಿರ್ಗಮನ
ಏನೂ ಶೋಧಗಳಿಲ್ಲದ ಪ್ರಯಾಣದ ಆರಂಭವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮುಂದಿನ ಸಾಹಸಯಾತ್ರಿ
ಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ತೊಡಕು ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ನಾಯಕ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ
ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳೆಂದರೆ ಆಮಾಯಕಳೊಬ್ಬಳು ಅಪಹೃತಳಾದರೆ ಅನ್ವೇಷಕ
ಅವಳನ್ನು ಬಿನ್ನಟ್ಟಿಹೋದರೆ ಆಗ ಎರಡು ಪಾತ್ರಗಳ ಮನೆಯಿಂದ ನಿರ್ಗಮಿಸಿದಂತಾಗು
ತ್ತದೆ. ಕತೆ ಸಾಗಿದ ರೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಕಥನ ಕ್ರಿಯೆ ವಿಕಾಸ ಹೊಂದಿದರೆ ಅದು
ಅನ್ವೇಷಕ ಮಾರ್ಗವಾಗುತ್ತದೆ. ↑ — ಈ ಚಿಹ್ನೆ ನಾಯಕನ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸು
ತ್ತದೆ. ಅವನು ಅನ್ವೇಷಕನು ಹೌದೋ ಅಲ್ಲವೋ ಅದು ಬೇರೆಯೆ ಮಾತು. ಕೆಲವು ಕತೆ
ಗಳಲ್ಲಿ ನಾಯಕನ ಸ್ಥಳ ಸಂಬಂಧವಾದ ವರ್ಗಾವಣೆಯ ಪ್ರಸ್ತಾವನೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಎಲ್ಲ ಕ್ರಿಯೆಗಳೂ ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಜರುಗಿಬಿಡುತ್ತವೆ. ನಿರ್ಗಮನ ತೀವ್ರಗತಿಯ ದ್ವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಈ ಕ್ರಿಯಾಗತಿ ವಿಕಸಿತಗೊಂಡಂತೆ ಕತೆಗೆ ಹೊಸ ಪಾತ್ರವೊಂದು ಪ್ರವೇಶ ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು 'ದಾನ್' ಎಂದು ನಿರ್ವಚಿಸಬಹುದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆತನನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು 'ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ'; ದಾರಿ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ. ನಾಯಕನು ಅವನಿಂದ ಕೆಲವು ನಿಯೋಗಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ದುರ್ದಶೆಯ ಘಟನೆಯ ಧ್ರು ವೀಕರಣಕ್ಕೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮಾಂತ್ರಿಕ ನಿಯೋಗಿಯ ಸ್ವೀಕರಣ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನಾಯಕನು ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

XII. ನಾಯಕನನ್ನು ಸತ್ವಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ, ಪ್ರಶೋತ್ತರಕ್ಕೆ ಅಣೆಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಅಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ಗುರಿಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ— ಮಾಂತ್ರಿಕ ನಿಯೋಗಿ ಅಥವಾ ಸಹಾಯಕನನ್ನು ಹೊಂದಲು ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ:

ದಾನ್ಯಿಯ ಮೊದಲ ಕಾರ್ಯ: (D)

೧. ದಾನ್ಯಿಯು ನಾಯಕನನ್ನು ಸತ್ವಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡುವುದು (D¹)

ಉದಾಹರಣೆಗೆ:

(ಅ) ಮಾಟಗಾತಿಯು: ಹುಡುಗಿಗೆ ಮನೆಗೆಲಸ ವಹಿಸುತ್ತಾಳೆ.

(ಆ) ನಾಯಕನಿಗೆ ಕಾಡಿನ ರಾಜ ಮೂರು ವರ್ಷ ಸೇವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಲು ಸೂಚಿಸುವನು.

(ಇ) ನಾಯಕನು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಹರಿಗೋಲು ನಡೆಸಬೇಕು.

೨. ದಾನ್ಯಿಯು ನಾಯಕನನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುವಳು ಹಾಗೂ ಸಂವಾದಕ್ಕೆ ಎಳೆಯುವಳು (D²)

ಇದು ನಾಯಕನ ಸತ್ವಪರೀಕ್ಷೆಯ ಒಂದು ಪ್ರಕಾರ. ಅಭಿನಂದನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಶೋತ್ತರ ಕ್ರಮ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ. ಆದರೆ ಅವು ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನೇರ ಪರೀಕ್ಷೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಶೋತ್ತರ ಕ್ರಮ ನಾಯಕನನ್ನು ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡುತ್ತದೆ. ನಾಯಕ ಒರಟೋರಟಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿದರೆ ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ಏನನ್ನೂ ಗಳಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಏನನ್ನೂ ವಿನಮ್ರನಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಕುದುರೆ, ಕತ್ತಿ ಮುಂತಾದವು ದಾನವಾಗಿ ಲಭಿಸುತ್ತವೆ.

೩. ಮರಣ ಹೊಂದಿರುವ ಅಥವಾ ಮರಣವನ್ನಪ್ಪುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಹಾಯವನ್ನು ಯಾಚಿಸುವುದು (D³)

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹಸುವೊಂದು ಹೀಗೆ ನಿವೇದಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ: 'ನಾನು ತೀರಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನಬೇಡ. ನನ್ನ ಮೂಳೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟು ಸೇರಿಸು. ವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ. ತೋಟದಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟುಹಾಕು. ನನ್ನನ್ನು ಮರೆಯಬೇಡ. ದಿನವೂ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನೀರು ಹಾಕು.'

ಮರಣವನ್ನಪ್ಪುತ್ತಿರುವ ತಂದೆಯು ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಸಮಾಧಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮೂರು ರಾತ್ರಿ ಕಳೆಯಲು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದುಂಟು.

೪. ಬಂಧಿಯೊಬ್ಬ ತನ್ನ ಬಿಡುಗಡೆಗಾಗಿ ಯಾಚನೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾನೆ (D⁴)

(ಅ) ಗೋಪುರದ ಮೇಲೆ ಪವಡಿಸಿದ್ದ ದೆವ್ವ ತನ್ನನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಕೋರುತ್ತದೆ.

(ಆ) ನೀರಿನ ಕುಡಿಕೆಯೊಳಗೆ ಪವಡಿಸಿದ್ದ ದೆವ್ವ ತನ್ನ ಬಿಡುಗಡೆಗೆ ಯಾಚಿಸುವುದು.

೫. ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಅನುಗ್ರಹ ತೋರಲು ಕೋರುವುದು (D⁵)

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಹಿಂದಿನದಕ್ಕೆ ಉಪವರ್ಗವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ನಾಯಕನು ಬರ್ಚಿಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಾಗ ಅದು ತನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವಂತೆ ಕೋರುವುದು.

೬. ವಿವಾದಗ್ರಸ್ತ ಆಸ್ತಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವಂತೆ ಕೋರುವುದು (D⁶)

ಕರಡಿಗಳು ಸತ್ತ ಪ್ರಾಣಿಯ ಮಾಂಸವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಿತ್ತಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ನಾಯಕ ಅದನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ.

೭. ಇತರ ಕೋರಿಕೆಗಳು (D⁷)

ಇಲಿಯು ತಿನ್ನಿಸು ಉಣಿಸಲು ಕೇಳುವುದು, ಕಳ್ಳನೊಬ್ಬ ಕದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನೂ ತನಗಾಗಿ ಕದ್ದು ತಂದ ಸಾಮಾನನ್ನೂ ತಂದುಕೊಡಲು ಕೇಳುವುದು. ಹೆಣ್ಣು ನರಿಯೊಂದನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಾಗ ಅವಳು ಹೀಗೆ ನಿವೇದಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ: 'ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಡಿರಿ, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕನಿಕರ ಇರಲಿ. ನನಗೊಂದು ಕೋಳಿಯನ್ನು ಹುರಿದು ಕೊಡಿರಿ. ಸ್ವಲ್ಪ ಮಜ್ಜೆಗೆ ಕೊಡಿರಿ.' ನಾಯಕನು

ಹುಡುಗಿಯ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದರೆ ಅವಳು ಅವನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸಲು ಕೋರುತ್ತಾಳೆ. ಮಕ್ಕಳು ಬೆಕ್ಕೊಂದನ್ನು ಯಾತನೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇಂಥ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕತೆಯ ನಾಯಕ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಇದು ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿ ಮಾಡುವ ಬಗೆ. ನಾಯಕನು ಮಾತ್ರ ಹಾಗೆ ಅಂದುಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ (D⁷)

೮. ಹಗೆತನ ಸಾಧಿಸುವ ಜೀವಿಯೊಂದು ನಾಯಕನನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುವುದು (D⁸)

ಮಾಟಿಗಾತಿ ನಾಯಕನನ್ನು ಓವನ್‌ನಲ್ಲಿಡಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನಾಯಕನ ಶಿರಚ್ಛೇದನಗೈಯುತ್ತಾಳೆ.

ಮಾಟಿಗಾರನು ನಾಯಕನನ್ನು ಪರ್ವತದ ತುತ್ತತುದಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಬರಲು ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಾನೆ.

೯. ಕ್ರೂರ ಜೀವಿಯೊಂದು ನಾಯಕನೊಡನೆ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದು (D⁹)

ಮಾಟಿಗಾತಿ ನಾಯಕನೊಡನೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಾಳೆ.

ಅರಣ್ಯವಾಸಿಗಳು ನಾಯಕನೊಡನೆ ಬಡಿದಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಹೋರಾಟ ಇಲ್ಲಿ ಬಡಿದಾಡುವ ಸ್ವರೂಪದ್ದು.

೧೦. ವಿನಿಮಯಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದ ಮಾಂತ್ರಿಕ ನಿಯೋಗಿಯನ್ನು ನಾಯಕನಿಗೆ ತೋರಿಸುವುದು (D¹⁰)

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

ಕುದುರೆ ಸವಾರನು ಒಂದು ಮಾಂತ್ರಿಕ ಪೀಪಾಯಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗುವುದು. ಕುದುರೆ ಸವಾರನು ಆ ಕತ್ತಿಗೆ ಮುದುಕನ ತಲೆಯನ್ನು ತುಂಡರಿಸಲು ಆಜ್ಞಾಪಿಸುವುದು, ವಿನಿಮಯವಾಗಿದ್ದ ಪೀಪಾಯಿಯನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

XIII. ಭಾವೀ ದಾನಿಯ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ನಾಯಕ ಸ್ಪಂದಿಸುವುದು :

ನಾಯಕನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ : (E)

೧. ನಾಯಕನು ಸತ್ಪ್ರವೇಶಿಯನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು/ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿರಬಹುದು (E¹)

೨. ನಾಯಕನು ಅಭಿನಂದನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸಬಹುದು/ಉತ್ತರಿಸದಿರಬಹುದು (E²)

೩. ನಾಯಕನು ಸತ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸೇವೆ ಮಾಡಬಹುದು/ಮಾಡದಿರಬಹುದು (E³)

೪. ಸೆರೆಯಲ್ಲಿದ್ದವನನ್ನು ಅವನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಬಹುದು (E⁴)

೫. ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದವರಿಗೆ ಅವನು ಕನಿಕರ ತೋರಬಹುದು (E⁵)

೬. ನಿವೇದನೆಯನ್ನು ಅವನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ವಿವಾದಗ್ರಸ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೊಡನೆ ಸಂಧಾನ ನಡೆಸಬಹುದು (E⁶)

ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಇದು ಬಗೆಬಗೆಯ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ನಾಂದಿಯಾಗಬಹುದು. ನಾಯಕನು ವಿವಾದಗ್ರಸ್ತರನ್ನು ವಂಚಿಸಬಹುದು. ಅವರನ್ನು ಓಡಿಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಗೊತ್ತಾದ ದೂರಕ್ಕೆ ಬಿಲ್ಲು ಬಿಟ್ಟಾಗ ವಿವಾದಕ್ಕೊಳಗಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅವನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಅವನೇ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

೭. ನಾಯಕನು ಇನ್ನೂ ಇತರ ರೀತಿಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು (E⁷)

ಈ ಸೇವೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೋರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ನಾಯಕನ ದಯಾಳುಗುಣದ ಮೂಲಕ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದು. ಕನ್ಯೆಯೊಬ್ಬಳು ದಾರಿಹೋಕ ಭಿಕ್ಷುಕರಿಗೆ ಭಿಕ್ಷೆ ನೀಡುವುದು, ದೇವಾನು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸಂತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾಯಕನು ಒಂದು ಬ್ಯಾರಲರ್ ಮದ್ಯಪಾನವನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕಬಹುದು.

೮. ತನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ವಿರೋಧಿಯು ಬಳಸಿದ ತಂತ್ರವನ್ನೇ ನಾಯಕನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣಾಪಾಯದಿಂದ ಪಾರಾಗುತ್ತಾನೆ (E⁸)

ನಾಯಕನು ಮಾಯಕಾತಿಯನ್ನೇ ಒಲೆಯೊಳಗೆ ಇಳಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆ ಮಾಯಕಾತಿಯ ಮಕ್ಕಳ ಉಡುಗೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾವಿನ ದವಡಿಯಿಂದ ಪಾರಾಗುತ್ತಾನೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಯಕಾತಿಯು ನಾಯಕನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಬದಲು ಆ ಮಕ್ಕಳನ್ನೇ ಕೊಂದುಹಾಕುತ್ತಾಳೆ.

೯. ನಾಯಕನು ತನ್ನ ವಿರೋಧಿಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಬಹುದು ಇಲ್ಲವೆ ಸೋಲಿಸದೆ ಇರಬಹುದು (E⁹)

೧೦. ನಾಯಕನು ವಿನಿಮಯಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ವಸ್ತುವಿನಿಮಯಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಪಡೆದ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಆರೋಪಿಸುತ್ತಾನೆ (E¹⁰)

ಮುದುಕನೊಬ್ಬ ಕುದುರೆ ಸವಾರನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಒಂದು ಮಾಂತ್ರಿಕ ಪೀಪಾಯಿಗೆ ವಿನಿಮಯವಾಗಿ ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಕುದುರೆ ಸವಾರನು ಮುದುಕನ ತಲೆ ಕತ್ತರಿಸಲು ಕತ್ತಿಗೆ ಅಜ್ಞಾ ಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಮುದುಕ ಪೀಪಾಯಿಯನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸುತ್ತಾನೆ.

XIV. ನಾಯಕನು ಮಾಂತ್ರಿಕ ನಿಯೋಗಿಯನ್ನು ಬಳಸುವುದನ್ನು ಕಲಿತು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ :

ಮಾಂತ್ರಿಕ ನಿಯೋಗಿಯ ಸ್ವೀಕಾರ : (F)

ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಸ್ತುಗಳು ಮಾಂತ್ರಿಕ ನಿಯೋಗಿಗಳಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ :

೧. ಪ್ರಾಣಿಗಳು (ಕುದುರೆ, ಗರುಡ ಇತ್ಯಾದಿ).

೨. ವಸ್ತುಗಳು (ಮಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಾಯಕರು—ಚಕಮಕಿ ಕಲ್ಲು, ಉಂಗುರ ಇತ್ಯಾದಿ).

೩. ಮಾಂತ್ರಿಕ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಗದೆಗಳು, ಕತ್ತಿಗಳು, ಚಿಂಡುಗಳು.

೪. ನೇರವಾಗಿ ದತ್ತವಾದಂಥ ಪ್ರಾಣಿಗಳಾಗಿ ರೂಪಾಂತರ ಹೊಂದುವ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು.

ಮಾಂತ್ರಿಕ ನಿಯೋಗಿ ಸ್ವೀಕಾರ ಕಾರ್ಯ ಒಂಬತ್ತು ಬಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ :

೧. ನಿಯೋಗಿ ನೇರವಾಗಿ ವರ್ಗಾವಣೆ ಹೊಂದುತ್ತದೆ (F¹)

ಈ ಬಗೆಯ ವರ್ಗಾವಣೆ ಉಡುಗೊರೆಯ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

(ಅ) ಮುದುಕನೊಬ್ಬ ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ಮಾಂತ್ರಿಕ ನಿಯೋಗಿಯನ್ನು ನಾಯಕನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ.

(ಆ) ಕಾಡುಪ್ರಾಣಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಮರಿಗಳನ್ನು ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಕತೆಗಳು ಈ ಉಡುಗೊರೆಯ ವರ್ಗಾವಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಅಂತ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

೨. ಮಾಂತ್ರಿಕ ನಿಯೋಗಿಯನ್ನು ಪಶ್ಚಿ ಹಚ್ಚಲಾಗುತ್ತದೆ (F²)

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

(ಅ) ಮುದುಕಿಯು ಓಕ್ ಮರವನ್ನು ಗುರುತು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಅದರ ಕೆಳಗೆ

ಹಾರುವ ದೋಣಿ ಇರುತ್ತದೆ.

(ಆ) ಮುದುಕ ಒಬ್ಬ ರೈತನ ಗುರುತು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಂದ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಕುದುರೆಯನ್ನು ದೂರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

೩. ಮಾಂತ್ರಿಕ ನಿಯೋಗಿ ತಯ್ಯಾರಿರುವಿಕೆ (F³)

ಮಾಂತ್ರಿಕನು ದಡದ ಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಮರಳಿನ ಮೇಲೆ ದೋಣಿಯನ್ನು ಎಳೆಯುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಹೀಗೆ ಪ್ರಶೋತ್ತರಕ್ಕೆ ತೊಡಗುತ್ತಾನೆ : 'ಅಣ್ಣಂದಿರಾ ನೀವು ಈ ದೋಣಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೀರಾ ?'

'ಹೌದು. ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೂಳಿಗೆ ನಾವು ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.'

೪. ನಿಯೋಗಿಯನ್ನು ಮಾರುವುದು ಮತ್ತು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು (F⁴)

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

(ಅ) ನಾಯಕನು ಒಂದು ಮಾಂತ್ರಿಕ ಕೋಳಿಯನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

(ಆ) ಒಂದು ಮಾಂತ್ರಿಕ ನಾಯಿಯನ್ನು ಮಾರಿ ಬೆಕ್ಕನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

೫. ಆಕಸ್ಮಿಕವೂ ಏನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ನಿಯೋಗಿ ನಾಯಕನ ಕೈವಶವಾಗುತ್ತದೆ (F⁵)

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

(ಅ) ನಾಯಕನು ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಏರುತ್ತಾನೆ.

(ಆ) ಮಾಂತ್ರಿಕ ಸೇಬುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವನು ಮರ ಏರುತ್ತಾನೆ.

೬. ನಿಯೋಗಿ ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯನುಸಾರ ದಿಢೀರ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ (F⁶)

ನಿಚ್ಛಣಿಕೆಯೊಂದು ದಿಢೀರನೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವುದು. ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಾಣ್ಕೆಯ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟರೂಪವಾಗಿ ಟೊಂಗೆಗಳು, ನಾಯಿ ಮತ್ತು ಕುದುರೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಬಹುದು.

೭. ನಿಯೋಗಿಯನ್ನು ತಿಂದುಹಾಕುವುದು ಅಥವಾ ಕುಡಿದು ಮುಗಿಸುವುದು (F⁷)

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

(ಅ) ಕುಡುಕನಿಗೆ ಮೂರು ಬಗೆಯ ಮದ್ಯಪಾನಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ.

(ಆ) ಹಕ್ಕಿಗಳ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ತಿಂದು ನಾಯಕ ತನ್ನ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

೮. ನಿಯೋಗಿಯನ್ನು ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು (F³)

ನಾಯಕನು ಮಾಟಗಾತಿಯ ಕುದುರೆಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು.

೯. ನಾನಾ ನಿಯೋಗಿಗಳು ನಾಯಕನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗಬಹುದು (F⁴)

ಪ್ರಾಣಿಯೊಂದು ತನ್ನ ಸಂತಾನವನ್ನೇ ನಾಯಕನ ಸೇವೆಗೆ ಒತ್ತಿಯಿಡಬಹುದು. ಅಥವಾ ನಿಯೋಗಿ ತಾನಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ ತನಗೆ ತಾನೇ ಒಂದು ಕೊಡುಗೆಯಾಗಬಹುದು. ಕುದುರೆಯೊಂದನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಕೊಡದಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಚಕಮಕಿ ಕಲ್ಲಿನ ಮೂಲಕ ಕೊಡಬಹುದು.

ಬೇರೊಂದು ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ನಾಯಕ ಏನನ್ನೂ ಪಡೆಯಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಕೇವಲ ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ ನೆರವಿಗೆ ಬರುವ ನಿಯೋಗಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ: 'ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ನಾನು ನಿನಗೆ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದು.' ನಾನಾ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಜೀವಿಗಳು ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆ ಯಾವ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ದಿಥೀರ್ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಅಥವಾ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಸಬಹುದು.

XV. ನಾಯಕನನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಗುವುದು, ರವಾನಿಸಲಾಗುವುದು ಅಥವಾ ವಸ್ತುವೊಂದರ ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಬಹುದು :

೧ರಡು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ ಸ್ಥಳಾಂತರ ವರ್ಗಾವಣೆ : (G)

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ವಸ್ತುವನ್ನು ವಿಭಿನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಈ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ ಬಹು ದೂರದಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು. ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವ ಸಾಧನ ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಒಂದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

೧. ನಾಯಕನು ವಾಯುಯಾನ ಮಾಡುವನು (G¹)

ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ, ಹಕ್ಕಿಯ ಮೇಲೆ, ಚಾಪೆಯ ಮೇಲೆ, ದೆವ್ವದ ಜಿನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಯಾನ ಮಾಡುವನು.

೨. ಅವನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ (G²)

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

(ಅ) ಬೆಕ್ಕೊಂದು ನಾಯಿಯ ಜಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಈಜುತ್ತದೆ.

(ಆ) ಕೈಯಿಲ್ಲದವನು ಕಾಲಿಲ್ಲದವನನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

೩. ನಾಯಕನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯುವುದು (G³)

ದಾರ ಅಥವಾ ಮಾಲೆ ನಾಯಕನಿಗೆ ದಾರಿಯ ಸುಳಿವು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ನರಿಯೊಂದು ರಾಜಕುಮಾರಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಲು ದಾರಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

೪. ನಾಯಕನಿಗೆ ದಾರಿ ತೋರಿಸುವುದು (G⁴)

ಮುಳ್ಳು ಹಂದಿಯು ಅಪಹೃತ ಸೋದರನಿಗೆ ದಾರಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

೫. ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನಗಳ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ (G⁵)

ಅವನು ಏಣಿಯನ್ನೇರಿ ಪಾತಾಳದ ದಾರಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆ ದಾರಿಯ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಬಹು ದೊಡ್ಡದಾದ ಸಾಧನ ವೊಂದರ ಮೇಲೆ ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

೬. ಅವನು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ದುರ್ಗವು ದಾರಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾನೆ (G⁶)

ಅರಣ್ಯವಾಸಿಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ನಾಯಕ ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಕಲ್ಲಿನ ಕೆಳಗೆ ಅವನು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಮತ್ತೆ ತನ್ನನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಬರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ನಾಯಕ ಬೇರೊಂದು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇದು ನಾಯಕನ ವರ್ಗಾವಣೆಯ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಒಂದು ಬಗೆಯಾಗಿದೆ.

XVI. ನಾಯಕ ಮತ್ತು ಖಳನಾಯಕ ನೇರ ಕಡನದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ : ಹೋರಾಟ : (H)

೧. ಅವರು ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾದಾಡುತ್ತಾರೆ (H¹)

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

ಅ. ಅಗ್ನಿ ಸರ್ಪದೊಡನೆ ನಾಯಕ ಕಾದಾಡುವುದು.

ಆ. ವೈರಿಗಳೊಡನೆ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಸೆಣಸಾಡುವುದು.

೨. ಅವರು ಬಂದು ಸ್ಪರ್ಧೆಗೆ ಇಳಿಯುತ್ತಾರೆ (H²)

ಕಾದಾಟದ ನಂತರ ನಾಯಕ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿನಾಯಕ ಸ್ಪರ್ಧೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಬಹು ಬುದ್ಧಿ ಕೌಶಲದಿಂದ, ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ನಾಯಕ ಯಶ ಸಾಧಿಸುತ್ತಾನೆ.

೩. ಅವರು ಇಸ್ಪೀಟು ಆಡುತ್ತಾರೆ (H³)

ನಾಯಕ ಮತ್ತು ದೆವ್ವ ಇಸ್ಪೀಟು ಆಟವಾಡುತ್ತಾರೆ.

೪. ಅವರು ಪರಸ್ಪರ ತುಲಾಭಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ (H⁴)

XVII. ನಾಯಕನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಕಳಂಕ ಹಚ್ಚುವುದು :

ಕಳಂಕ ಹಚ್ಚುವಿಕೆ, ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ : (J)

೧. ನಾಯಕನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಕಳಂಕ ಹಚ್ಚುವುದು (J¹)

ರಾಜಕುಮಾರಿ ನಾಯಕನ ಮುಂದೆಗೆ ತನ್ನ ಬೆರಳಿನುಂಗುರದ ಮುದ್ರೆ ಒತ್ತುತ್ತಾಳೆ. ಅವನಿಗೆ ಮುತ್ತುಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ಅವನ ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಉರಿಯುವ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಉರಿಯಲು ಬಿಡುತ್ತಾಳೆ.

೨. ನಾಯಕನು ಒಂದು ಉಂಗುರ ಅಥವಾ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು (J²)
ನಾಯಕನು ಕದನದಲ್ಲಿ ಗಾಯಗೊಂಡಿದ್ದರೆ ಗಾಯವು ರಾಜಕುಮಾರಿ ಅಥವಾ ನಾಯಕನ ಕರವಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ತಾಗಿದ್ದರೆ ಉಂಗುರ ಅಥವಾ ಕರವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕಾಗುವುದು.

XVIII. ಖಳನಾಯಕನನ್ನು ಸೋಲಿಸುವುದು :

ಜಯ : (I)

೧. ಬಹಿರಂಗ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಖಳನಾಯಕ ಸೋಲೊಪ್ಪುವುದು (I¹)

೨. ಅವನು ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಸೋಲುತ್ತಾನೆ (I²)

೩. ಅವನು ಇಸ್ಪೀಟಿನಲ್ಲಿ ಸೋಲುತ್ತಾನೆ (I³)

೪. ತೂಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ಅವನು ತೂಕ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ (I⁴)

೫. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹೋರಾಟವೂ ನಡೆಯದೆ ಅವನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೊಲೆಗೀಡಾಗುತ್ತಾನೆ (I⁵)

೬. ಅವನನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಗಡೀಪಾರು ಮಾಡಲಾಗುವುದು (I⁶)

ಜಯ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ನಿಷೇಧಾತ್ಮಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಎಣಿಕೆಗೆ ಬರಬಹುದು. ಇಬ್ಬರೂ ಅಥವಾ ಮೂವರು ನಾಯಕರು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಅನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಜಯಶಾಲಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

XIX. ಆರಂಭಿಕ ದುರ್ದಶೆ ಅಥವಾ ನ್ಯೂನ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುವುದು :

ನ್ಯೂನ ನಿವಾರಣೆ : (K)

ಈ ಕಾರ್ಯ ದೌಷ್ಟ್ಯವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಜೋಡಿಯಾದುದು. ಕತೆ ಉತ್ಕರ್ಷವಸ್ಥೆಗೆ ತಲುಪುವುದೇ ಈ ಕಾರ್ಯದಿಂದ.

೧. ಬಲಪ್ರಯೋಗ ಅಥವಾ ಬುದ್ಧಿ ಕೌಶಲದಿಂದ ವಸ್ತುವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು (K¹)

ಉದ್ದೇಶಿತ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆಗುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾಯಕನು ಆರಂಭಿಕ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಏಕನಾಯಕ ಅನುಸರಿಸಿದ ತಂತ್ರ ವಿಧಾನಗಳನ್ನೇ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

ಅ. ನಾಯಕ ಭಿಕ್ಷುಕನಾಗಿ ರೂಪಪರಿವರ್ತನೆ ಹೊಂದಿ ತಿರುಪೆ ಎತ್ತಬೇಕಾಗಬಹುದು. ರಾಜಕುಮಾರಿ ಭಿಕ್ಷೆ ನೀಡುತ್ತಾಳೆ.

ಆ. ನಾಯಕ ವೋದೆಯಿಂದ ಓಡಿ ಬಂದು ಅವಳನ್ನು ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಈ ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯುವ ಕೆಲಸ ಇಬ್ಬರಿಂದ ನಡೆಯಬಹುದು. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯುವ ವಾಸ್ತವ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತೆ ಆಜ್ಞಾ ಪಿಸಬಹುದು :

ಅ ಕುದುರೆಯೊಂದು ತಿಳಿನೀರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಹೋಗಬಹುದು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ವಧುವಿನ ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆ ತರುವಂತೆ ಆಜ್ಞಾ ಪಿಸಬಹುದು.

ಆ ಬೆಕ್ಕೊಂದು ಇಲಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸಣ್ಣ ಉಂಗುರವೊಂದನ್ನು ತರಲು ಆಜ್ಞಾ ಪಿಸುತ್ತದೆ.

೨. ಹಲವರು ಕೂಡಿ ತಮ್ಮ ತೀವ್ರ ರೀತಿಯ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ವಸ್ತುವಿನ ಅನ್ವೇಷಣೆ ಬೇಗ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು (K²)

ಈ ಕಾರ್ಯ ಸತತವಾದ ವಿಫಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ಉದ್ಭವವಾಗುತ್ತದೆ. ಏಳುನುಂದಿ ರಾಜಕುಮಾರರ ಪೈಕಿ ಕಿರಿಯವನು ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಅವಳು ಹಂಸದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪುರ್ರನೆ ಹಾರಿ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ಬಿಲ್ಲುಗಾರ ಆ ಹಂಸವನ್ನು ಹೊಡೆದು ಉರುಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಒಂದು ಜೀವಿ ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಲು ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ತೋಳವೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದರ ತಾಯಿಗೆ ಸಾಯುವ ಮತ್ತು ಬದುಕುವ ನಿರೀಕ್ಷೆ ತಂದುಕೊಡಲು ಒತ್ತಡ ಹೇರುವುದು.

೩. ವಸ್ತುವನ್ನು ಮರಳುಗೊಳಿಸಿ ಮೋಡಿ ಹಾಕಿ ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು (K³)

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಬಹುತೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ K¹ ಗೆ ಸಮೀಪವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

ಅ. ನಾಯಕನು ರಾಜಕುಮಾರಿಯನ್ನು ವೋಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಬಂಗಾರದ ವಸ್ತುಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಾನೆ.

ಆ. ಕುರುಡಿಯೊಬ್ಬಳು ಪ್ರತಿನಾಯಕನ ಸೇವಕಿಗೆ ಒಂದು ಅದ್ಭುತವಾದ ಕಿರೀಟವನ್ನು ಕಸೂತಿ ಹಾಕಿ ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿನಾಯಕನ ಸೇವಕಿ ಅವಳಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ಹೀಗೆ ಅವಳು ಕುರುಡತನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ.

ಇ. ಹಿಂದಿನ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ನೇರ ಫಲಿತದಿಂದ ಅನ್ವೇಷಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ವಸ್ತುವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು (K¹)

ನಾಯಕ ಅಗ್ನಿ ಸರ್ಪವನ್ನು ಕೊಂದು ರಾಜಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಸೆರೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ನೇರ ಕದನದ ಫಲದಿಂದ ಅವಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಋ. ಮಾಂತ್ರಿಕ ನಿಯೋಗಿಯನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಅನ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವಸ್ತುವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು (K²)

ತರುಣರಿಬ್ಬರು ಸುಂಟರಗಳಾಯಿ ವೇಗದೊಡನೆ ಸಾಗಿ ಬಂಗಾರದ ಕೊಂಬಿನ ಸಾರಂಗವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಉ. ಮಾಂತ್ರಿಕ ನಿಯೋಗಿಯ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದಾಗಿ ದಾರಿದ್ರ್ಯ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ (K³)

ಮಾಂತ್ರಿಕ ಬಾತುಕೋಳಿಯೊಂದು ಬಂಗಾರದ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಇಕ್ಕುತ್ತದೆ; ಮಾಂತ್ರಿಕ ವಸ್ತ್ರ ತನ್ನಿಂದ ತಾನೇ ಮಾಯವಾಗುವುದು.

ಋ. ಅನ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು (K⁴)
ನಾಯಕನು ಹೆಣ್ಣು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅದು ಹುಲ್ಲು ಮೇಯುತ್ತದೆ.

ಇ. ಮೋಡಿಗೆಯೊಳಗಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅದರಿಂದ ವಿನೋಚನೆ ಹೊಂದುವುದು (K⁵)
ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮರಳು ಮಾಡುವಿಕೆಗೇ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು. ಮೋಡಿಯ ವಿನೋಚನೆ, ಅವಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕುವಿಕೆಯಿಂದ ಇದು ಘಟಿಸುತ್ತದೆ.

ಋ. ಸತ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಜೀವ ತಲೆಯುವುದು (K⁶)
ತಲೆಗೆ ಚುಚ್ಚಿದ ಸೂಜಿ ಅಥವಾ ಹಲ್ಲನ್ನು ತಲೆಯಿಂದ ಕಿತ್ತು ತೆಗೆಯುವುದು.

ಸತ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೈಮೇಲೆ ಜೀವದಾನ ಮಾಡುವ ಅಥವಾ ಜೀವ ತೆಗೆಯುವ ನೀರನ್ನು ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸುವುದು.

೧೦. ಸೆರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ವನನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವಿಕೆ (K¹⁰)

ಕುದುರೆಯೊಂದು ಕಾರಾಗೃಹದ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಒಡೆದು ಹಾಕಿ ನಾಯಕನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತದೆ. ನಾಯಕನು ಸೂರ್ಯದೇವನನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವಂತೆ ದೀನನಾಗಿ ಕೋರುವುದು.

XX. ನಾಯಕ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರುವುದು :

ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರುವಿಕೆ : @

ಈ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರುವಿಕೆ ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದವರು ಮರಳಿ ಬಂದು ಸೇರಿದ ಬಗೆಯದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಹಿಂತಿರುಗುವಿಕೆ ದಿಢೀರನೆ ಘಟಿಸುವಂಥದು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಇದು ಊರ್ಧ್ವಗಾಮಿ ಸ್ವಭಾವದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

XXI. ನಾಯಕನನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು :

ಬೆಂಬತ್ತಿ ಹೋಗುವಿಕೆ : (Pr.)

೧. ಬೆಂಬತ್ತಿ ಹೋಗುವವರು ನಾಯಕನ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆಯೇ ಹಾರಿ ಹೋಗುವರು (Pr¹)

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

ಜೀನಾಬಾತು ಹುಡುಗಿಯ ಬೆನ್ನ ಹತ್ತಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

೨. ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನಿಗೆ ಹಕ್ಕೊತ್ತಾಯ ಮಾಡುವುದು (Pr²)

ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಕೂಡ ವಾಯುಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಪುಷ್ಪಕ ವಿಮಾನದೊಡನೆ ಸಂಬಂಧ ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ. ಅಗ್ನಿ ಸರ್ಪವು ಹಾರುವ ದೋಣಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಹೋದವರು ದೋಣಿಯಿಂದಲೇ ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ : "ನಮಗೆ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥ ಬೇಕಾಗಿದೆ ; ನಮಗೆ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥ ಬೇಕಾಗಿದೆ."

೩. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ರೂಪ ಸಾಧಿಸುವ ನಾಯಕನನ್ನು ಖಳನಾಯಕ ಬೆಂಬತ್ತಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ (Pr³)

ತೋಳ, ಬರ್ಚಿ, ಮನುಷ್ಯ ಮತ್ತು ಒಂದು ಹಕ್ಕಿ ಗೂಡಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ

ಹೊಂದಿದ ನಾಯಕನನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

೪. ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಹೋಗುವವನ ಪಕ್ಷಿಯರು ಮೋಹಕ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿ ರೂಪ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ನಾಯಕನ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ (Pr⁴)

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

- (ಅ) 'ನಾನು ನನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಹಸಿರು ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನಾಗುತ್ತೇನೆ. ಈ ಹಸಿರು ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಂದು ಬಾವಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನಾಗುತ್ತೇನೆ.'
 (ಆ) ಅಗ್ನಿ ಸರ್ಪವು ಉದ್ಯಾನವನವಾಗಿ, ಬಾವಿಯಾಗಿ ರೂಪ ಪರಿವರ್ತನೆ ಹೊಂದುತ್ತದೆ.

೫. ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಹೋಗುವವನು ನಾಯಕನನ್ನು ವಂಚಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ (Pr⁵)

ಹೆಣ್ಣು ಅಗ್ನಿ ಸರ್ಪ ಮನೆಯೊಡತಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ನಾಯಕನನ್ನು ಅವಿಡುತ್ತದೆ. ಆಮೇಲೆ ಅದು ಹೆಣ್ಣು ಸಿಂಹವಾಗಿ ಬದಲಾಗಿ ನಾಯಕನನ್ನು ವಂಚಿಸಲು ಅಣಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಭೂವ್ಯಾಕಾಶದ ಅಗಲಕ್ಕೆ ಬಾಯಿ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

೬. ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಹೋಗುವವನು ನಾಯಕನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ (Pr⁶)

ಅವನು ನಾಯಕನ ತಲೆಗೆ ಸತ್ತ ಹಲ್ಲನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ನೋಡುತ್ತಾನೆ.

೭. ನಾಯಕನು ಅಶ್ರಯಿಸಿದ ಮರವನ್ನೇ ಕಡಿದು ಹಾಕಲು ಯತ್ನಿಸುವುದು (Pr⁷)

XXII. ಬಿಂಬಿತ್ತಿ ಹೋಗುವವರಿಂದ ನಾಯಕನನ್ನು ಪಾರು ಮಾಡುವಿಕೆ :

ಆಪಾಯದಿಂದ ಪಾರಾಗಿಸುವಿಕೆ : (Rs.)

೧. ನಾಯಕನನ್ನು ವಾಯುವರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಾಯುವೇಗದಲ್ಲಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವುದು (Rs¹)

ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ನಾಯಕ ಗುಡುಗು, ಮಿಂಚು, ಸಿಡಿಲುಗಳಿಂದ ಜೀವ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ವೇಗವಾಗಿ ಹಾರಿಹೋಗುವಿಕೆಯಿಂದ

ಪ್ರಾಣವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಕುದುರೆ ಸವಾರಿಯಿಂದ ಪ್ರಾಣ ರಕ್ಷಣೆ ಯಾಗಬಹುದು.

೨. ನಾಯಕನು ತನ್ನನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬರುವವರ ದಾರಿಗೆ ಅಡಚಣೆ ಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡುವುದು (Rs^೨)

ನಾಯಕನು ತಾನು ಸಂಚರಿಸುವ ದಾರಿಗೆ ತಡೆಯಾಗಿ ಒಂದು ಟೆನ್‌ಲೆ, ಒಂದು ಹಣೆಗೆ, ಒಂದು ಬ್ರಷ್ ಇರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವು ಪರ್ವತಗಳಾಗಿ ಸರೋವರಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗುತ್ತವೆ.

೩. ನಾಯಕನು ಯಾನದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ತನ್ನನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗದಂತೆ ಮಾಡಲು ಕೆಲವು ವಸ್ತುರೂಪ ತಳೆಯುತ್ತಾನೆ (Rs^೨)

ರಾಜಕುಮಾರಿಯು ತನಗೆ ತಾನೇ ಬದಲಾಗುವಳು.

ನಾಯಕನು ಮುಳುಗುವ ವಸ್ತುವಾಗಿ, ಪುರೋಹಿತನಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಾನೆ.

೪. ನಾಯಕನು ಯಾನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಅವಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು (Rs^೪)

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

ನದಿ, ಹಣ್ಣಿನ ಮರ, ಒಲೆ—ಇವು ಗೃಹಿಣಿಯನ್ನು ಅವಿಸಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

೫. ನಾಯಕನನ್ನು ಕಮ್ಮಾರ ಅವಿಸಿಡುತ್ತಾನೆ (Rs^೨)

ಹೆಣ್ಣು ಅಗ್ನಿ ಸರ್ಪವು ನಾಯಕನನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ನಾಯಕನು ಕಮ್ಮಾರರಿಂದ ಅವಿಸಿಡಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ.

ಯೋಧನ ಬುದ್ಧಿ ಕೌಶಲದಿಂದ ದೆವ್ವಗಳೆಲ್ಲ ಸಿಪಾಯಿಚೇಲದಲ್ಲಿ ಶೇಖರ ಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

೬. ಪ್ರಾಣಿ, ಕಲ್ಲು ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ರೂಪ ಪರಿವರ್ತನೆ ಹೊಂದಿ ನಾಯಕ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು (Rs^೨)

ನಾಯಕನು ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಮೀನಾಗಿ, ಒಂದು ಉಂಗುರವಾಗಿ, ಒಂದು ಬೀಜವಾಗಿ, ಬಿತ್ತವಾಗಿ, ಗಿಡುಗವಾಗಿ ಹಾರಾಡುತ್ತಾನೆ.

೭. ನಾಯಕನು ವೇಷಾಂತರದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಬೆನ್ನಟ್ಟುವವರ ಸಹಾಯಕರ ಪ್ರಲೋಭನೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ (Rs^೧)

ಉದ್ಯಾನವನವೊಂದಕ್ಕೆ ನಾಯಕನು ಎಸೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಬಾವಿಗೆ ಎಸೆಯ

ಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಅವುಗಳಿಂದ ರಕ್ತ ಸೋರಿಬರುತ್ತದೆ.

೮. ನಾಯಕನು ತನಗೆ ತಾನೇ ನೋಸ ಹೋಗಲು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ (R⁹)

ನಾಯಕನು ಹೆಣ್ಣು ಅಗ್ನಿಸರ್ಪದ ದವಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹಾರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹೆಣ್ಣು ಸಿಂಹವನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಅಗ್ನಿಸರ್ಪವೆಂದು ಗುರುತಿಸಿ ಅದನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ.

೯. ಅವನು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಒದಗಿದ ಸಂಚಕಾರದಿಂದ ಪಾರಾಗುತ್ತಾನೆ (R⁸)

ಸೂಕ್ತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ನಾಯಕನ ತಲೆಯಿಂದ ಸತ್ತ ಹಲ್ಲನ್ನು ಕಿತ್ತು ತೆಗೆಯುತ್ತವೆ.

೧೦. ನಾಯಕನು ಮತ್ತೊಂದು ಮರಕ್ಕೆ ನೆಗೆಯುತ್ತಾನೆ (R¹⁰)

ಬಹುಪಾಲು ಕತೆಗಳು ಬೆಂಬತ್ತಿ ಹೋಗುವಿಕೆಯಿಂದ ಪಾರಾಗುವ ಕಾರ್ಯ ದೊಂದಿಗೆ ಅಂತ್ಯ ಸಾಧಿಸುತ್ತವೆ. ನಾಯಕನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಮನೆ ಸೇರಿದ ಮೇಲೆ, ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದರೆ ಅವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕತೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನಾಯಕನ ಪಾಲಿಗೆ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿಬಿಡಬಹುದು. ನಾಯಕನು ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ನೈಲ್ದಾ ಪ್ರತಿನಾಯಕ ಕಸಿದುಕೊಂಡುಬಿಡಬಹುದು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ನಾಯಕ ನನ್ನೇ ಕೊಂದುಬಿಡಬಹುದು. ಒಂದೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಆರಂಭಿಕ ದೌಷ್ಟ್ಯಮೃತ್ಯು ಪುನರುಕ್ತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಹೊಸತನವು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕತೆ ಆರಂಭಗೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅಪಹರಣ, ಮೋಡಿ, ಕೊಲೆ—ಇವೇ ಮುಂತಾಗಿ ಮತ್ತಿಮತ್ತೆ ಆವರ್ತನಗೊಳ್ಳುವ ದೌಷ್ಟ್ಯಮೃತ್ಯುಗಳ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ವಿನೂತನ ರೀತಿಯ ದೌಷ್ಟ್ಯಮೃತ್ಯುಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿತವಾಗಿ ಕತೆಗೆ ಬೇರೆಯದೇ ಒಂದು ಆಯಾಮ ಬರುತ್ತದೆ. ನಾಯಕನು ಮನೆಗೆ ಮರಳಿ ಬಂದ ತಕ್ಷಣವೆ ಅವನ ಸೋದರರು ಅವನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ತಂದ ಉಡುಗೊರೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅವನನ್ನು ಕೊಂದೇ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಅವನನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಇರಗೊಟ್ಟರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಹೊಸ ಅನ್ವೇಷಣೆಗೆ ದಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಸಲ ಅನ್ವೇಷಣೆಗೈಯಬೇಕಾದ ವಸ್ತುವಿಗೂ ನಾಯಕನಿಗೂ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಸ್ಥಳಾಂತರ ವರ್ಗಾವಣೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗುವುದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಒಂದು ಗುಂಡಿ/ಕಂದರ/ಕಣಿವೆ/ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಎಸೆಯಲಾಗುವುದು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮೂರು ರಾತ್ರಿಗಳ ಕಾಲ ಅವನು ಅಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿ ರಜೀಕಾದ

ಸಂದರ್ಭ ಬರಬಹುದು. ಆಗ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸನ್ನಿವೇಶವೂ ಹೊಸದಾಗುತ್ತದೆ : ಮತ್ತೆ ದಾನಿಯೊಡನೆ ಅವನ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಭೇಟಿ, ಯಶಸ್ವೀ ಸತ್ವಪರೀಕ್ಷೆ, ಸೇವಾದಾನ, ಮಾಂತ್ರಿಕ ನಿಯೋಗಿಯ ಸ್ವೀಕೃತಿ ಹಾಗೂ ವಾಸ್ತವ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರುವಿಕೆ—ಹೀಗೆ ಬಹುಪಾಲು ಕತೆಗಳು ಎರಡು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕಾರ್ಯಸರಣಿಗಳಿಂದ ಸಂಯೋಜಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ 'xod' ಅಥವಾ 'move' ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಒಂದು ಹೊಸ ದೌಷ್ಟಮ್ಯ ಕಾರ್ಯ ಹೊಸ ಕಥಾ ಕ್ರಿಯಾಚಾಲಕವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕತೆಗಳ ಪೂರ್ಣ ಸರಣಿ ಒಂದು ಕತೆಯಾಗಿ ಸಂಯೋಜಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿಕಾಸದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ದತ್ತ ಕತೆಯ ಮುಂದುವರಿಯುವುದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಅದು ಒಂದು ಹೊಸ ಚಲನೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ.

XXIII. ನಾಯಕನು ಗುರುತಿಸಲಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೆ ; ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುತ್ತಾನೆ ; ಅಥವಾ ಬೇರೊಂದು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೆ :

ಗುರುತಿಸಲಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರುವುದು : (೦)

ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಎರಡು ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು :

- ೧. ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರುವಿಕೆ : ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗ, ಚಿಪ್ಪಿಗ, ಚಮ್ಮಾರ ಇತ್ಯಾದಿ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳನ್ನು ಸಹಾಯಕರಾಗಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ.
- ೨. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ರಾಜಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅಡುಗೆಯವನಾಗಿಯೂ, ವರನಾಗಿಯೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ೩. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸರಳ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರಬಹುದು.

XXIV. ಖೋಟಾನಾಯಕನು ನಿರಾಧಾರ ಪುರಾವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ತನ್ನ ಹಕ್ಕು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು :

ನಿರಾಧಾರ ಹಕ್ಕು ಸ್ಥಾಪನೆ : (L)

ನಾಯಕನು ಮನೆಗೆ ಮರಳಿ ಬಂದರೆ ಅವನ ಅಣ್ಣಂದಿರಿಂದ ಸುಳ್ಳುಹಕ್ಕು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಬಹುದು. ಅವರು ತಾವೇ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಗೆದ್ದು ತಂದ ವರಂತೆ ಅಭಿನಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ನಾಯಕನು ಬೇರೊಂದು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರತನಾಗಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅಣ್ಣಂದಿರು ನಿರಾಧಾರ

ಹಕ್ಕು ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವರು.

XXV. ನಾಯಕನಿಗೆ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಬರಲು ಆದೇಶಿಸುವುದು :

ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾದ ಕೆಲಸ : (M)

ಇದು ಕೆನ್ನರ ಕತೆಯ ಬಹು ಪ್ರಿಯವಾದ ಮೂಲಾಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸುವಂತೆ ನಾಯಕನನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಲಾಗುವುದು. ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಗಾಡಿಗಟ್ಟಲೆ ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನಿಸುವಂತೆ ತಿನ್ನುವಂತೆ ತಾಕೇತು ಮಾಡಬಹುದು. ದೊಡ್ಡ ಪೀಪಾಯಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಟ್ಟ ಹೆಂಡವನ್ನು ಕುದಿಯಲು ಹೇಳಬಹುದು. ಇನ್ನೂ ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ನಾಯಕನನ್ನು ಗುರಿ ಮಾಡಬಹುದು :

ಅಗ್ನಿ ಪರೀಕ್ಷೆ :

ಕೊತ ಕೊತನೆ ಕುದಿಯುವ ನೀರಿನ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲು ಹೇಳುವುದು ; ಒಡಚಲಾಗದ ಒಗಟನ್ನು ಒಡಚಲು ಹೇಳುವುದು ; ಆರಮನೆಯ ಕಿಟಕಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಅಪಶಕುನ ನುಡಿಯುವ ಡೊಂಬ ಕಾಗೆಗಳ ನುಡಿಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲು ಹೇಳುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ.

ದಿವ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆ :

ಒಂದೇ ರೂಪ ಒಂದೇ ಗುಣವ ಹನ್ನೆರಡು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ನಡುವೆ ನಿಂತ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ; ಕಿಟಕಿಯ ಮೂಲಕ ರಾಜಕುಮಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಕೊಡಲು ಹೇಳುವುದು ; ಬಲಪ್ರಯೋಗ, ಚಮತ್ಕಾರ ಯತ್ನ, ಸೈರಣೆಯ ಪರೀಕ್ಷೆ ಇತ್ಯಾದಿ. ಇವೇ ಅಲ್ಲದೆ ತಲೆ ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದ ಅಗ್ನಿ ಸರ್ಪದ ತಲೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ತರುವುದು, ಹುಲಿಯ ಹಾಲನ್ನು ಕರಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಸಹ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು :

ವಿಳುವ ವರ್ಷ ಕಾಲ ಒಂದೆಡೆ ಜೀತ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದು ; ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಉತ್ಪನ್ನಗೈಯುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು, ಮದುವೆಯ ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವುದು, ಬೇಕಾದ ಮದ್ದು ತಂದುಕೊಡುವುದು, ಹಾರುವ ಅಥವಾ ತೇಲುವ ದೋಣಿಯ ಯಾನ ಮಾಡುವುದು, ಮರುಜೀವ ಕೊಡುವ

ನೀರನ್ನು ಕೊಡಿಸಿಕೊಡುವುದು, ಸೈನ್ಯದ ತುಕಡಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು, ಎಪ್ಪತ್ತೈಳು ಕಾಡುವೈಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು, ಒಂದೇ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅರಮನೆ ನಿರ್ಮಿಸುವುದು. ಉತ್ಪನ್ನದ ಕಾರ್ಯಗಳಾಗಿ ಅಂಗಿಗಳನ್ನು ಹೊಲೆದುಕೊಡುವುದು, ರೊಟ್ಟಿ ಮಾಡುವುದು, ನರ್ತನ ಮಾಡುವುದು ಮುಂತಾದವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಣ್ಣು ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಶೇಖರಿಸಿ ತರುವುದು, ಕಂಬದ ಮೇಲೆ ನಡೆದು ಕಣಿವೆ ದಾಟುವುದು ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

XXVI. ಈ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ವಿಘಟಿಸುವುದು :

ಪರಿಹಾರ : (N)

ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯಪ್ರಕಾರಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ನಾಯಕನಿಗೆ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಘಟಿಸಿದ ಅನುಭವ ಇರಲೇಬೇಕು. ಅವನಿಗೆ ರಾಜಕುಮಾರಿಯ ಗುರುತು ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂಬ ಕೋರಿಕೆ ಬರುವ ಮೊದಲೇ ಅವನು ಅವಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾನೆ.

XXVII. ನಾಯಕನನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗುವಿಕೆ :

ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ : (Q)

ಅವನನ್ನು ಒಂದು ಗಾಯದ ಕಲೆಯಿಂದಲೂ ಮುಚ್ಚಿಯಿಂದಲೂ ಅಥವಾ ಅವನಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ವಸ್ತುವಿನ ಮೂಲಕವೂ ಗುರುತಿಸಲಾಗುವುದು. ಗುರುತಿಸಲಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರುವುದರಿಂದ ಈ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ ಕೆಲಸ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ತೊಡಕನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಬಹುಕಾಲದ ನಂತರದ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯಿಂದ ನಾಯಕನು ತನ್ನ ಹಿರಿಕಿರಿಯರನ್ನು ಗುರುತುಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ಅವರು ಕೂಡ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ.

XXVIII. ಖೋಟಾನಾಯಕನನ್ನು ಬಯಲಿಗಳೆಯುವುದು :

ನಿಜವನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವುದು : (Ex.)

ಬಹಳಷ್ಟು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಯ ಹಿಂದಿನ ಕಾರ್ಯದೊಡನೆ ಸಂಬಂಧ ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅದು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳದ ಕೆಲಸದ ಪರಿಣಾಮವೂ ಹೌದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಖೋಟಾನಾಯಕ ಅಗ್ನಿ ಸರ್ಪದ ತಲೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬಹಳಷ್ಟು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಕತಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಲಾಗುವುದು. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಇದ್ದದ್ದನ್ನು

ಇದ್ದಂತೆಯೇ ನಿವೇದಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಖಳನಾಯಕ ಕೇಳುಗರಿಗೆ ಅಹಿತವಾಗುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುವುದರ ಮೂಲಕ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಬಯಲು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತೂ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಡೆದಿದ್ದೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹಾಡಿ ಖೋಟಾನಾಯಕನನ್ನು ಬಯಲಿಗಳೆಯುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

XXIX. ನಾಯಕನು ಹೊಸ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು :

ರೂಪಾಂತರ: (T)

೧. ಸಹಾಯಕನೊಬ್ಬನ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಸಾಧನದ ಮೂಲಕ ಹೊಸರೂಪವನ್ನು ತಾಳುವುದು (T¹)

ನಾಯಕನು ಕುದುರೆಯ ಕಿವಿಗಳ ಮೂಲಕ ಹಾದುಹೋಗುತ್ತಾನೆ; ಒಂದು ಹೊಸ ಆಕರ್ಷಕ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

೨. ನಾಯಕನು ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾದ ಅರಮನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಾನೆ (T²)

ರಾಜಸರಿವಾರದವರೆಂತೆ ನಾಯಕನೂ ಅದ್ಭುತವಾದ ಅರಮನೆಯೊಂದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುತ್ತಾನೆ.

೩. ನಾಯಕನು ಹೊಸ ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ (T³)

ಹುಡುಗಿಯೊಬ್ಬಳು ಮಾಂತ್ರಿಕ ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳ ಪ್ರಖರ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಬೆಕ್ಕುಸೆರಿದಾಗುತ್ತಾರೆ.

೪. ವೈಚಾರಿಕ ಹಾಗೂ ವಿನೋದ ಬಗೆಗಳು (T⁴)

ಇಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಸಂಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವೋಸದಿಂದ ಹೊಸ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸುವ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿರುತ್ತವೆ. ನಂ ಯೊಂದು ರಾಜನ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಸದ ತೊಟ್ಟಿಯೊಳಗೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಹೊಸ ಉಡುಪುಗಳಿಗಾಗಿ ಮನವಿ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ. ನರಿಗೆ ರಾಜ-ಯೋಗ್ಯ ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುವುದು. ಆಮೇಲೆ ಆ ನಂ ಯನ್ನು ದೊರೆಯ ಮಗನ ಬಳಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲ ನಕಲಿ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ಸಿರಿ ಸೌಂದರ್ಯಗಳನ್ನು ಸತ್ಯದ ಸಮರ್ಥನೆಯಾಗಿ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

XXX. ಖಳನಾಯಕನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಲಾಗುವುದು :

ಶಿಕ್ಷೆ: (U)

ಖಳನಾಯಕನನ್ನು ಗುಂಡಿಟ್ಟು ಕೊಲ್ಲಲಾಗುವುದು. ಅವನನ್ನು ಗಡೀಪಾರು ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಕುದುರೆಯ ಬಾಲಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಎಳಿಸಲಾಗುವುದು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಖಳನಾಯಕ ಸ್ವಯಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಯತ್ನಿಸಬಹುದು.

XXXI. ನಾಯಕನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಏರುವನು :

ಮದುವೆ: (W)

೧. ಮದುವೆಗೆ ಮಾತು ಕೊಡುವುದು (W^1)

ಆಡಿದ ಮಾತಿನಂತೆ ವಧು ಮತ್ತು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಕೊಡಲಾಗುವುದು. ಮೊದಲಿಗೆ ನಾಯಕನು ಅರ್ಧ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಪೋಷಕರು ತೀರಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಪೂರ್ಣ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

೨. ಸಂಗಾತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಗೆದ್ದು ತಂದ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವುದು (W^2)

ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸಿಂಹಾಸನ ದುರ್ಲಭವಾಗಿ ಸರಳವಾಗಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅವನ ವಧು ರಾಜಕುಮಾರಿ ಆಗಿರದೇ ಇರುವುದು ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ.

೩. ವಧು ಮತ್ತು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುವುದು (W^3)

೪. ಮದುವೆ ಜರುಗುವುದು (W^4)

೫. ಸಿಂಹಾಸನಾರೋಹಣ (W^5)

೬. ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದರ ಬದಲಾಗಿ ಹಣ ಅಥವಾ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುವುದು (W^6)

ಈ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕತೆ ಮುಕ್ತಾಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮಿತವಾದುದು. ಈ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಎಣಿಕೆ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕತೆಗಳ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಾಪ್ ಈ ಸಾಮಗ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದನ್ನೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ಒಂದು ಕಾರ್ಯ ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಹೊರಗಿಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕತೆಯೊಂದು ರೂಪರಚನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ದೌಷ್ಟಮರ್ಯ (A) ಅಥವಾ ನ್ಯೂನತೆಯಿಂದ ಆರಂಭಗೊಂಡು ಮಧ್ಯವರ್ತಿ ಕಾರ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಮದುವೆ (W) ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸಾಧಿಸಬಹುದು. ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕಾರ್ಯಗಳು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಉಡುಗೊರೆಗಳಾಗಬಹುದು (F). ಲಾಭ ಅಥವಾ ನಷ್ಟದ ನಿವಾರಣೆಗಳಾಗಬಹುದು (K). ಬೆಂಬತ್ತಿ ಹೋಗುವಿಕೆಯಿಂದ ಪಾರಾಗುವುದು ಆಗಬಹುದು (Rs.). ಕತೆಯ ಈ ಬಗೆಯ ವಿಕಾಸವನ್ನೇ ಪ್ರಾಪ್ 'xod' (ಕಥಾ ಕ್ರಿಯಾಚಾಲಕ) ಎಂದು ಕರೆದಿರುವುದು. ದೌಷ್ಟಮರ್ಯದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹೊಸ ಕಾರ್ಯವೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹೊಸ ನ್ಯೂನತೆಯೂ ಹೊಸ ಚಲನೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತದೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕತೆಯೊಂದು ಅನೇಕ ಕಥಾಕ್ರಿಯಾಚಾಲಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದು. ಪಠ್ಯವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಮೊದಲಿಗೆ ಅದು ಹೊಂದಿರುವ ಕಥಾಕ್ರಿಯಾಚಾಲಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಕಥಾಕ್ರಿಯಾಚಾಲಕ ನೇರವಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕತೆಗೆ ವಿರಾಮ ಒದಗಿಸಬಹುದು. ಹೊಸ ಕಥಾಕ್ರಿಯಾಚಾಲಕಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡಬಹುದು. ಸಮಾನಾಂತರತೆ, ಪುನರುಕ್ತತೆಗಳು ಕತೆಯೊಂದು ಅನೇಕ ಕಥಾಕ್ರಿಯಾಚಾಲಕಗಳ ಸಂಯೋಜನೆಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಎರಡು ಅಥವಾ ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕತೆಯೊಂದನ್ನು ಒಂದು ಪಠ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ಕತೆಯಿಂದ ವಿಭಿನ್ನಗೊಳಿಸಿ ಹೇಳುವ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವ ಮೊದಲು ಯಾವ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಕಥಾಕ್ರಿಯಾಚಾಲಕಗಳು ಸಂಯೋಜನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕಥಾಕ್ರಿಯಾಚಾಲಕಗಳ ಸಂಯೋಜನೆ ಈ ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿದಂತೆ ನಡೆಯುವುದಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ :

೧. ಒಂದು ಕಥಾಕ್ರಿಯಾಚಾಲಕ ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಸಂಯೋಜನೆಗಳ ವಿನ್ಯಾಸ ಈ ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿದಂತೆ ಇರುತ್ತದೆ :

$$I \quad A \quad \underline{\hspace{10em}} \quad W$$

$$II \quad A \quad \underline{\hspace{10em}} \quad W^2$$

೨. ಮೊದಲನೆಯ ಕಥಾಕ್ರಿಯಾಚಾಲಕದ ವರ್ಗಾವಣೆಗೆ ಮೊದಲು ಹೊಸ ಕಥಾಕ್ರಿಯಾಚಾಲಕ ಆರಂಭ ಸಾಧಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳೂ ಬರುತ್ತವೆ. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕತೆಯ ಏಕಸೂತ್ರತೆಗೆ ಭಂಗ ಉಂಟಾಗಬಹುದು. ಕತೆ

ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಘಟ್ಟ ತಲುಪಿದ ನಂತರ ಮತ್ತೆ ಕತೆ ನೊದಲ ಕಥಾಕ್ರಿಯಾ ಚಾಲಕದ ಅನುಸರಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತದೆ :

I A _____ G.....K _____ W

II a _____ k

೨. ಕತೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಇಬ್ಬರು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಬಳನಾಯಕರೊಡನೆ ಆರಂಭ ಗೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅವರಲ್ಲಿ ನೊದಲನೆಯವನು, ನಾಯಕನು ಕೊಲೆಗೀಡಾದರೆ ನಿವಾರಣೆಗೊಳಗಾಗಬಹುದು. ಮಾಂತ್ರಿಕ ನಿಯೋಗಿ ಕೊಲೆ ಮತ್ತು ಕಳ್ಳ ತನದ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಹೋರಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ :

K^o

II

K¹

೪. ಎರಡೂ ಕಥಾಕ್ರಿಯಾಚಾಲಕಗಳು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮುಕ್ತಾಯ ವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದು :

I _____ }
II _____ }

೫. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಏಕ ಕಥಾಕ್ರಿಯಾಚಾಲಕಗಳ ಕತೆಯೊಂದು ಇಬ್ಬರು ಅನ್ವೇಷಕ ನಾಯಕರನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದು. ನೊದಲ ಕಥಾಕ್ರಿಯಾ ಚಾಲಕದ ಉತ್ಕರ್ಷವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಾಯಕ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಪ್ಲಾಪ್ ಪ್ರಕಾರ, ಮೇಲಿನ ಸಂಯೋಜನೆಗಳು ಕಥಾಕ್ರಿಯಾಚಾಲಕಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟು ಗೂಡಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ವಿಧಾನಗಳಾಗಿವೆ. ಯಾವ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಕಥಾಕ್ರಿಯಾಚಾಲಕಗಳು ಒಂದು ಒಂಟಿ ಕತೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದುತ್ತವೆ ? ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಏಕ ಕಥಾಕ್ರಿಯಾಚಾಲಕಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂದು ಪ್ಲಾಪ್ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ :

೧. ಇಡೀ ಕತೆ ಒಂದೇ ಕಥಾಕ್ರಿಯಾಚಾಲಕವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬಹುದು.
೨. ಕತೆಯೊಂದು ಎರಡು ಕಥಾಕ್ರಿಯಾಚಾಲಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಇತ್ಯಾತ್ಮಕವಾಗಿಯೂ ಮತ್ತೊಂದು ನೇತ್ಯಾತ್ಮಕವಾಗಿಯೂ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನೊದಲ ಕಥಾಕ್ರಿಯಾಚಾಲಕದಲ್ಲಿ

ಮಲತಾಯಿಯು ಮಲಮಗಳನ್ನು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗಟ್ಟಿದಾಗ ಆಕೆಯ ತಂದೆ ಅವಳನ್ನು ದೂರದ ಕಾಡಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಾನೆ. ಅವಳು ದೈವಕೃಪೆಗಳಿಸಿ ಉಡುಗೊರೆ ಸಮೇತ ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತಾಳೆ. ಎರಡನೆಯ ಕಥಾಕ್ರಿಯಾ ಚಾಲಕದಲ್ಲಿ ಮಲತಾಯಿಯು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಮಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ತಂದೆ ಅವಳನ್ನೂ ಕಾಡಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಆನೇಲೆ ಕಠಿಣ ಶಿಕ್ಷೆಯೊಡನೆ ಅವಳು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರುತ್ತಾಳೆ.

೩. ಕತೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೇಳುವ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಾಗ, ಕಥಾಕ್ರಿಯಾಚಾಲಕಗಳನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುವ ಸನ್ನಿವೇಶ ಬಂದಾಗ ಅಗ್ನಿ ಸರ್ಪವು ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸುತ್ತದೆ. ಮೊದಲ ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯ ಕಥಾಕ್ರಿಯಾಚಾಲಕಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಅಣ್ಣಂದಿರು ಹೊರಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಮೂರನೆಯ ಕಥಾಕ್ರಿಯಾಚಾಲಕದಲ್ಲಿ ಕಿರಿಯವನು ಹೊರ ನಡೆಯುತ್ತಾನೆ; ರಾಜಕುಮಾರಿ ಮತ್ತು ಅವಳ ಸೋದರನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ.

೪. ಮೊದಲ ಕಥಾಕ್ರಿಯಾಚಾಲಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ಮಾಂತ್ರಿಕ ನಿಯೋಗಿಯನ್ನೇ ಎರಡನೆಯದರಲ್ಲೂ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭವಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾ : ಮೊದಲ ಕಥಾಕ್ರಿಯಾಚಾಲಕದಲ್ಲಿ ಸೋದರರು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಬಹು ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಮರಳಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಎರಡನೆಯ ಕಥಾಕ್ರಿಯಾಚಾಲಕದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಸರ್ಪವೊಂದು ರಾಜಕುಮಾರಿಗೆ ಬೆದರಿಕೆ ಒಡ್ಡುತ್ತದೆ. ಆಕೆಯ ಸೋದರರು ಆ ಅಗ್ನಿ ಸರ್ಪದೊಂದಿಗೆ ಸೇಣಸಲು, ಆ ಸೇಣಸಾಟದಲ್ಲಿ ಯಶ ಸಾಧಿಸಲು ಕುದುರೆಗಳ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ.

೫. ದುರ್ದಶೆಯ ಆತ್ಯಂತಿಕ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಕೆಲವು ನ್ಯೂನತೆಗಳು ಹೊಸ ಅನ್ವೇಷಣೆಗೆ ಪ್ರಚೋದನೆ ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಅದೇ ಹೊಸ ಕಥಾಕ್ರಿಯಾಚಾಲಕ. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಕುದುರೆಯ ಸಮೇತ ನಾಯಕನ ಸಾವು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಹೊಸ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಸ ಆರಂಭವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

೬. ದೌಷ್ಟಮ್ಯ ಕಾರ್ಯ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಏಕ ಕಥಾಕ್ರಿಯಾ ಚಾಲಕ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮಲಮಗಳ ಗಡೀಸಾರು, ಮಾಟ ಮಾಡಿಸುವಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಜರುಗುತ್ತವೆ.

೨. ಒಂಟಿಕತೆ ಯಾವತ್ತೂ ಎದ್ದು ಕಾಣುವುದು ಮೊದಲ ಕಥಾಕ್ರಿಯಾಚಾಲಕವು ಅಗ್ನಿ ಸರ್ಪದೊಡನೆ ನಾಯಕ ಸೆಣಸಾಡುವ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಾಗ ಹಾಗೂ ಎರಡನೆಯ ಕಥಾಕ್ರಿಯಾಚಾಲಕವು ಕಳ್ಳತನದ ಸನ್ನಿವೇಶದಿಂದ ಆರಂಭಗೊಂಡಾಗ, ಈ ಚಲನೆ ಕತೆಯ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಹೇಳುವಂಥದು. ಕತೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಎಣಿಕೆ ಮಾಡುವಾಗ ಇದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಕತೆಯ ಅತ್ಯಂತ ಪೂರ್ಣ ಹಾಗೂ ಖಚಿತ ರೂಪ ಇದು ಎಂದು ಪ್ರಾಪ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

೩. ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವು ಸಮಗ್ರವಾಗಿಯೇ ಇವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗಿದೆ. ಸಮಗ್ರ ಕತೆಗಳಿಂದ ಅಸಮಗ್ರ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಹೊರಗಿಟ್ಟಾಗ ಮಾತ್ರ ಕತೆಗಳ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವರೂಪದ ಅರಿವಾಗುವುದು.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಥಾಕ್ರಿಯಾಚಾಲಕಗಳು ಬಹು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುವ ಪಾತ್ರ ಕಥಾಕ್ರಿಯಾಚಾಲಕದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗಳಿಸಬಹುದು. ಬೆಳೆನಾಶದ ಕ್ರಿಯೆಯೊಡನೆ ಆ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಬಹುದು. ಒಣಗಿದ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಕದಿಯುವ ಕುದುರೆಯು ದಾನಿಯಾಗ ಬಹುದು. ರೈತನು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಹಕ್ಕಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅವನು ಕಾಳನ್ನು ಕದಿಯುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಬಹುದು. ಈ ಪಾತ್ರ ಇಂಥದೇ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥದೇ ಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಕದಿಯುವುದು ಮತ್ತು ಕಳ್ಳನನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದು ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕವಾಗಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕತೆಯೇ.

ಕಥಾಕ್ರಿಯಾಚಾಲಕಗಳು ವಿತರಣೆಗೊಳ್ಳುವ ಬಗೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಯಾವುದೇ ಕತೆಯನ್ನು ಅದರ ಘಟಕಭಾಗಗಳಾಗಿ ಒಡೆಯಬಹುದು ಎಂದು ಪ್ರಾಪ್ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಏಕಕಥಾಕ್ರಿಯಾಚಾಲಕದ ರಷ್ಯನ್ ಕತೆಯೊಂದನ್ನು ಅದರ ಘಟಕ ಭಾಗಗಳಾಗಿ ಒಡೆದು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಕತೆಯ ರಾಚನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಈ ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿದಂತಿದೆ :

ನಿಡುಗೊರಲಿನ ಚೀನಾಬಾತುವಿನ ಕತೆ

ಒಂದಾನೊಂದು ಊರು. ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಅಜ್ಜಿ ಅಜ್ಜಿ ನಾಸನಾಗಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಗಳು ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಚಿಕ್ಕ ಮಗ.¹

‘ಮಗಳೇ ಮಗಳೇ ನಾವು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೊರಗಡೆ ಹೋಗ್ತೀವಿ. ನಿಂಗೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ರೊಟ್ಟಿ ತರ್ದೀವಿ. ಬಟ್ಟೆ ತರ್ದೀವಿ. ಸಣ್ಣ ಕರವಸ್ತ್ರ ತಂದುಕೊಡ್ತೀವಿ. ಹುಷಾರಾಗಿರು. ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನ ಕಡೆ ನಿಗಾ ಇರಲಿ.² ಅವನನ್ನು ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಡ’ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟು ಹೋದರು³ ಅವರು ಏನು ಹೇಳಿ ಹೋಗಿದ್ದರೋ⁴ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವಳು ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟಳು. ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕ ತಮ್ಮನನ್ನು ಹುಲ್ಲುಹಾಸಿನ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟು ಅವಳು ಬೀದಿಗೆ ಓಡಿ ಹೋದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಆಟೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನಳಾದಳು.⁵ ಚೀನಾ ಬಾತು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹಾರಿಬಂದು ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಯಿತು.⁶ ತನ್ನ ರೆಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಸಿಕೊಂಡು. ಹುಡುಗಿ ಆಟ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ನೋಡಿದಳು. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಅವಳ ತಮ್ಮ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ.⁷ ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಬಿಟ್ಟಳು. ಏದತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ತಡಕಾಡಿದಳು. ಎಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮನ ಸುಳಿವು ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರ ನಡೆದಳು; ಕಣ್ಣೀರುಗರೆದಳು. ತಂದೆತಾಯಿಗಳಿಂದ ತನಗೆ ಆ ಕಷ್ಟ ಬಂದಗಿ ತೆಂದು ಗೋಳಾಡಿದಳು.⁸ ಆದರೆ ಅವಳ ಚಿಕ್ಕ ತಮ್ಮ ಏನೂ ಉತ್ತರ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ತಡೆಯಲಾಗದೆ ಅವಳು ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಯಲಿಗೆ ಓಡಿ ಹೋದಳು.⁹

ಈ ಮಧ್ಯೆ ಚೀನಾಬಾತು ಬಹುದೂರ ಹಾರಿ ಹೋಯಿತು. ಕಗ ತ್ತಲಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾಯಿತು. ಈ ಚೀನಾಬಾತು ಅಗಿಲೇ ಬಹಳಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರು ಮಾಡಿತ್ತು. ಹುಡುಗಿ ಊಹಿಸಿದಳು: ತನ್ನ ತಮ್ಮನನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದದ್ದು ಈ ಚೀನಾ ಬಾತುವೇ ಇರಬೇಕು ಎಂದು. ತಮ್ಮನನ್ನು

1. ಅರಂಭಿಕ ಸ್ಥಿತಿ (X)
2. ಬಹಿಷ್ಕಾರ (Y¹)
3. ಹಿರಿಯರ ನಿರ್ಗಮನ
4. ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಭಂಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಚೋದನೆ
5. ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಭಂಗ (d¹)
6. ದೌಷ್ಟವ್ಯರ್ಥ (A¹)
7. ದೌರ್ವಶಿಯ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಮೂಲಾಂಕುರ (B⁴)
8. ಮೂಲಾಂಕುರವನ್ನು ಮುಮ್ಮಡಿ ಗೊಳಿಸುವಿಕೆ
9. ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ಮೇಲೆ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದು (&)

ಕರೆದು ತರಲು¹⁰ ಚೀನಾಬಾತುವನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಹೋದಳು. ಒಂದು ಅಗ್ನಿಪ್ಪಿಕೆಯ¹¹ ಸನಿಹ ಬರುವವರೆಗೂ ಓಡಿದಳು, ಓಡಿದಳು.

‘ಅಗ್ನಿಪ್ಪಿಕೆಯೆ, ಅಗ್ನಿಪ್ಪಿಕೆಯೆ ಚೀನಾಬಾತು ಎಲ್ಲಿ ಹಾರಿ ಹೋಯಿತು? ನೀನು ಹೇಳುವೆಯಾ?’

‘ನನ್ನ ಒಲೆ ಮೇಲೆ ಬೆಂದ ದೋಸೆ ತಿಂದರೆ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.’¹²

‘ಓಹೋ! ಹಾಗೂ? ನಿಜ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ನಾವು ಗೋಧಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿನ್ನು ವುದಿಲ್ಲ¹³ (ಹಣ್ಣಿನ ಮರ ಹಾಗೂ ನದಿಯ ಸಮೀಪ ಹೋಗುವೆನು ಐದರ್ಶನಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಇದೇ ಬಗೆಯ ಸಲಹೆಗಳು ಮತ್ತು ದುರಹಂಕಾರದ ಮಾರುತ್ತರಗಳು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತವೆ).

ಹುಡುಗಿ ಪೈರುಫಸಲು ಬೆಳೆದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಬಹುಕಾಲದವರೆಗೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಸುದ್ದೆವದಿಂದ ಮುಳ್ಳುಹಂದಿಯನ್ನು ಸಂಧಿಸುತ್ತಾಳೆ.¹⁴ ಅವಳು ಅ ಹಂದಿಯ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಲು ಬಯಸುತ್ತಾಳಾದರೂ¹⁵ ಅದು ತನ್ನನ್ನೇ ಕರೆದೊಯ್ಯ ಬಹುದೆಂಬ ಭಯಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ.¹⁶

‘ಓ ಮುಳ್ಳುಹಂದಿ, ಮುಳ್ಳುಹಂದಿ ಚೀನಾ ಬಾತು ಎಲ್ಲಿ ಹಾರಿಹೋಯಿತು? ನೀನಾದರೂ ಕಂಡೆಯಾ?’¹⁷

10. ಅನ್ವೇಷಣೆಗಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ದುರ್ದಶೆಯ ಬಗೆಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಈ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಖಳನಾಯಕನಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ದುರ್ದಶೆಯ ಬಗೆಗೆ ಸುಳಿವು ಕೊಡುವವನೂ ಅವನೇ.

11. ಸತ್ವಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವವರು ಅಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (D)

12. ಸತ್ವಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವವನೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಣೆಗೆ ತೊಡಗುವುದು (D²)

13. ನಾಯಕನ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ. ದುರಹಂಕಾರ ಪ್ರದರ್ಶನ. ಇದು ತ್ರಿಗುಣಿತ ಪುನರುಕ್ತಿಗೆ ಎಡೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು.

14. ನೆರವಿಗೆ ಬರುವ ಸಹಾಯಕ (F³)

15. ತನ್ನ ಬಗೆಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿ ತೋರಿಸಲು ಕೋರುವವನ ಅಸಹಾಯಕತೆ

16. ಕನಿಕರ (E⁷)

17. ಸಂಭಾಷಣೆ

'ಬಹುದೂರ, ಅಲ್ಲಿ' ಎಂದು ಅದು ಗುರುತು ತೋರಿತು.¹⁸ ಅವಳು ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಕೋಳಿಗಳು ಗಳ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಗುಡಿಸಲ ಮೇಲೆ ಬಂದಳು. ಆ ಗುಡಿಸಲು ಒಂಟಿ ಕಾಲ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ತಿರುಗುತ್ತಿತ್ತು.¹⁹

ಆ ಗುಡಿಸಲಿನಲ್ಲಿ ವಿಕಾರ ಮುಖದ ಬಾಬಾ ಜಗ ಕುಳಿತಿದ್ದ.²⁰ ಆ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗ ಸಣ್ಣ ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು²¹ ಚಿನ್ನದ ಸೇಬುಗಳೊಡನೆ ಆಡುತ್ತಿದ್ದ.²²

ಅವನ ಅಕ್ಕ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಹೇಗೋ ಉಪಾಯದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದಳು.²³ 24 ಚೀನಾಬಾತು ಅವಳ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿತು.²⁵ ಘಾತುಕರು ಅವಳನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಲು ಮುಂದಾದರು. ಅವಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೂ ಎಲ್ಲಿ ?

(ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮೂರು ರೀತಿಯ ಸತ್ವಪರಿಕ್ಷೆ ಅದರೇ ಪಾತ್ರಗಳಿಂದ. ಆದರೆ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಉತ್ತರ ದಾನಿಯ ನೆರವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತದೆ. ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ಹೋಗುವವರಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ನದಿ, ಸೇಬುನುರ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಪ್ಪಿಕೆ ಒಲೆ ಅವಿಸಿಡುತ್ತವೆ²⁶).

ಈಗ ಈ ಕತೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿದರೆ ಕತೆಯ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಹೀಗೆ ರೇಖಿಸಬಹುದು :

$$(X) Y^1 d A^1 B^1 \& D^1 D^1 F^1 E^1 F^1 G^1 K^1 @ Pr^1 Rs.^4$$

ಇಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿರುವ ಕಾರ್ಯಗಳು ಕಥಾಸರಣಿಗನುಸಾರವಾಗಿಯೇ ಬಂದಿವೆ. ಪ್ರಾಪ್ ಪ್ರಕಾರ, ಕಥಾಸರಣಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಈ ಕಾರ್ಯಗಳ ಸರಣಿಯೇ ಈ ಕತೆಯ ರೂಪರಚನೆ. ಎಲ್ಲ ಜನಪದ ಕತೆಗಳನ್ನೂ ಈ ರೀತಿಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡಿದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಫಲಿತದಿಂದಲೂ ಕತೆಯ ರೂಪರಚನೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಪಠ್ಯವನ್ನು ಘಟಕಗಳಾಗಿ ಒಡೆದು ಅದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾಗಿ ನೋಡುವುದು ಯುಕ್ತ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ರಾಚನಿಕವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ತೌಲನಿಕ

18. ಮುಳ್ಳುಹಂದಿಗೆ ಸಹಾಯಕನಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ದಾರಿ ತೋರು ತುದೆ ($F^9 = G^4$)

19. ಖಳನಾಯಕನ ನೆಲೆ

20. ಖಳನಾಯಕನು ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ

21. ಅನ್ವೇಷಣೆಗಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ

22. ಅನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರದ ಅಸಾನ್ಯಾನ್ಯ ವಿವರ

23. ಕುಟಲತನ/ಬಲಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ನ್ಯೂನ ನಿವಾರಣೆ (K^1)

24. ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರುವಿಕೆ @

25. ಬೆಂಬತ್ತಿ ಹೋಗುವಿಕೆ (Pr^1)

26. ಅದರ ವಿಮೋಚನೆ ($Rs.^1$)

ಆಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಗುರಿಪಡಿಸಿ ಕತಿಯ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ 'ಆಶಯ'ಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ 'ಕಾರ್ಯ' ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿ ಜನಪದ ಕತೆಗಳ ರಚನಾ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸುವ ಹೊಸ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದರು. ಕಾರ್ಯಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಬರುವ ಪಾತ್ರವರ್ಗದ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ನಾಟಕೀಯ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಹೇಳಿದರು.

ಪ್ರಾಪ್ ತಮ್ಮ ಮಾದರಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಒಂದು ನೂರು ರಷ್ಯನ್ ಜನಪದ ಕತೆಗಳನ್ನು ಸಮೀಕ್ಷಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಲ್ಲಾ ಕಂಡುಬರುವುದು ಮೂವತ್ತೊಂದು ಕಾರ್ಯಗಳು ಮಾತ್ರ ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಪಾತ್ರವರ್ಗದ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ರೂಪಪರಿವರ್ತನ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಿದರು. ಅವು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವಂಥವಾಗಿದ್ದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿವೆ. ಶುದ್ಧ ರೂಪತತ್ವದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾದ ಪ್ರಾಪ್ ತಮ್ಮ ಆಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂಶಗಳಿಗೂ ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಪ್ರಾಪ್ ತಮ್ಮ 'ರಷ್ಯನ್ ಜನಪದ ಕತೆಗಳ ರೂಪತತ್ವ' ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ನೂರೊಂದು ಕತೆಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಅವುಗಳ ಆಳದಲ್ಲಿರುವ ಅನುರೂಪ ಕಥಾ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವುದೇ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪ್ ಗೆ ಮುಖ್ಯವೆನಿಸುವ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಕಾರ್ಯ (Function). ಕಾರ್ಯ ಎಂದರೆ ಒಂದು ಕತೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗುವ ಅಂಶ. ಇಂತಹ ಮೂವತ್ತೊಂದು ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಗಳು ಯಾವುದೇ ಕಥಾನಕದ ಅಂತರ್ಗತ ರಚನೆಯ ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಘಟಕ ಭಾಗಗಳು. ಒಂದು ಕಾರ್ಯದ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಒಂದು ಕೃತ್ಯದ ಅಥವಾ ಪಾತ್ರದ ನಿರ್ವಹಣೆಗಳು (roles) ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಬಹುದು. ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ತೋರುವ ಕೃತ್ಯಗಳ/ಪಾತ್ರಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಒಂದೇ ಆಗಿರಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ 'ಆ ಬಿಳಿಯಾನೆಯನ್ನು ನಾಯಕನು ಕೊಂದನು' ಎಂಬಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲುವ ಈ ಕೃತ್ಯ ಒಂದು ಕಥಾನಕದಲ್ಲಿ ನಾಯಕನ ಶೌರ್ಯವನ್ನು ಹಾಗೂ ಮತ್ತೊಂದು ಕಥಾನಕದಲ್ಲಿ ದುಷ್ಟನ ಹೀನಕೃತ್ಯವನ್ನು ದ್ಯೋತಿಸಬಹುದು. ಪ್ರಾಪ್ ಮೂವತ್ತೊಂದು ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಂತೆಯೇ ಏಳು 'ನಿರ್ವಹಣೆ'ಗಳನ್ನೂ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ : ನಾಯಕ, ಖಳನಾಯಕ, ಕೃತ್ರಿಮನಾಯಕ, ದಾಸಿ, ಸಹಾಯಕ, ರಾಜಕುಮಾರಿ (ಅಪೇಕ್ಷಿತ ವಸ್ತು) ಮತ್ತು ಪೋಷಕ.

ಪ್ರಾಪ್ ಅವರ ರೂಪರಚನಾ ತತ್ವಕ್ಕೆ ವಾನ್‌ಸಿಡೊ ಅವರ ರಾಚನಿಕ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಬಿಡಿದರೆ ಕ್ರ. ಸಂ. ೧ ರಿಂದ ಕ್ರ. ಸಂ. ೧೧ ರವರೆಗಿನ ಕಾರ್ಯಗಳು ಅನುಕ್ರಮ

ತೃಕವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತವೆ. ಕಾರ್ಯ ೧ ರಿಂದ ಕಾರ್ಯ ೧೧ ರವರೆಗೆ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯನೊಬ್ಬ ತನಗೆ ತಾನೇ ಮನೆಯಿಂದ ಗೈರು ಹಾಜರಾಗುವ, ಹುಟ್ಟಿದ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರ ನಡೆಯುವ ಅಥವಾ ಕೂಡು ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಒಡೆಯುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಕಂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಕಾರ್ಯ ೧೫ ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳಾಂತರ ವರ್ಗಾವಣೆ ಹೊಂದುವ ನಾಯಕನನ್ನು ಕಾರ್ಯ ೩೧ ರವರೆಗೂ ವಸ್ತುವಿನ ಅನ್ವೇಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನಾಯಕ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಾಪ್ ಅವರ ಕ್ರ. ಸಂ. ೧೨, ೧೩ ಮತ್ತು ೧೪ ರ ಕಾರ್ಯಗಳು ದಾನಿಯು ನಾಯಕನಿಗೆ ಉರುಗೋಲಾಗಿ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ವಸ್ತುವಿನ ಅನ್ವೇಷಣೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ನೆರವು ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಒತ್ತುಕೊಡುತ್ತವೆ. ಇಡೀ ಕತೆಯು ಮದುವೆ ಕೆಲಸದ ಅಂಗವಾಗಿದ್ದರೆ ಕತೆಯ ದಾನಿಯ ಪಾತ್ರ ನಾಯಕನಿಗೆ ಸಂಗಾತಿಯನ್ನು ಅರಸುವ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತ ಪಾತ್ರವಾಗಿ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ.

ನಾಯಕ ಅಥವಾ ನಾಯಕಿ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನ ಜೀವನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿ ಘಟಿಸುವ ಕಷ್ಟ ಸಂಕಷ್ಟಗಳೇ ಬಿಂಬಿತವಾಗಬಹುದು. ಮಕ್ಕಳು ಕತೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕಲಿಯಲೆಂದೇ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಒಬ್ಬನ ಜೀವಿತದ ಶೈಲವ ದಿಂದ ಪ್ರೌಢಾವಸ್ಥೆಯವರೆಗಿನ ತೊಂದರೆ ತೊಡಕುಗಳನ್ನು ಮದುವೆಯ ಮೂಲಕ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ತಂತ್ರವಿಧಾನಗಳನ್ನೇ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲ ವಿಷಯ ವಾಗಿಸಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಕನಸುಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನ ಶೈಲವರೂಪದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಕನಸುಗಳೇ ಕತೆಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆದವು ಎಂಬುದು ಮನೋವಿಶ್ಲೇಷಣಕಾರರ ನಿಲುವು. ರಚನಾವಾದಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ರಚನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಕನಸು ಮತ್ತು ಕತೆ ಒಂದನ್ನೊಂದು ಹೋಲುತ್ತವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನಸುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಿ ನೋಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೂ ನಡೆದಿವೆ.

ಇಷ್ಟಾದರೂ, ರಾಚನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಅಂತಿಮವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾದರಿಯೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಮಾನವ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು, ಗೊತ್ತಾದ ಸಮಾಜವೊಂದರ ಬದುಕನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಲು ಅನುಸರಿಸುವ ಒಂದು ವಿಧಾನ ಅಷ್ಟೇ. ಎಲ್ಲ ರಾಚನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕತೆಯನ್ನೇ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಪ್ ಅವರ ರೂಪತತ್ವ ರಷ್ಯನ್ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನಷ್ಟೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೂ ರಷ್ಯನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಷ್ಟೇ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂಥದಾದರೂ ಅವರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಅರ್ಥದ ಸಮಸ್ಯೆ ಉತ್ತರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಂಥದು. ಪ್ರಾಪ್ ಅವರು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮನವರಿಕೆಯಾಗುವಂತೆ ಯೂರೊಪಿಯನ್ ಕತೆಗಳ

ಅನುಕ್ರಮಾತ್ಮಕ ರಚನಾ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಕತೆಗಳು ನಿರೂಪಿಸುವ ಅರ್ಥದ ಬಗೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ರಾಚನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾಗಿದ್ದರೂ ರಚನಾ ವಿನ್ಯಾಸದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾತ್ರ ವಿಸಯನಿಷ್ಠವಾಗಿದೆ ! ಸ್ಪಷ್ಟ ನಿರ್ವಚನವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಿಲ್ಲದ ರಾಚನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಕೇವಲ ಅನುಪಯುಕ್ತ ಅಶಯ ಮತ್ತು ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಂತೆ ಅಲ್ಪ ಬೆಲೆಯದು ಮತ್ತು ನಿರರ್ಥಕವಾದುದಾಗುತ್ತದೆ. ವ್ಯಾಖ್ಯಾನರಹಿತ ರಾಚನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಕೇವಲ ಒಂದು ಗಹನ ಮಾದರಿಯಷ್ಟೇ ಆಗಬಹುದು. ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಇದಾದರೆ ಪ್ರಾಪ್ ಅವರ ರೂಪರಚನಾ ತತ್ವದ ಮಹತ್ವವೇನು ?

ಪ್ರಾಪ್ ಅವರ ಅನುಕ್ರಮಾತ್ಮಕ ರಾಚನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಬಹುಮಹತ್ವದ ಲೋಕವೆಂದರೆ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಕಾಳಜಿ ತೋರದ, ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಬೆನ್ನು ತಿರುಗಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ. ಪ್ರಾಪ್ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿ ದುದೈವವನಶಾತ್ ಪಠ್ಯದ ರಚನೆಯನ್ನಷ್ಟೇ ಕುರಿತದ್ದು ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಹೇಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಒಲವಿನ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂದರ್ಭದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದ ಪಠ್ಯವನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವರೋ ಅಂತೆಯೇ ಶುದ್ಧ ರೂಪನಿಷ್ಠ ರಾಚನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುವ, ಅವನ್ನು ಎಣಿಕೆ ಮಾಡುವ ಕಸರತ್ತು ಮಾತ್ರ ಆಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಇನ್ನೊಂದು ತೊಡಕೆಂದರೆ ಪ್ರಾಪ್ ತಮ್ಮ ಅಸಾಧಾರಣ ರೂಪನಿಷ್ಠ ತತ್ವವನ್ನು ರಷ್ಯನ್ ಅಥವಾ ಇಂಡೋಯೂರೋಪಿಯನ್ ಸಮಗ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಬೆಸೆಯುವ ಯತ್ನವನ್ನೇ ಮಾಡಿರುವುದು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಈ ರಾಚನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ಮೊದಲೇ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿರುವಂತೆ, ತನಗೆ ತಾನೇ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದುದಲ್ಲ. ಜಾನಪದ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸುವ, ಅಭ್ಯಾಸವು ಒಂದು ಮಾದರಿ ; ಒಂದು ಆರಂಭ ಅಷ್ಟೇ. ಅದು ಜಾನಪದ ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿರುವ ಮಾನವಕುಲಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವರ್ಣನೆಯ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ತಂತ್ರವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಜಾನಪದ ರೂಪಗಳನ್ನು ಆತ್ಯಂತಿಕವಾಗಿ ಅವು ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಬೆಸೆದು ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪ್ ಅಧ್ಯಯನ ಒಂದು ಮಟ್ಟಿಲ್ಲ ಅಷ್ಟೇ. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಅದು ಒಂದು ಮಹತ್ತರವಾದ ಹೆಜ್ಜೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಲನ್ ಡೆಂಡೆಸ್ ಪ್ರಕಾರ, ಪ್ರಾಪ್ ಅವರು ಎಣಿಕೆ ಮಾಡುವ ಕೊನೆಯ ಕಾರ್ಯ 'ಮದುಮೆ' ರಷ್ಯನ್ ಕಿನ್ನರ ಕತೆಗಳೊಡನೆ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಸಂಬಂಧದ ಪ್ರತೀಕವೇ ಆಗಿದೆ. ಕಿನ್ನರ ಕತೆಯೊಂದು ಕಟ್ಟುಕತೆಯ ಒಂದು ಮಾದರಿಯೇ ಆಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಾಭಿಸ್ವಭಾವದ ಕುಟುಂಬದ ವಿನರಗಳೊಡನೆ ಆರಂಭಗೊಂಡು ಹೊಸ ಕುಟುಂಬದ ಅನಿಷ್ಟಾರದೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯ ಸಾಧಿಸುವ ಪರಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಪ್ ಅವರ 'ಆರಂಭಿಕ ಸ್ಥಿತಿ' ಎಂಬ ಪೂರ್ವಪದದಂತೆ (Prefix) ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರ ತಲೆ ಎಣಿಕೆ ಮಾಡುವುದು ;

ಕಾರ್ಯ-೧ ರಂತೆ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರೊಬ್ಬರು ಮನೆಯಿಂದ ಗೈರು ಹಾಜರಾಗುವುದು ಅಥವಾ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವುದು ; ಕಾರ್ಯ-೨ ರಂತೆ ನಾಯಕನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತನಾಗುವುದು—ಈ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕತೆಯ ರಚನೆ ಇರಲಿ ಇಲ್ಲದಿರಲಿ ಕತೆಯ ಅನುಕ್ರಮಾತ್ಮಕ ರಚನೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಂಶಗಳೊಡನೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಏಕೆ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಆಧಾರಗಳಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಾಪ್ ಅವರ ಈ ಮಾದರಿಯಿಂದ ಉದ್ಭವವಾಗುವ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯೆಂದರೆ ಈ ರಾಜನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಕಿನ್ನರ ಕತೆಗಳೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇತರ ಕಥಾವ್ಯಾಕರಣಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನ್ವಯಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ? ಎಂಬುದು. ಅಲನ್ ಡೆಂಡೆಸ್ ಪ್ರಕಾರ, ಪ್ರಾಪ್ ಅವರ ಗ್ರಂಥದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯೇ ತಪ್ಪುದಾಗಿರಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಪ್ರಾಪ್ ಮಾದರಿ ಆರ್ಮಿಥಾಮ್ಸ್ ಸೂಚಿಯ ೨೦೦-೨೪೯ ರ ಕಥಾವರ್ಗಗಳ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರುವ ಜನಪದ ಕತೆಯ ಏಕಮಾತ್ರ ಬಗೆಗಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುವುದು. ವಾನ್ ಸಿಡೊ (೧೯೪೮ : ೭೦) ಅವರು ಆರ್ಮಿಥಾಮ್ಸ್ ಕಥಾವರ್ಗಗಳನ್ನು ಉಪಮಾದರಿ ೮೫೦-೮೭೯ ಎಂದು ಗುರುತಿಸುವುದು ಸಮರ್ಪಕವೇ ಆಗಿದ್ದರೆ ಆಗ ಪ್ರಾಪ್ ಮಾದರಿ ಈ ಗುಂಪಿನ ಕತೆಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಗೊಳ್ಳಬೇಕಲ್ಲವೆ? ಡೆಂಡೆಸ್ ಎತ್ತಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯೆಂದರೆ ಪ್ರಾಪ್ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಇಂಡೊ ಐರೋಪ್ಯೇತರ ಕತೆಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವುದೆ? ಎಂದು. ಅಪ್ಪಿಕನ್ ಕತೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ (ಪೌಲ್ಟ್ರಿ) ಮತ್ತು ಅನೇರಿಕನ್ ಇಂಡಿಯನ್ನರ ಕತೆಗಳ ಕುರಿತಾದ ಅಧ್ಯಯನಗಳಂತೂ (ಡೆಂಡೆಸ್) ಪ್ರಾಪ್ ಮಾದರಿ ಅಂತರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿಯೂ ಅನ್ವಯಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಂಶಯಾತೀತವಾಗಿ ಸಾಬೀತು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯೆಂದರೆ ಪ್ರಾಪ್ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಜನಪದ ಕತೆಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಇತರ ಗದ್ಯಕಥನ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಗೊಳ್ಳುವುದೆ? ಎಂಬುದಾಗಿದೆ. ಜನಪದ ಗದ್ಯಕಥನಗಳೇ ಅಲ್ಲದೆ ಜಾನಪದದ ಇತರ ರೂಪಗಳಿಗೂ ಈ ರಚನಾ ಮಾದರಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನ್ವಯಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಕೂಡ ಪರಿಶೀಲನಾರ್ಹ. ಜನಪದ ನೃತ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡೆಗಳ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಈ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡಬಹುದು (ಡೆಂಡೆಸ್ ೧೯೭೪ a). ಜಾನಪದೇತರ ಸಾಮಗ್ರಿಗೂ ಈ ರಚನಾ ಮಾದರಿ ಅನ್ವಯವಾಗುವುದೆ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಉಂಟು. ಅದರಲ್ಲೂ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ರೂಪಗಳ ರಚನಾ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಪ್ರಾಪ್ ಮಾದರಿ ಉಪಯೋಗಕರವಾಗಿದೆಯೆ? ಚಲನಚಿತ್ರ, ಮಾಧ್ಯಮ, ದೂರದರ್ಶನ ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರಗೊಳ್ಳುವ ವಸ್ತುವಿಷಯಗಳು, ಏಕಟ ಚಿತ್ರಾವಳಿ ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆಯೆ? — ವಿಚಾರಾರ್ಹ. ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ

ನಡುವಿನ, ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ನಡುವಿನ ಆಂತರಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಾಗ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಒತ್ತು ಇರುವುದು ವಸ್ತುವಿಗೆ ಮಾತ್ರ. ಪ್ರಾಪ್ ಪ್ರಕಾರ ರಾಚನಿಕ ಸ್ವೀಕರಣವು ವಸ್ತು ಸ್ವೀಕರಣವೂ ಆಗಬಹುದು.

ಪ್ರಾಪ್ ಮಾದರಿಯ ಆನ್ವಯಿಕತೆಯ ಸಾಧ್ಯಾಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಡೆಂಡೆಸ್ ವಿಚಾರಗಳು ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾಗಿವೆ: ಹೊಸ ಕತೆಗಳನ್ನೇ ಹುಟ್ಟುಹಾಕಲು ಪ್ರಾಪ್ ವಿಧಾನವನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಡೆಂಡೆಸ್. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಈ ವಿಧಾನ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಅಳವಡಿಕೆಗೂ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ (ಡೆಂಡೆಸ್ ೧೯೬೫) ಎಂದು ಅವರು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ತಂತ್ರ ವಿಧಾನಗಳು ಜನಪದ ರೂಪ ಮತ್ತು ವಸ್ತುವಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹೊಸ ಬಗೆಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಲು ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿವೆ ಎಂದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಈ ಎಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಥಾ ಘಟಕ ಭಾಗಗಳ ಅಥವಾ ಕತೆಗಳ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಇದು ಮತ್ತೊಂದು ಸಂಶೋಧನಾ ಅವಕಾಶವನ್ನು ತೆರೆದಿಟ್ಟಿದೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು.

ಹೀಗೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಈ ರಚನಾ ಮಾದರಿ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದುದು ಎಂದೇನೂ ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಪ್ ವಿಧಾನವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುವವರು ಇರುವಂತೆಯೇ ಅದರ ಕೆಲವು ಮಿತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಅದನ್ನು ಕಟುವಾಗಿ ಟೀಕಿಸಿದವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಪ್ರಾಪ್ ತಮ್ಮ ಕಿನ್ನರ ಕತೆಗಳ ಆ ತಲಸ್ಪರ್ಶಿ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ ನಾಲ್ಕು ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ* ಬಗೆಗೆ ವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿರುವ ಟೀಕೆಗಳು ತೀವ್ರ ಪರಿಶೀಲನಾರ್ಹವಾಗಿವೆ. ಪೆಂಟಿಂಕ್ಯೆನೆನ್ ಮತ್ತು ಅವೊ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಾಪ್ ಮಾದರಿ ವೀರಕಾವ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಾರ್ಹವಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಇತರ ಬಗೆಯ ಕತೆಗಳಿಗೆ ಅದರ ಆನ್ವಯಿಕತೆ ಕಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯ. ಕ್ಲಾಡ್ ಬ್ರೆಮಾಂಡ್ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಾಪ್ ಅವರ ಕಲ್ಪನೆಯ ಆ ಮಾದರಿ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ದೌಷ್ಟ್ಯವ್ಯವು ಆಹುತಿಯಾಗುವ ನಾಯಕ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಭಂಗ ಮಾಡುವಂತೆ ಸ್ವೇರೇಪಿ ಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ೬ ಕಾರ್ಯ ೨ ರ ನಂತರ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದಾದ ಮೇಲೆ ಕಾರ್ಯ ೩ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯ ೭ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ—ರೂಪರೇಖಾತ್ಮಕ ಅನುಪೂರ್ವ ಜೋಡಣಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಈ ಸರಣಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

* ಆ ನಾಲ್ಕು ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು :

೧. ಜನಪದ ಕತೆಗಳ ಪಾತ್ರವರ್ಗಗಳ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಸ್ಥಿರವಾಗಿದ್ದು, ಸ್ಥಿರ ಮೂಲಾಂಶಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವು ಕತೆಯ ಮೂಲಭೂತ ಘಟಕಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.
೨. ಕಿನ್ನರ ಕತೆಗಳಿಗೆ ತಿಳಿದಿರುವ ಕಾರ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಫರಿಸಿತವಾದುದು.
೩. ಕಿನ್ನರ ಕತೆಯ ಕಾರ್ಯಸರಣಿ ಯಾವತ್ತೂ ಅಭೇದವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
೪. ರಚನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕಿನ್ನರ ಕತೆಗಳೂ ಒಂದೇ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುತ್ತವೆ.

ಕಿನ್ನರಕತೆಗಳ ಕಾರ್ಯಸರಣಿ ಯಾವತ್ತೂ ಅಭೇದವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಪ್ರಾಪ್ ಅವರ ಮೂರನೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಾಪ್ ಅವರೇ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿರುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿಗೆ ಸಂಹೋದುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅವರ ಟೀಕಾಕಾರರ ಅಪಸ್ವರ. ಗ್ರಂಥದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪ್ ಒದಗಿಸಿರುವ ಇಸ್ಪತ್ಯೈದು ಕತೆಗಳ ರಾಚನಿಕ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ವಿಫಲ ಸಮರ್ಥನೆ ಇದೆ ಎಂದು ಅವರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಾಪ್ ಅವರ ಅಧ್ಯಯನದ ಒಟ್ಟು ಫಲಶ್ರುತಿ ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಕಿನ್ನರ ಕತೆಗಳೂ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇಯಾಗಿವೆ ಎಂಬುದು. ಆದರೆ ಟಿಕಲೊ ಕಿನ್ನರಕತೆಯ ಭಂಡಾರವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿರುವ ಸೆಂಟೆನ್ ಕೈನೆನ್ ಹಾಗೂ ಅನೊ ಅವರು ಕಿನ್ನರ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿದ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ :

ವರ್ಗ-೧ : ಮಾತೃಮೂಲ ರೂಪದವು : ಪ್ರಾಪಿಯನ್ ಸಾಹಸ ಕತೆಗಳು.

ವರ್ಗ-೨ : ಸಮರೂಪದವು : ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವಂಥವು.

ವರ್ಗ-೩ : ವೈವಿಧ್ಯರೂಪದವು : ಶಾಪದಿಂದ ವಿಮೋಚನೆಗೊಳ್ಳುವಂಥವು.

ವರ್ಗ-೪ : ಪ್ರಾಪ್ ಮಾದರಿಗೆ ಒಗ್ಗದ ರಚನೆಗಳು : ಪ್ರಾಪ್ ಮಾದರಿಯ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಆಳವಡದವು.

ಪ್ರಾಪ್ ಮಾದರಿಯ ಕಟುಟೀಕಾಕಾರರೆಂದೇ ಹೆಸರಾಗಿರುವ ಫ್ರೆಡರಿಕ್ ಜೇಮ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ, ಪ್ರಾಪ್ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರುವಂತೆ ಯಾವುದೇ ಕತೆಯ ದತ್ತಕಾರ್ಯಗಳ ಸರಣಿಯಿಂದ ಒಂದು ಜನಪದ ಕತೆಯನ್ನು ಅದರ ಸಮಗ್ರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಸಮರ್ಪಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ ಅವರ ಟೀಕಾಕಾರರು ಪ್ರಾಪ್ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುವಂತೆ ಕರೆ ನೀಡಿದ್ದೂ ಉಂಟು.

ಪ್ರಾಪ್ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಸಕಾರಣವಾಗಿ ಟೀಕಿಸಿದವರ ಪೈಕಿ ಎಸ್. ರಾಬರ್ಟ್ ಮುಖ್ಯರು. ಅವರು ಪ್ರಾಪ್ ರಾಚನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜ್ಜಿಯೆಂದು ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದರೆ ಅನಂತರದ ಟೀಕಾಕಾರರಂತೂ ಅದನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ತರ್ಕಬದ್ಧವಾದ ಮಾದರಿ ಅಲ್ಲ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಾದರಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವಾಗ ಕತೆಯ ಸುಂದರವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಾಪ್ ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಏನೇ ಇರಲಿ, ಪ್ರಾಪ್ ಗ್ರಂಥ ಆ ತನಕ ಬಂದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಗೆ ಒಂದು ನಿಲುವಡೆಯ ತಾಣವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದ್ದಂತೂ ನಿಜ. ಆದರೆ ಪ್ರಾಪ್ ರು ದತ್ತಕಾರ್ಯದ ಮೇಲೆ ಶ್ರೋತೃಗಳ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಹಂತಕ್ಕೆ ಹೋದವರಲ್ಲ.

ಮುಂದೆ ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸಲಾಯಿತು ; ತಿವಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲಾಯಿತು. ಕೆಲವರು ಕೆಲವು ತಾರ್ಕಿಕ ಸಾಧನಗಳೊಡನೆ ಪ್ರಾಪ್ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಾಧನಗಳ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದರು. ಕೆಲವರಂತೂ ತಾವು ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡ ಸಾಮಗ್ರಿಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೇ ಅರಿಯದೆ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾಪ್ ತತ್ವವನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದೂ ಉಂಟು. ಅಲನ್ ಡೆಂಡೆಸ್ ಅವರು ಆಮೆರಿಕನ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಕತೆಗಳನ್ನು ರಾಚನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸುವಾಗ ಪ್ರಾಪ್ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸಂಕ್ಷೇಪಗೊಳಿಸಿದರು. ಬ್ರೆವಾಂಡ್, ಗ್ರೀಮಾಸ್, ಮೆಲಿಟೆನ್ಸೆರೆ ಮುಂತಾದವರು ಪ್ರಾಪ್ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಂಕ್ಷೇಪಗೊಳಿಸುವ ಯತ್ನಮಾಡಿದ್ದು ಅರ್ಥವಿಜ್ಞಾನದ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ. ಆರ್ಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್, ಸ್ಟ್ಯಾನ್‌ನರ್ ಇನ್ನು ಮುಂತಾದವರು ಈ ರಚನಾ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅನ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಮೂಹ ಸಂದರ್ಭಗಳೊಡನೆ ಇಟ್ಟು ಅರ್ಥೈಸಲು ಯತ್ನಿಸಿರುವುದೂ ಗಮನಾರ್ಹ.

ಎಷ್ಟೇ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಅನ್ಯಾಪ್ತಿಯ ದೋಷಗಳಿರಲಿ, ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪ್ಪರ ರಾಚನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ಮಾದರಿ ಒಂದು ಮೈಲಿಗಲ್ಲು ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಜನಪದ ಕತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಕರಣ ಗ್ರಂಥ ಇದಾಗಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇದರ ಉಲ್ಲೇಖ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದಂತೂ ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟಾದರೂ, 'ಜನಪದ ಕತೆಯ ರೂಪತತ್ವ' ಎಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದಲೂ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಬಹು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ನಿಲುವಾಗಿದ್ದು ಎಲ್ಲ ಪೀಳಿಗೆಯ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನೂ ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಗ್ರಂಥಸೂಚಿ

- Aarne Antti., 1928, *The Types of the Folktale : A classification and Bibliography*, Folklore Fellows Communications No. 74, Helsinki.
- Bremond, Claude., 1969, Review of propp, *Pamiętnik-literacki* 4 : 285-91.
- Dorson, Richard M., 1963, "Current Folklore Theories" *Current Anthropology* 4 : 93-112.
- Dundes, Alan., 1962. "From Etic to Emic Units in Structural Study of Folktales" *Journal of American Folklore* 75 : 95-105.
- Dundes Alan., 1978, *Essays in Folkloristics*, Folklore Institute, Meerut.
- 1978, *Varia Folklorics*, Mouton, the Hague.
- 1964, *The Morphology of North American Indian Folktales*, Folklore Fellows Communications 195, Helsinki.
- Felix J. Oinas and Stephen Soudakoff (ed.) 1976, *The Study of Russian Folklore*, Mouton, the Hague.
- Fischer J. L., 1963. "The Sociopsychological Analysis of Folktales" *Current Anthropology* 4 : 235-73, 285-95.
- Georges, Robert A., 1970. "Structure in Folktales : A Generative—Transformational Approach" *Conch* 2 (2) : 4-17
- Handoo Jawaharalal., 1978, *Current Trends in Folklore*, Institute of Kannada Studies, Mysore 570 006
- 1989, *Folklore-An Introduction*, Central Institute of Indian Languages, Mysore 6
- Jack Zipes., 1983, *Fairytales-the art of subversion*, Wildman Press, Newyork.
- Jacobs, Melville., 1959, Review of Propp, *Journal of American Folklore* 72 : 195-96.
- Jameson Frederic., 1972, *Prision House of Language*, Princeton Univ. Press, London, N. Jersey.

- Kirk G. S., 1970, *Myth, Its Meaning and Function in Ancient and other Cultures*, Sather Classical Lectures, 40 Berkeley and Los Angeles, Cambridge University Press, University of California Press.
- Levistrauss, Claude., 1967. *Structural Anthropology*
Translated from the French by C. Jacobson and Brooke G. Schoepf, Garden City, Newyork.
1969, *The Raw and the Cooked*, Introduction to a Science of Mythology : Translated from the French by John and Doreen Weightman, Newyork and Evanston ; Harper and Row.
- Maranda P. (ed.), 1971, *Structural Analysis of oral Tradition*, Univ. of Pennsylvania Press, Philadelphia.
1972, *Mythology*, Great Britain, Penguin,
1974, *Soviet Structural Folkloristics*, Mouton, The Hague.
- Meletinskij E. M. and Nekljudov S. (eds.) 1975. *Typological Studies in Folklore*, V. J. Propp in memoriam, Moscow ; Nauka.
- Oinas Felix J. 1971 a, V. J. Propp (1895-1970)
Journal of American Folklore 84 : 338-40.
- Pentikainen, Juha and Juurikka Tuula (eds.) 1976. *Folk Narrative Research*, Some Papers Presented at the VI congress of the International Society for Folk Narrative Research, Studia Fennica 20, Helsinki.
- Propp V. J., 1984, *Theory and History of Folklore*, Translated by Ariadna Y. Martin and Richard P. Martin Edited, with an Introduction and Notes, by Anatoly Liberman, University of Minnesota Press, Minneapolis 55414.
1968, *The Morphology of the Folktale*, II Revised edition, Univ. of Texas, Austin
- Robert Scholes, 1974, *Structuralism in Literature*, Yale Univ., London.
- Taylor, Archer., 1964. 'The Bibliographical Pattern in Traditional Narrative' *Journal of the Folklore Institute* (Indiana University) 1 : 114-29.

Victor Elrich., 1955, *Russian Formalism*, IV Revised 1980
Edition, Mouton, Hague.

ನಾಯಕ ಹಾ. ನಾ., 1971, ಜಾನಪದ ಸ್ವರೂಪ, ತ ವೆಂ ಸ್ಮಾರಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ,
ಮೈಸೂರು

ಪರಮಶಿವಯ್ಯ ಜಿ. ಶಂ., 1989, ಜಾನಪದ, ಚೇತನ ಬುಕ್‌ಹೌಸ್,
ಮೈಸೂರು 24

ಹಿರಿಯಣ್ಣ ಅಂಬಳಿಕೆ, 1984, ಜಾನಪದ : ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳು, ಪ್ರಜ್ವಲ ಪ್ರಕಾಶನ,
ಮೈಸೂರು 570 023

1986, ಜಾನಪದ ವಿನಕ್ಷೆ, ಪ್ರಜ್ವಲ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು 23

1992, ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಜಾನಪದ, ಪ್ರಜ್ವಲ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು 23

ಪ್ರಾಪ್ ಅವರ ಪ್ರಮುಖ ಗ್ರಂಥಗಳು

1. Morphology of the Folktale.
2. Historical Roots of the Wondertale.
3. Russian Heroic Epic Poetry.
4. Russian Agrarian Festivals.
5. Problems of Laughter and the Comic.